

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

(Kaimo vietovių VPS forma)

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Tauragės rajono vietos veiklos grupė
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Tauragės rajono vietos veiklos grupės 2023-2027 m. vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2027 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☐ Taip ☒ Ne
VPS tema	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

VPS data:	2023-04-17
VPS versija:	1 versija, patvirtinta visuotiniu susirinkimo sprendimu Nr. X

TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	4
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	4
1.1. Trumpas VVG pristatymas	4
1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys	4
1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas	5
1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius	7
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)	8
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija	14
1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai	21
1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė	26
1.9. Papildoma informacija	28
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	29
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	30
3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas	30
3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas	30
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS)	33
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA	33
5.1. Apibendrinta informacija apie VVG	33
5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį	33
5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą	34
5.4. VVG vertybės	35
5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.	35
5.6. VVG misija	35
II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	36
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI	36
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	37
7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.	37
7.2. Metinės rodiklių reikšmės	38
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	39
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS	44
III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	45
10. VPS PRIEMONĖS	45
10.1. VPS priemonių sąrašas	45
10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais	46
10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais	46
10.4. VPS priemonių aprašymas	47
10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	80
10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai	80
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	80
12. VPS FINANSINIS PLANAS	81
12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis	81
12.2. Metinis VPS išlaidų planas	82
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	84
13.1. Subregioninės vietovės principas	84
13.2. „Iš apačios į viršų“ principas	85
13.3. Partnerystės principas	86
13.4. Bendradarbiavimo principas	87
13.5. Inovacijų principas	88
13.6. Jaunimas	89
13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas	89
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	90
14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu	90

14.2.	<i>VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu</i>	<i>90</i>
15.	<i>VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA</i>	<i>92</i>
15.1.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas</i>	<i>92</i>
15.2.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus.....</i>	<i>94</i>
IV DALIS: VPS PRIEDAI.....		97

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Tauragės rajono vietos veiklos grupė (toliau – VVG) įregistruota 2005 m. vasario 8 d. su teisiniu statusu – asociacija. Apjungtos kaimo bendruomenės, verslo partneriai ir vietos valdžios atstovai, valdybą sudarė 12 asmenų. Tauragės rajono vietos veiklos tikslas ieškoti būdų kaip pagerinti gyvenimo kokybę kaimo vietovėse. Skatinti ir palaikyti vietinių gyventojų iniciatyvas verslui, gamtos, švietimo, kultūros socialinės paramos sritis. Vienas iš tikslų taip pat yra įtraukti vietos gyventojus į organizavimo ir sprendimų primimo procesą, teikti pagalbą kaimo bendruomenėms bei kitoms visuomeninėms organizacijoms.

Tauragės VVG šiuo metu vienija 45 nariai, atstovaujantys Tauragės rajone veikiančius privačius juridinius ir fizinius asmenis, kaimo bendruomenes ir kitas nevyriausybinės organizacijas, vietos valdžios atstovus. Pagal sektorius nariai pasiskirstę taip: 35 nariai priklauso pilietinės visuomenės sektoriui (77,78 proc.), 7 – verslo sektoriaus atstovai (15,55 proc.) ir 3 – vietos valdžios atstovai (6,67 proc.).

Tauragės VVG valdybą sudaro 12 valdybos narių, kurie atstovauja: 6 valdybos nariai, t.y. 50 proc. atstovauja pilietinės visuomenės sektorių; 4 valdybos nariai, t.y. 33,33 proc. atstovauja verslo sektorių ir 2 valdybos nariai, t.y. 16,67 proc. atstovauja vietos valdžios sektorių. VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių pusiausvyra: 5, t.y. 41,67 proc. valdybos sudaro vyrai ir 7, t.y. 58,33 proc. valdybos sudaro moterys. 6 valdybos nariai, t.y. 50 %, yra iki 40 m. amžiaus.

Efektyvų Tauragės rajono VVG strategijos rengimą ir valdymą užtikrina VVG nariai, valdyba, VVG pirmininkas ir vietos plėtros strategiją administruojantys asmenys.

Visi VVG valdybos nariai turi aukštąjį išsilavinimą, savo veiklose ir darbuose nuolat susiduria su įvairiais iššūkiais, kurių sprendimui pasitelkia savo turimą patirtį ir įgytas žinias. Valdybos nariai nuolat dalyvauja įvairiuose mokymuose ir ne tik tobulina kompetencijas, bet ir kelia kvalifikaciją. Visi VVG valdybos nariai yra puikiai susipažinę su projektų rengimo ir įgyvendinimo reikalavimais, puikiai išmano paramą reglamentuojančius teisės aktus, geba priimti sprendimus, yra iniciatyvūs ir atsakingi, savo veikloje vadovaujasi VVG įstatais.

Ankstesniais VPS įgyvendimo laikotarpiais tiek VVG nariai, tiek valdybos atstovai aktyviai įsitraukė į VVG veiklą, organizuojamus renginius, susirinkimus, domėjosi ne tik VPS įgyvendinimo eiga, bet ir įgyvendinamais ir jau įgyvendintais projektais.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Tauragės rajono savivaldybė yra vakarų Lietuvoje, Karšuvos žemumoje, kairiajame Jūros upės krante. Tauragės rajono savivaldybės teritorija apima centrinę Tauragės apskrities dalį ir beveik visa priklauso etnografiniam Žemaitijos regionui, išskyrus Lauksargių seniūniją, kuri priskiriama Mažosios Lietuvos etnografiniam regionui. Rajonas ribojasi su Šilalės rajono savivaldybe, Jurbarko rajono savivaldybe, Šilutės rajono savivaldybe, Raseinių rajono savivaldybe, Kelmės rajono savivaldybe ir Pagėgių rajono savivaldybe. Tauragės rajono plotas - 1179 km² (26,7 proc. apskrities ploto arba 1,8 proc. šalies ploto) [1].

Tauragės rajono savivaldybę sudaro 8 seniūnijos (žr. 1 pav.): Batakių, Gaurės, Lauksargių, Mažonų, Skaudvilės, Tauragės miesto, Tauragės ir Žygaičių, iš jų 7 patenka į Tauragės VVG teritoriją. Tauragės rajone yra 2 miestai – Skaudvilė ir Tauragė, 4 miesteliai - Batakiai, Gaurė, Pagramantis, Žygaičiai ir per 300 kaimų [1].

1 Pav. Tauragės rajono geografinė padėtis ir seniūnijos.

Pagal pateiktus Tauragės seniūnijų duomenis, Tauragės rajono vietos veiklos grupės teritorijoje 2022 m. administracinis susiskirstymas yra: viensėdžiai (vienkiemiai) – 169; kaimai – 238; miesteliai – 3; miestai iki 6 tūkst. gyventojų – 1, duomenys gali būti netikslūs, nes kai kurios seniūnijos skaičių nenurodė. [2] Gyventojų tankis Tauragės r. sav., įskaitant miestą, statistikos departamento duomenis 2022 metais buvo 31,7 žm./km² [35].

Tauragės vietos veiklos grupės teritorijoje nuo 2014 m. iki 2022 m. gyvenančių viensėdžiuose (vienkiemiuose) sumažėjo nuo 257 iki 155, per 39,69 proc. Gyvenančių vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius) analizuojamo laikotarpiu sumažėjo per 11,15 proc. Gyvenančių vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų sumažėjo per 19,06 proc. Gyvenančių vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų sumažėjo per 18,34 proc. Gyvenančių vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų nėra. [2] (žr. 1.2.1. Lentelė)

1.2.1. Lentelė. Tauragės VVG teritorijos gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąsias vietas, vnt.

Gyvenamoji vietovė:	2014 m.	2021 m.	2022 m.
gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	257	168	155
gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	3 982	3 486	3 538
gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	5 597	4 828	4 530
gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	1 805	1 578	1 474
gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	0	0	0

APIBENDRINIMAS:

- ✓ Tauragės rajono plotas - 1179 km² (R1);
- ✓ Tauragės rajono savivaldybę sudaro 8 seniūnijos: Batakių, Gaurės, Lauksargių, Mažonų, Skaudvilės, Tauragės miesto, Tauragės ir Žygaičių, iš jų 7 patenka į Tauragės VVG teritoriją. Tauragės rajone yra 2 miestai – Skaudvilė ir Tauragė, 4 miesteliai - Batakliai, Gaurė, Pagramantis, Žygaičiai ir per 300 kaimų (R2);
- ✓ 2022 m. pateiktais duomenimis Tauragės rajone yra: viensėdžiai (vienkiemiai) – 169; kaimai – 238; miesteliai – 3; miestai iki 6 tūkst. gyventojų – 1 (R3);
- ✓ Didžioji dalis, t.y. 46,72 proc., gyventojų gyvena vietovėse, kurių gyventojų skaičius yra nuo 201 iki 1000 gyventojų (R4);
- ✓ Gyventojų tankis Tauragės r. sav. 2022 metų pradžioje buvo 31,7 (R5).

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identiteta

Tauragės rajonas yra Tauragės apskrities centras. Patogi geografinė padėtis tranzitui bei gera kelių transporto infrastruktūra, per Tauragės miestą driekiasi tarptautinė „Via Hanseatica“ magistralė, pietiniu pakraščiu nutiestas geležinkelis Radviliškis-Pagėgiai. Šiaurinėje Tauragės r. sav. dalyje yra greitkelis Vilnius-Klaipėda. Tauragės rajonas yra panašiu atstumu nutolęs nuo 3 didžiųjų Lietuvos miestų – 111 km nuo Klaipėdos, 127 km nuo Kauno ir 100 km nuo Šiaulių. Tauragės rajonas skelbiamas žaliausiu Lietuvos rajonu nuo 2015 metų. Išlaikytas esamas Tauragės rajono gamtinių išteklių potencialas – vaizdingi upių ir upelių slėniai, miškai, savitas, palyginti menkai antropogeninės veiklos paveiktas kraštovaizdis. Rajono teritorijoje kertasi du šalies etnografiniai regionai, kas sudaro kultūrinių – etnografinių bruožų (architektūros, papročių) įvairovę. Batačiai vienas seniausių Žemaitijos miestelių, į pietus nuo Tauragės miesto. Istoriniuose šaltiniuose Batačiai paminėti jau 1448 m., kai Lietuvos didysis kunigaikštis Kazimieras Batačių dvarą atidavė Žemaičių seniūnui Jonui Kęsgailai. Tauragės rajone įsikūręs Norkaičių tradicinių amatų ir etnokultūros centras ant upės Jūros kranto, jame vykdomos įvairios tradicinių amatų edukacijos – duonos kepimas, drožyba, audimas, įvairios kitos edukacijos, atitinkančios metų laikus. [1]

Tauragės rajone yra Plynoji aukštpelkė, Mažonų ir Žygaikių seniūnijose, Pagramančio regioniniame parke, Tyrelio miške. Pelkės plotas yra 357 ha, pažintinio tako ilgis 1,6 km. Pagramančio miestelyje lankytinas piliakalnis, nuo kurio atsiveria Pagramančio miestelio panorama, matoma ir Akmenos upė ir Gramančios upelis. Piliakalnio infrastruktūra pritaikyta turistams, įrengti takai, suoleliai, apžvalgos aikštelės, ant šio piliakalnio švenčiamos Joninės. Tauragės rajonas turtingas piliakalniais, Mažonų seniūnijoje yra Matiškių kaimo pietuose, Pilitės piliakalnis Batačių miestelio pakraštyje, Juškaičių piliakalnis Juškaičių kaime. Erozijos suformuota Genių geologinė atodanga kurios auštis 24 metrai, ilgis 160 metrų, šios atodangos amžius siekia apie 200 tūkstančių metų. Pietinėje Tauragės apskrities dalyje išsaugotas natūralus Viešvilės rezervatas, čia saugomos Viešvilės baseino ir Artosios, Gičio pelkės, kurias supa unikali ekosistema. Viešvilės rezervate be leidimo ar lydinčio gido lankytis griežtai draudžiama. [1]

Tauragės rajono savivaldybė turi pakankamai kultūros paveldo objektų, iš kurių didžiausias kultūros paveldo objektų grupes sudaro archeologinio paveldo objektai, sakralinio paveldo objektai ir Antrojo pasaulinio karo įtvirtinimų statiniai. Turimi kultūros paveldo objektai sudaro galimybes plėtoti kultūrinį-pažintinį turizmą, formuoti turistinius maršrutus pagal objektų grupes. Šiuo metu kultūrinio-pažintinio turizmo maršrutai yra neišplėtoti, trūksta nuorodų į kultūros paveldo objektus, trūksta įvairius kultūros paveldo objektus jungiančios informacijos, nepakankamai išnaudojami vertingų kultūros paveldo objektų privalumai [1].

Dviračių turizmas yra viena perspektyviausių turizmo šakų dėl gamtinės aplinkos ir lankytinų objektų gausos, didžiausią perspektyvą Tauragės rajono savivaldybėje turi Tauragės–Pagramančio–Balskų kryptis. Šia kryptimi yra išvystyti pagrindiniai dviračių maršrutai. Ne mažiau svarbios yra tarptautinė dviračių trasa Velo Hanza, kurios pagrindu yra susiformavusi dviračių trasa pietų–šiaurės rytų kryptimi bei nacionalinė dviračių trasa Tauragė–Palanga, kurios pagrindu dviračių trasa susiformavusi pietryčių–šiaurės vakarų kryptimi. Pastarosios trasos kartu yra tranzitinės, tačiau jomis praeina ir keletas regioninių dviračių maršrutų. Tauragės rajono savivaldybėje taip pat neišvystyta dviračių turizmo informacinė sistema, jungianti visus rajono dviračių maršrutus, trasose trūksta nuorodų į lankytinus objektus bei informacijos apie juos [1].

Pagramančio regioninio parko plotas – 13 529 ha. Parkas apima Akmenos ir Jūros upių santaką su gretimomis teritorijomis (Akmenos upės ilgis parko teritorijoje 29 km, o Jūros upės – 38 km). Administraciškai priklauso Šilalės (4,7 tūkst. ha) ir Tauragės (9,0 tūkst. ha) rajonų savivaldybėms. Pagramančio regioninis parkas – miškingų Akmenos ir Jūros upių slėnių kraštovaizdžio parkas. Išskirtinis slėnių bruožas – rėvų gausa ir kabantys tiltai, jungiantys upių krantus. Stačiuose šlaituose gausu atodangų, skardžių. O slėniuose veši natūralios pievos. Slėnių šlaitai pasidabinę piliakalniais, pilkapiais, senkapiais – šio krašto praeities liudininkais. Daugybė retų rūšių augalų auga Plynosios aukštapelkėje. Akmenys ir ažuolai čia vadinami milžinais. Architektūriniu požiūriu vertinga medinė Pagramančio bažnyčia. Jūros upių slėniai su staciais

šlaitais, terasomis, daugybe įvairiausių atodangų, skardžių, su natūraliomis pievomis bei įstabiais miškais. Upių vagos nusėtos šniokščiančiomis rėvomis. Upių slėnių savitumą išryškina kabantys tiltai, tapę regioninio parko simboliu. Slėnių kraštovaizdį pajvairina aukštapelkės. Negyvoji gamta - Unikalus darinys Pagramančio regioninio parko upėse – rėvų gausa. Kadaise ledynai atvilko ir paliko daugybę stambių akmenų. Vienas tokių Tamošaičių akmuo vadinamas Milžinu. Gyvoji gamta - Aukštapelkė Plynoja, suteikia prieglobstį retiesiems augalams: kupstinei kūlingei, aukštajai gegūnei, paprastajam kardeliui, plunksninei plusnei. Gilūs slėniai, pelkės, apypelkio miškai, žolių turtingi eglėnai sudaro galimybes įvairiausiems augalams ir gyvūnams. Milžinai ažuolai: Andriejaičių, Genių, Gudlaukio, Tamošaičių sukuria ypatingai pakilią atmosferą, verčiančią susimąstyti apie amžinybę. Tarsi rankas tiesia į dangų net 12 kamienų liepa. Kultūriniu, architektūriniu požiūriu itin vertinga Pagramančio bažnyčia, išlaikiusi XVIII a. antrosios pusės Žemaitijos medinėms bažnyčioms būdingas paprastas, bet išraiškingas architektūros formas. Išskirtinis reiškinys – kabantys tiltai. Tai ir kraštovaizdžio savitumo elementas, ir krantus jungiantis darinys, svarbus vietos gyventojams.

Eičių gyvenvietėje veikia Viešvilės rezervato direkcija, kuri prižiūri bei siekia išsaugoti gamtinių požiūriu labai vertingą ir natūralią Viešvilės upelio baseino ekosistemą, kuri yra Tauragės ir Jurbarko rajonų sandūroje. Viešvilės valstybinis rezervatas, apimantis net 3216 ha plotą, buvo įsteigtas 1991 metais, o 1993 m. paskelbtas tarptautinės svarbos pelke. Rezervatui priklauso Artosios ir Gličio pelkės bei jas supanti Karšuvos girios dalis. Įspūdingiausia yra 1072 ha ploto Artosios, dar vadinamos Didžiąja plyne, pelkė. Jos šiaurinėje dalyje telkšo seklos Buveinių ežerėlis, kuriame prasideda 15 km ilgio Viešvilės upelis. Rytinėje rezervato dalyje yra dar viena didesnė Gličio aukštapelkė su 19 ha Gličio ežeru. Viešvilės rezervate labai gausiai peri gervės. Tai viena didžiausių Lietuvoje gervių peryklų, nusileidžianti nebent Čepkeliams.

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Norint išsiaiškinti esamą rajono socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų poreikius ir problemas buvo atlikta gyventojų poreikių analizė, tai vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų. Tik žinant gyventojų poreikius galima toliau formuluoti Tauragės rajono vietos veiklos grupės poreikius, prioritetus bei tikslus.

Siekiant išanalizuoti esamą rajono situaciją, vietos gyventojų požiūrį į esamą situaciją, bei išsiaiškinti pagrindinius rajono gyventojų poreikius, lūkesčius ir esamas problemas Tauragės rajono vietos veiklos grupė vykdė gyventojų poreikių tyrimą etapais naudojant tris skirtingus metodus:

- 1) Vietos gyventojų apklausa
- 2) Anketinė atskirų savivaldybės skyrių ir seniūnijų apklausa;
- 3) Informaciniai renginiai – darbas grupėse.

Pirmasis ir antrasis etapai, vietos gyventojų apklausa ir anketinė atskirų savivaldybės skyrių ir seniūnijų apklausa, vyko lygiagrečiai. Kaimo gyventojų apklausa buvo siekiama išsiaiškinti esamą rajono socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų problemas ir poreikius. Anketa sudarė 22 klausimai, iš kurių 7 buvo skirti bendrai informacijai apie respondentą, likę – skirti išsiaiškinti: opiausias gyvenamosios vietovės problemas, kokioms paramos sritims gyventojai teiktų prioritetą laikotarpiui iki 2027 metų, atitinkamų paslaugų trukumą gyvenamojoje vietoje, gyventojų nuomonę apie patraukliausias ekonomines veiklas ir bendruomeninį verslą bei kaimo jaunimo situaciją.

Apklausoje dalyvavo 175 respondentai iš visos Tauragės rajono vietos veiklos grupės veiklos teritorijos. Šių anketų pagalba buvo išsiaiškintos rajono gyventojų opiausios problemos bei poreikiai ir sritys, kurioms reikalinga skirti finansavimą. Apklausa buvo vykdo elektroniniu būdu, anketa prieinama šiuo adresu: <https://apklausa.lt/f/projektas-taurages-rajono-vvg-2023-2027-m-vietos-pletros-strategija-gq9y34a/answers/new.fullpage>

Atskirų savivaldybės skyrių ir seniūnijų apklausa – skirta išsiaiškinti esamą rajono situaciją bei sužinoti poreikius. Seniūnijoms buvo pateiktos anketos, kuriose buvo prašoma pateikti statistinę informaciją apie seniūnijų gyventojų skaičių, gyventojų pasiskirstymą pagal amžių ir gyvenamąsias vietas, apie gyventojus patiriančius ekonominius sunkumus ar socialinę atskirtį. Taip pat buvo

paprašyta pateikti duomenis apie gyventojų užimtumą, smulkų ir vidutinį verslą, paslaugų sektorių, žemės ūkį, gamtos išteklius, kultūrą ir NVO veikiančias jų teritorijoje bei įvairias įstaigas ir organizacijas, veikiančias seniūnijos teritorijoje.

Tauragės rajono savivaldybės skyriai teikė informaciją apie rajono teritorijoje esančius kultūros ir istorijos objektus bei vertybes, plėtojamą tautinį paveldą bei organizuojamus tradicinius renginius, bendrą rajono situaciją dėl asmenų patiriančių socialinę atskirtį ir susiduriančių su ekonominiais sunkumais bei apie žemės ūkį rajone.

Visos šios priemonės suteikė mums žinių apie realią rajono situaciją, gyventojų problemas, poreikius ir lūkesčius, kurie bus analizuojami ir pateikiami 2023-2027 metų Tauragės rajono vietos veiklos grupės strategijoje.

Kitas naudojamas tyrimo metodas – informaciniai renginiai – darbas grupėse, vyko su šiomis tikslinėmis grupėmis:

- ✓ Kaimo bendruomenių, nevyriausybinų organizacijų atstovais, verslininkais ir kitais rajono gyventojais;

- ✓ Seniūnijų ir vietos valdžios atstovais;

Informaciniai renginiai – tai struktūruoti susitikimai su tikslinėmis žmonių grupėmis. Grupiniai susitikimai vyko neformalios diskusijos forma, diskutuojant iš anksto numatytomis temomis. Šis metodas padėjo gauti kokybinę informaciją ir buvo vienas geriausių būdų aiškinantis ryškiausias tikslinių grupių problemas. Buvo siekiama išgirsti įvairias nuomones, idėjas, suprasti žmonių požiūrį bei išsiaiškinti jų poreikius ir lūkesčius ateinančiam finansavimo periodui.

Renginiuose dalyvavo visų kaimo bendruomenių, mokyklų, kultūros centrų, seniūnijų, jaunimo ir kitų organizacijų atstovai, smulkūs kaimo verslininkai. Grupiniai susitikimai buvo skirti išsiaiškinti vietos problemas bei gyventojų poreikius. Susitikimų metu buvo naudojami įvairūs darbo metodai:

- ✓ informacinis - diskusinis renginys su Tauragės rajono kaimo gyventojais, organizacijomis ir vietos verslininkais, kurių metu buvo pristatomos LEADER perspektyvos diskusijos, kurių tikslas buvo išsiaiškinti gyventojų poreikius ir aptarti 2023-2030 metų kaimo plėtros programos finansavimo perspektyvas;

- ✓ Seniūnijų SSGG analizė – kurios tikslas buvo išsiaiškinti skirtingų vietovių išteklius, turimą potencialą, galimas plėtros kryptis ir projektines idėjas.

Grupinių susitikimų rezultatai buvo pristatyti visuomenei ir vietos valdžios atstovams.

Rengiant VPS taip pat buvo vykdyta viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Statistikos departamento duomenimis Tauragės rajono gyventojų skaičius, kaip ir visoje Lietuvoje, mažėja kasmet. 2019 m. Raseinių r. sav. gyveno 38 290 asmenys, miesto (23 116) ir kaimo (15 174) teritorijose, lyginant šiuos duomenis su 2022 metais, kai Tauragės r. sav. gyveno 37 403 asmenys, miesto (22 358) ir kaimo (15 045) teritorijose, bendras gyventojų skaičius sumažėjo per 2,3 proc. Kaimo gyventojų skaičius mažėjo ne pilnai 1 proc., įvertinus šiuos duomenis, matyti, kad spartesnis gyventojų skaičiaus mažėjimas – mieste [3].

Remiantis statistikos duomenimis didžioji dalis gyventojų gyvena mieste, 2019 metais kaimo gyventojai sudarė tik 39,6 proc. Šis skaičius 2022 metais nežymiai paaugo ir sudarė 40,2 proc. [3]

Pagal pateiktus seniūnijų anketinius duomenis (pastaba: duomenis pateikė ne visos seniūnijos) nustatyta, kad seniūnijose gyventojų skaičius nuo 2014 m. 19 295 gyventojų sumažėjo iki 16 210 gyventojų – 2022 m., procentaliai VVG teritorijoje gyventojų sumažėjo per 15,99 proc. Ryškiausias gyventojų skaičiaus pokytis matomas Žygaičių seniūnijoje, nuo 2014 m. iki 2022 m. gyventojų skaičius sumažėjo per 1 012 gyventojus, t.y. 22,88 proc., daugiausiai sumažėjo vyrų skaičius, net 653. (žr. 1.5.1 Lentelė) [2]

1.5.1. Lentelė. VVG seniūnijų teritorijose gyvenančių asmenų skaičius.

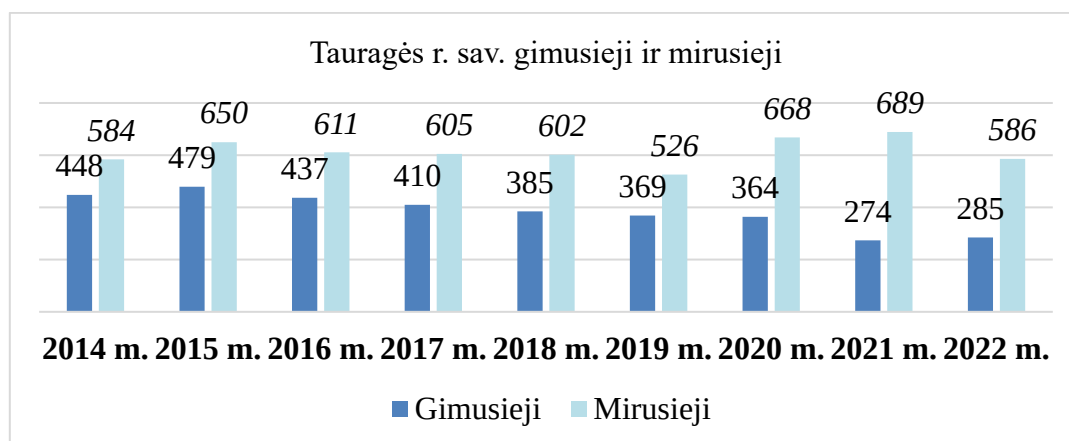
Seniūnija	2014 m.			2021 m.			2022 m.		
	Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų	Iš viso	Vyrų	Moterų
Lauksargių	1462	725	737	1209	603	606	1177	587	590
Mažonų	3532	1742	1790	3022	1598	1424	3100	1566	1534
Skaidvilės	4036	1936	2100	3363	1637	1726	3255	1598	1657
Žygaičių	4423	2938	1485	3488	2335	1153	3411	2285	1126
Tauragės	5842	3001	2841	5327	2677	2650	5267	2628	2639
Iš viso:	19295	10342	8953	16409	8850	7559	16210	8664	7546

Viena iš pagrindinių gyventojų skaičiaus mažėjimo priežasčių yra, neigiama gyventojų kaita ir neigiama vidaus migracija. Statistikos departamento duomenimis [5] Tauragės rajone, įskaitant ir Tauragės miestą, nuo 2014 m. iki 2022 m. gimusiųjų skaičius atsilieka nuo mirusiųjų skaičiaus, vyksta spartus gyventojų senėjimas. Ryškiausia neigiama gyventojų kaita matoma 2021 m., šiuo laikotarpiu gyventojų kaita buvo -415, rodiklio didžiąją dalį sudarė moterų neigiamas kaitos pokytis t.y. -226. (žr. 1.5.2. Lentelė.)

1.5.2. Lentelė. Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) natūrali gyventojų kaita 2014-2022 m.

		Tauragės r. sav.		
		Vyrai ir moterys	Vyrai	Moterys
Natūrali gyventojų kaita asmenys	2022 m.	-301	-109	-192
	2021 m.	-415	-189	-226
	2020 m.	-304	-153	-151
	2019 m.	-157	-64	-93
	2018 m.	-217	-103	-114
	2017 m.	-195	-75	-120
	2016 m.	-174	-79	-95
	2015 m.	-171	-109	-62
	2014 m.	-136	-37	-99

Natūrali gyventojų kaita vertinama pagal gimusiųjų ir mirusiųjų skaičių skirtumą, remiantis statistikos duomenimis [6], pastebima, kad nuo 2014 m. iki 2022 m. mirusiųjų skaičius visada laikėsi didesnis nei gimusiųjų skaičius. Ryškiausias skirtumų pokytis matomas nuo 2020 m. kai gimusiųjų skaičius iki 2021 m. sumažėjo 24,73 proc. Mirusiųjų ryškiausias pokytis matomas nuo 2019 m. iki 2020 m., šiuo laikotarpiu skaičius padidėjo 27 proc. Vertinant analizuojamą laikotarpį, matoma, kad nuo 2014 m. iki 2022 m. gimusiųjų skaičius sumažėjo per 36,38 proc., o mirusiųjų skaičius pakito nežymiai, tik 0,34 proc. (žr. 2 Pav.)

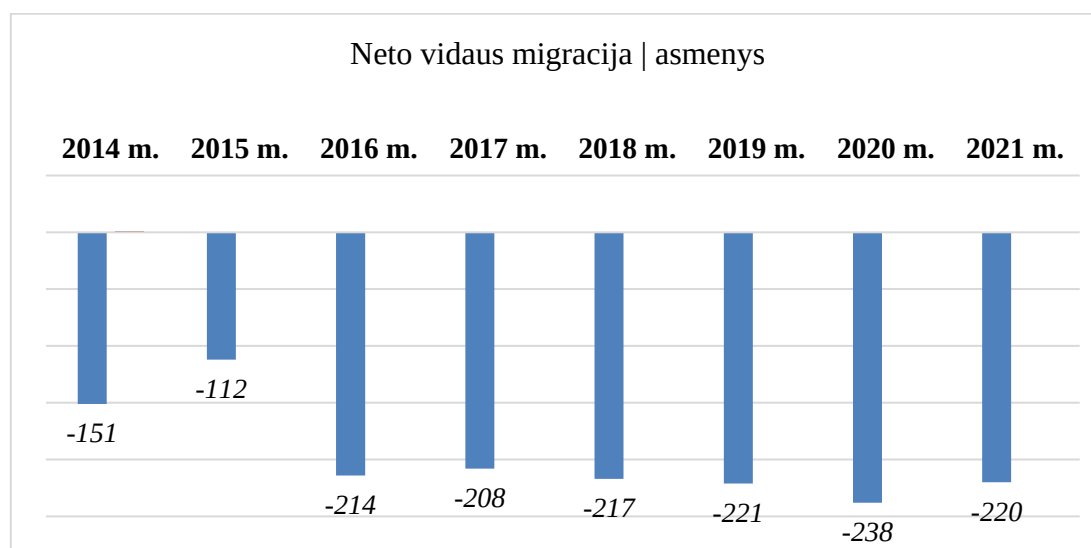
2 Pav. Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) gimusiųjų ir mirusiųjų sk. 2014-2022 m. laikotarpyje

Tauragės VVG teritorijoje, kaip ir visoje Šajje, būdingas gyventojų senėjimas. Gyventojų, kurių amžius nuo 25 m. iki 45 m. nuo 2014 m. iki 2022 m. sumažėjo nuo 6 078 iki 4 814, t.y. 20,8 proc., tuo tarpu, gyventojų kurių amžius nuo 45 m. iki 65 m. gyventojų skaičius sumažėjo tik 0,88 proc. Analizuojami seniūnijų pateiktų anketiniai duomenys (žr. 1.5.3. Lentelė.) [2].

1.5.3. Lentelė. Tauragės VVG gyventojų pasiskirstymas pagal amžių.

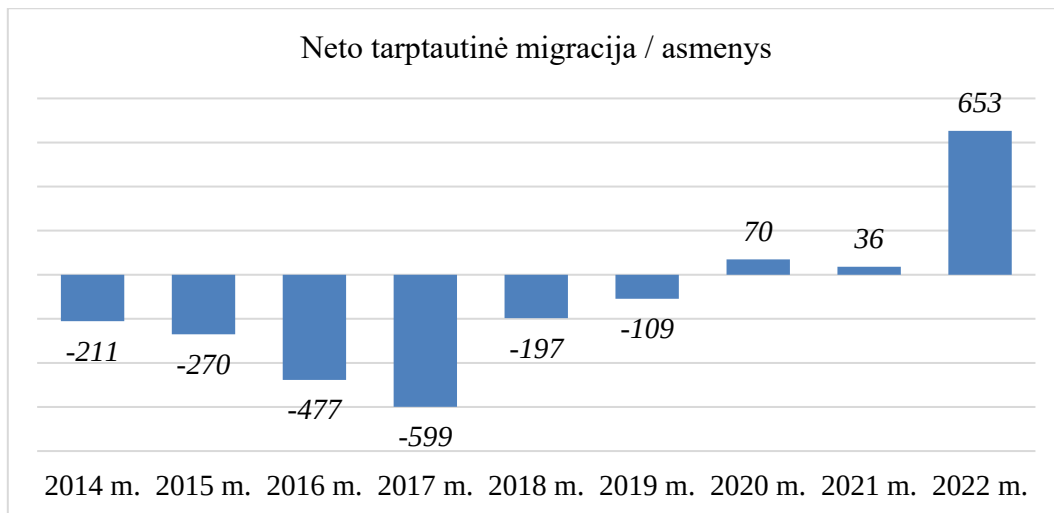
Amžiaus intervalas	2014 m.	2021 m.	2022 m.
iki 7 m.	1352	1214	1094
Nuo 7-16 m.	1971	1567	1582
16-18	534	356	321
18-25	2516	1492	1396
25-45	6078	4984	4814
45-65	5822	5854	5771
65-85/nuo 85	3706	3483	3462

Statistikos duomenimis [7] neto vidaus migracija Tauragės r. sav. įskaitant ir Tauragės miestą, laikosi neigiama, ryškus pokytis matomas nuo 2015 m. iki 2016 m. kai neto vidaus migracija padidėjo per 91,07 proc., nuo 2016 m. vidaus neto migracijos rodikliai laikėsi panašūs. Vertinant visą analizuojama laikotarpį, nuo 2014 m. iki 2021 m. rodiklis neigiamai pakito per 45,07 proc. (žr. 3 Pav.)

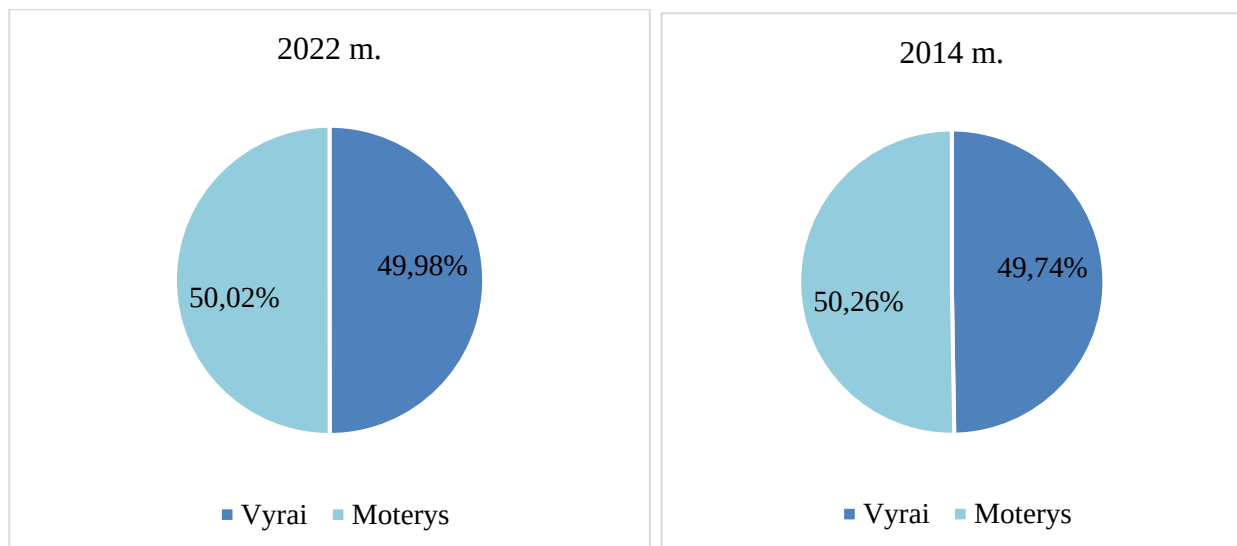
3 Pav. Tauragės r. sav. Neto vidaus migracija 2014 m. – 2021 m.

Neto tarptautinė migracija Tauragės rajono savivaldybėje, įskaitant ir Tauragės miestą, remiantis statistikos duomenimis [8], nuo 2014 m. iki 2017 m. neigiamai pakito per 35 proc. Nuo 2017 m. Tauragės rajono savivaldybėje neto tarptautinės migracijos rodiklis ėmė kisti į teigiamą pusę, nuo -599 iki 653 asmenų. Analizuojamu laikotarpiu neto tarptautinės migracijos rodiklis padidėjo 864 asmenimis. (žr. 4 Pav.)

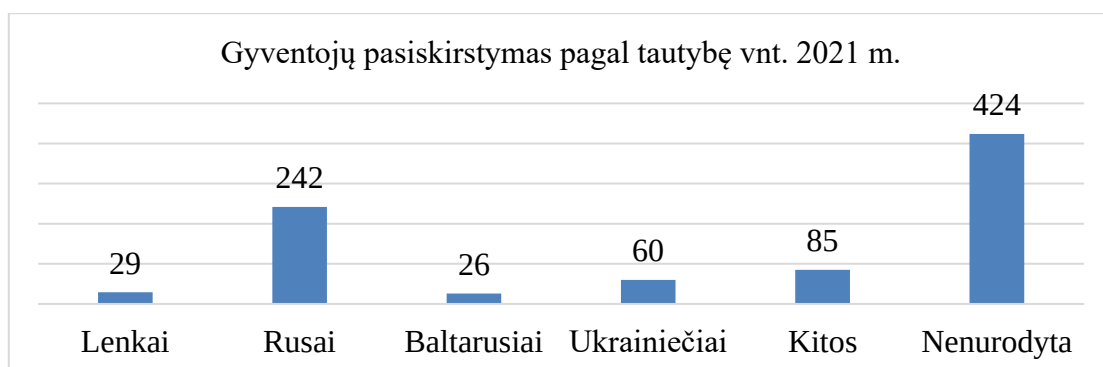
4 Pav. Neto Tauragės r. sav. Neto tarptautinė migracija 2014 m. – 2022 m.

Pagal Tauragės seniūnijų pateiktus anketinius duomenis [2], gyventojų pasiskirstymas pagal lytį nuo 2014 m. iki 2022 m. pakito mažiau nei per 1 proc., analizuojamoje teritorijoje vyrų ir moterų skaičius beveik toks pat ir per aštuonis metus ryškaus pokyčio nebuvo. (žr. 5 Pav.)

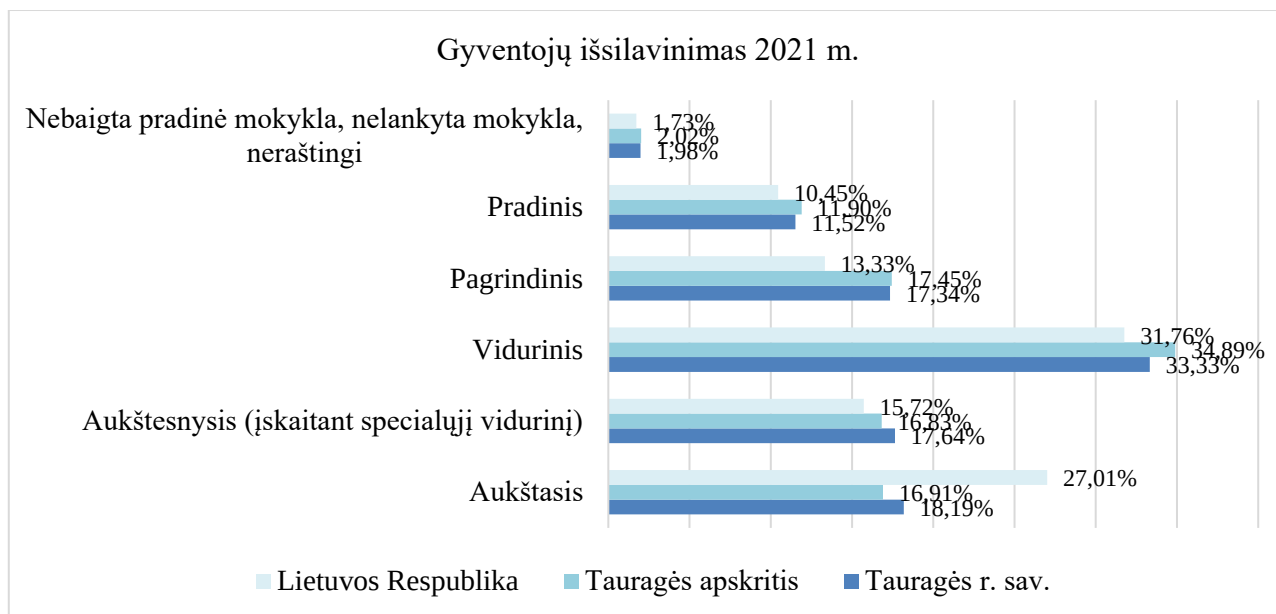
5 Pav. Tauragės VVG teritorijos gyventojų pasiskirstymas pagal lytį 2014 m. - 2022 m.

Remiantis Statistikos departamento duomenimis [9], 2021 m. Tauragės rajono savivaldybėje didžiausią dalį kitos tautybės gyventojų sudaro rusai, užimantys 27,94 proc. visų kitataučių gyventojų skaičiaus. Mažiausią dalį kitataučių gyventojų sudaro baltarusiai, šios tautybės gyventojai sudaro tik 3 proc. (žr. 6 Pav.)

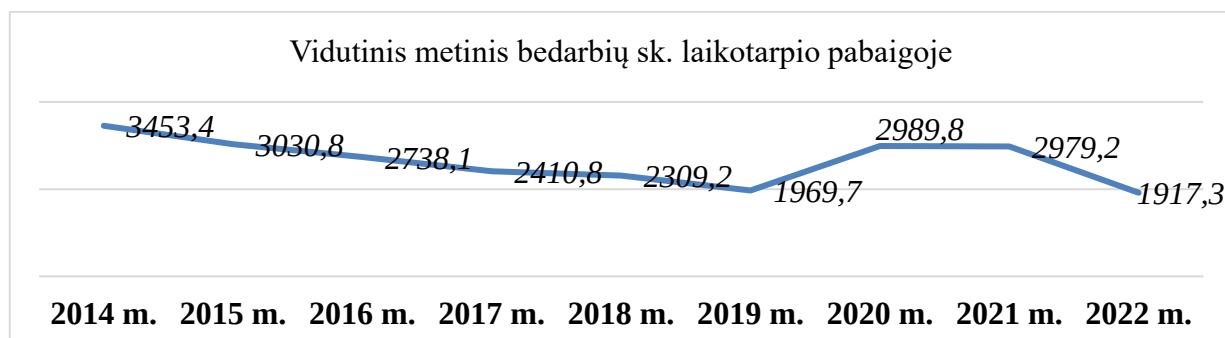
6 Pav. Tauragės r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę vnt. 2021 m.

Tauragės rajono savivaldybėje, gyventojų ir būstų surašymo duomenimis [10] 2021 m., daugiausiai yra gyventojų įgijusių vidurinį išsilavinimą, tokių gyventojų yra 33,33 proc. Vidurinį išsilavinimą įgijusių gyventojų dauguma yra ir Tauragės apskrityje, t.y. 34,89 proc., taip pat ir Lietuvos Respublikoje – 31,76 proc. Lyginant teritorijos rodiklius su Šalies ir apskrities, matomas neryškus rodiklių skirtumas. Aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis Lietuvos Respublikoje sudaro 27,01 proc., tuo tapu Tauragės apskrityje šis rodiklis mažesnis net 10,10 proc., t.y. 16,91 proc., Tauragės r. sav. rodiklis siekia 18,19 proc. Visose analizuojamose teritorijose mažiausią dalį užima nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos, neraštingi gyventojai, šis rodiklis Lietuvos Respublikoje yra 1,73 proc., Tauragės apskrityje, šiek tiek daugiau, 2,02 proc. Ir Tauragės r. sav. 1,98 proc. (žr. 7 Pav.).

7 Pav. Lietuvos Respublikos, Tauragės apskrities ir Tauragės r. sav. gyventojai pagal išsilavinimą, 2021 m.

Užimtumo tarnybos duomenimis [11] aukščiausias vidutinis metinis bedarbių skaičius Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) buvo 2014 m., kai rodiklis siekė 3 453,4 bedarbius. Nuo 2014 metų šis rodiklis nuosekliai mažėjo, iki 2019 metų bedarbių skaičius sumažėjo iki 1 969,7 bedarbių skaičiaus, t.y., rodiklis sumažėjo per 42,96 proc. Nuo 2019 m. iki 2020 m. rodiklis ryškiai pakilo iki 2 989,8 bedarbių skaičiaus, galimai dėl korona viruso pandemijos sukeltų padarinių. Bedarbių skaičius nežymiai sumažėjo 2021 m., šiais metais vidutinis bedarbių skaičius Tauragės r. sav. siekė 2 979,2 bedarbius. Žemiausias vidutinis bedarbių skaičius matomas 2022 m., kai bedarbių skaičius buvo 1 917. Nuo 2014 m. iki 2022 m. vidutinis bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje sumažėjo per 44,48 proc. (žr. 8 Pav.)

8 Pav. Tauragės r. sav. vidutinis bedarbių sk. laikotarpio pabaigoje 2014 m. - 2022 m.

Seniūnijų duomenimis [2] nuo 2014 m. iki 2022 m., VVG teritorijoje socialinės rizikos šeimų sumažėjo per 64,38 proc., teigiamas pokytis taip pat ir socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičiuje, teigiamai pakito per 54,41 proc., nuo 136 iki 62 vaikų. Skurdą patiriančių asmenų skaičius nuo 2014 m. sumažėjo per 21,96 proc., bet šis rodiklis 2015 m. buvo pakilęs iki 2 046 asmenų. Beveik dvigubai sumažėjo pašalpų gavėjų skaičius (46,25 proc.). Neįgalųjų skaičius išaugo nuo 247 asmenų iki 435, t.y. per 76,11 proc. Taip pat padidėjo ir sergančių priklausomybės ligomis, rodiklis pakilo per 26,67 proc., vienišų asmenų padaugėjo 71,43 proc., socialinės globos ar rūpybos reikalaujančių taip pat padaugėjo 175 asmenimis. (žr. 1.5.4. Lentelė)

1.5.4. Lentelė. Tauragės VVG gyventojai patiriantys socialinę atskirtį.

Socialinė atskirtis	Gyventojų skaičius		
	2014 m.	2015 m.	2022 m.
Socialinės rizikos šeimos	73	14	26
Socialinės rizikos šeimose augantys vaikai	136	0	62
Skurdą patiriantys asmenys	1 626	2 046	1 983
Pašalpų gavėjų skaičius	1 174	640	631
Neįgalūs	247	285	435
Sergantys priklausomybės ligomis	45	52	57
Vieniši	56	61	96
Socialinės globos ar rūpybos reikalaujantys	133	244	308

APIBENDRINIMAS:

- ✓ 2019 metais kaimo gyventojai sudarė tik 39,6 proc. Šis skaičius 2022 metais nežymiai paaugo ir sudarė 40,2 proc. (R6);
- ✓ Tauragės rajone didžioji dalis gyventojų yra 45-65 m. ir 25-45 m. amžiaus, tokie gyventojai sudaro 57,4 proc. (R7);
- ✓ Gimusiųjų skaičius nuo 2020 m. iki 2021 m. sumažėjo 24,73 proc. (R8);
- ✓ Mirusiųjų skaičius nuo 2019 m. iki 2020 m. padidėjo 27 proc. (R9);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2021 m. neto vidaus migracija neigiamai pakito per 45,07 proc. (R10);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2022 m. neto tarptautinės migracijos rodiklis padidėjo per 864 asmenis. (R11);
- ✓ Vyrų ir moterų santykis yra beveik lygus (R12);
- ✓ Tauragės r. sav. aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų yra 18,19 proc. (R13);
- ✓ Didžioji dalis gyventojų turi vidurinį išsilavinimą, t.y. 33,33 proc. (R14);
- ✓ Tauragės r. sav. mažiausią dalį sudaro nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos, neraštingi gyventojai – 1,98 proc. (R15);
- ✓ Tauragės rajono savivaldybėje didžiausia dalį kitos tautybės gyventojų yra rusai (27,94 proc.) (R16);
- ✓ Aukščiausias vidutinis metinis bedarbių skaičius Tauragės r. sav. buvo 2014 m., kai rodiklis siekė 3 453,4 (R17);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2022 m. vidutinis bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje sumažėjo per 44,48 proc. (R18);
- ✓ Tauragės VVG teritorijoje nuo 2014 m. iki 2022 m. socialinės rizikos šeimų sumažėjo per 64,38 proc. (R19);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2022 m., VVG teritorijoje socialinės rizikos šeimų sumažėjo per 64,38 proc. (R20)
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2022 m., VVG teritorijoje vienišų asmenų padaugėjo 71,43 proc., socialinės globos ar rūpybos reikalaujančių taip pat padaugėjo 175 asmenimis (R21);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2022 m., VVG teritorijoje sergančių priklausomybės ligomis, rodiklis pakilo per 26,67 proc. (R22)

Anketinė vietos gyventojų apklausa parodė, jog dauguma apklaustųjų mano, kad bloga infrastruktūra (13 proc.), gyventojų senėjimas (12,8 proc.), neaktyvūs bendruomenės nariai (12,4 proc.) ir gyventojų skaičiaus mažėjimas (10 proc.), yra opiausios rajono problemos.

4,9 proc. apklaustųjų mano, kad opiausia rajono problema – paslaugų trūkumas, o 44,6 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) (30,9 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą.

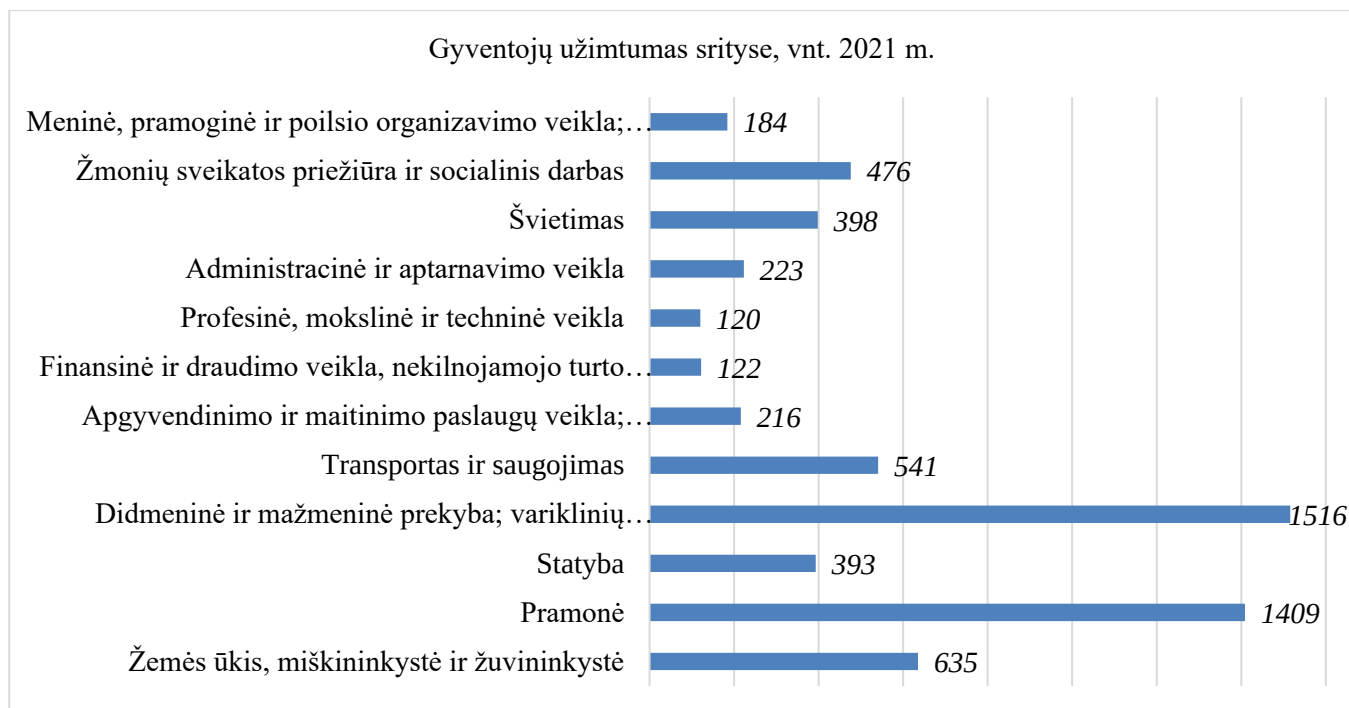
Dauguma, net 72,6 proc. respondentų jaučia įvairių socialinių paslaugų trūkumą savo rajone, 67,4 proc. apklaustųjų mano, kad labiausiai jų rajone trūksta vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų, 65,7 proc. apklaustųjų mano, kad jų rajone trūksta specialių paslaugų sodyboms, taip pat jaučiamas galimybės įsigyti kokybiškų/šviežių maisto produktų tiesiai iš gamintojo trūkumas (63,4 proc.), nesudėtingų pastatų remonto (58,9 proc.) ir buitinių (55,4 proc.) paslaugų.

Didžioji dauguma respondentų kaip svarbiausias priemones, kurios pagerintų kaimo jaunimo situaciją nurodė tai, jog turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos (17,8 proc.) ir didinamos laisvalaikio galimybės (16,6 proc.), bei galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.) (16,4 proc.).

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Tauragės rajonas taptų vieta, kurioje: patogų jame gyvenantiems ir atvykstantiems; didės kaimo gyventojų verslumas, augs ekonomika ir mažės nedarbas; didės socialinė įtrauktis ir pilietiškumas, tvirtės bendruomenės, žmonės aktyviau dalyvaus kaimo plėtroje, o jauni žmonės mieliau liks gyventi kaime.

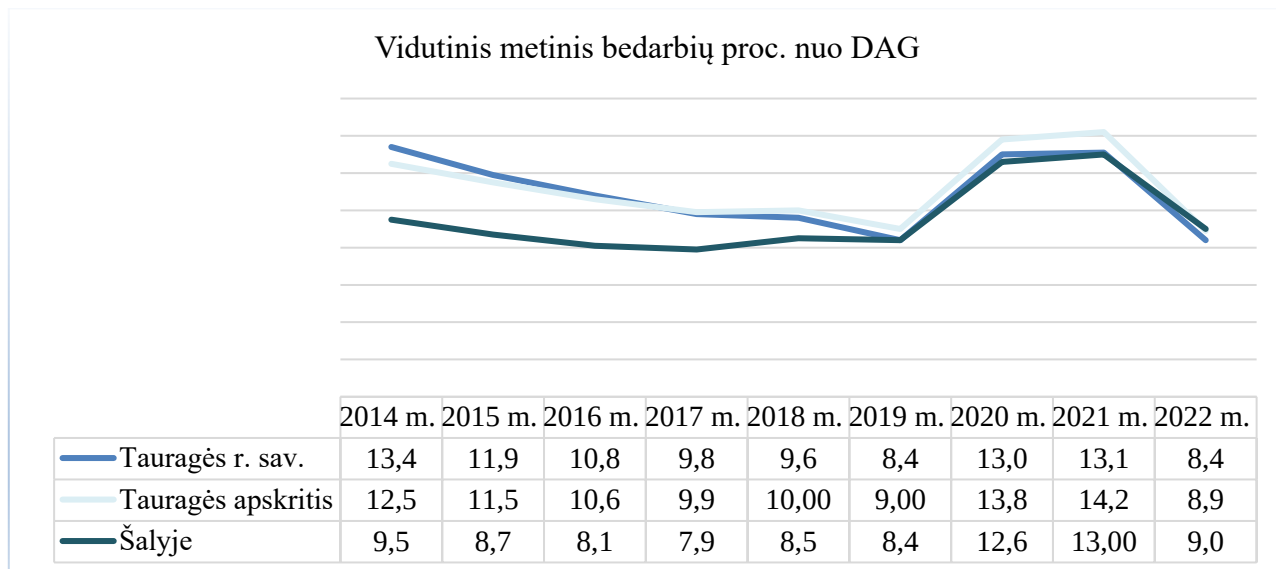
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Remiantis 2021 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis [10], Tauragės rajono vietos veiklos grupės teritorijoje gyventojų dirbančių didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, varikliniu transporto priemonių ir motociklų remontas, buvo daugiausiai 1 516 gyventojų, ši sritis sudarė 24 proc. Užimti gyventojai dirbantys žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje užėmė 10 proc., pramonės srityje dirbantys gyventojai sudarė 23 proc. Mažiausią dalį sudarė užsiimančios finansine ir draudimo veikla, 122 gyventojas, šios srities atstovai sudarė tik 2 proc., kaip ir profesinė, mokslinė veikla. (žr. 9 Pav.)

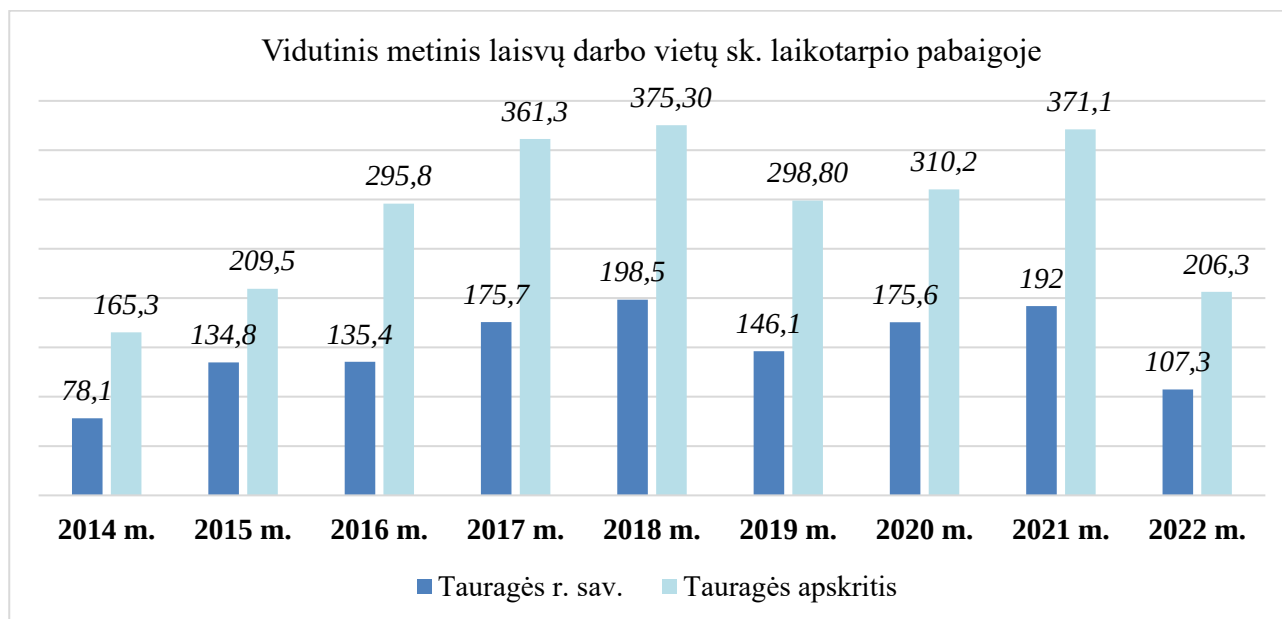
9 Pav. Tauragės r. užimti gyventojai sektoriuose 2021 m.

Užimtumo tarnybos duomenimis [11] nuo 2014 m. Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) vidutinis metinis bedarbių proc. nuo DAG (toliau – nedarbo lygis) mažėjo iki 2019 m., per šį laikotarpį rodiklis sumažėjo per 5 proc. Lyginant rodiklį su Tauragės apskritimi ir bendru šalies rodikliu, situacija buvo panaši. Nuo 2014 m. iki 2019 m. Tauragės apskrityje nedarbo lygis buvo sumažėjęs per 3,5 proc. Nuo 2020 m. rodiklis visuose analizuojamose teritorijose pakilo, didžiausias pakilimas matomas Tauragės apskrityje. Iki 2021 m. nedarbo lygis išliko panašus ir 2022 m. situacija pagerėjo. Žemiausias nedarbo lygis Tauragės r. sav., buvo 8,4 proc. 2019 m. ir 2022 m. (žr. 10 Pav.)

10 Pav. Tauragės r. sav., Tauragės apskr., Šalies nedarbo lygis 2014-2022 m.

Pagal Užimtumo tarnybos teikiamus statistinius duomenis [11], Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) nuo 2014 m. iki 2018 m. vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius pakilo t.y. nuo 78,1 iki 198,5. Analogiška situacija buvo ir visoje Tauragės apskrityje tuo pačiu laikotarpiu. Laisvų darbo vietų skaičius Tauragės r. sav. nuo 2019 m. iki 2021 m. pakilo nuo 146,1 iki 192, galimai, dėl korona viruso pandemijos. Vertinant analizuojamą laikotarpį, nuo 2014 m. iki 2022 m. Tauragės r. sav. vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius pakilo nuo 78,1 iki 107,3 laisvų darbo vietų, procentaliai skaičius padidėjo per 37 proc. (žr. 11 Pav.)

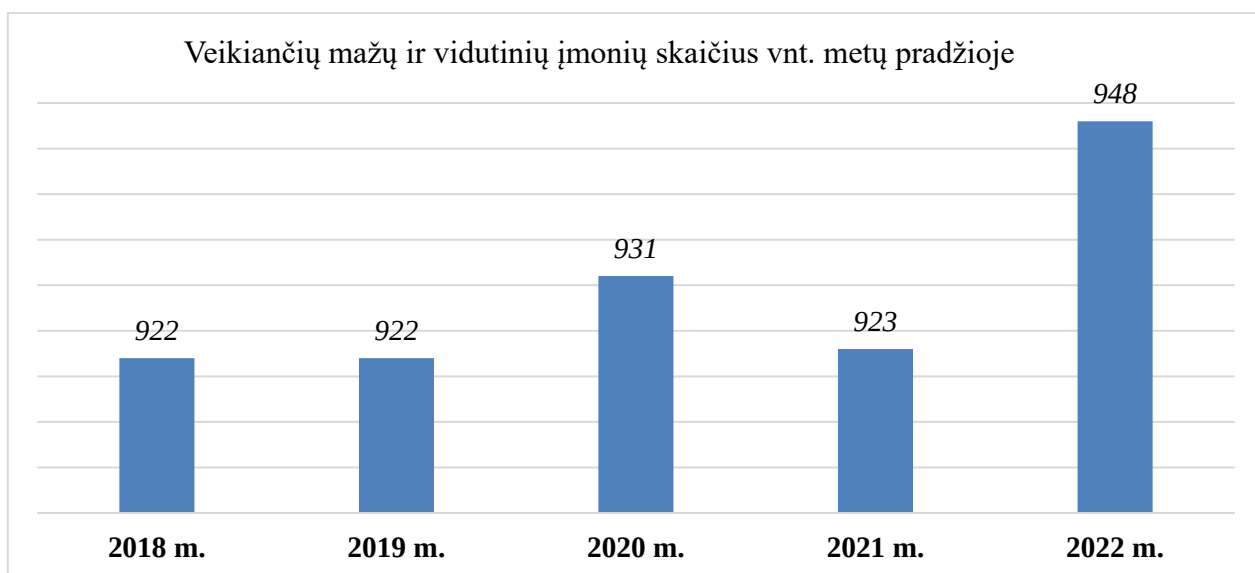

11 Pav. Vidutinis metinis laisvų darbo vietų sk. laikotarpio pabaigoje (2014 m. – 2022 m.)

Tauragės rajono savivaldybės viešai skelbiamais duomenimis [13] nuo 2014 m. iki 2022 m. Europos struktūrinės paramos įgyvendintų projektų buvo 54, kurių bendra vertė siekė 25 443 676,92 Eur. [13]

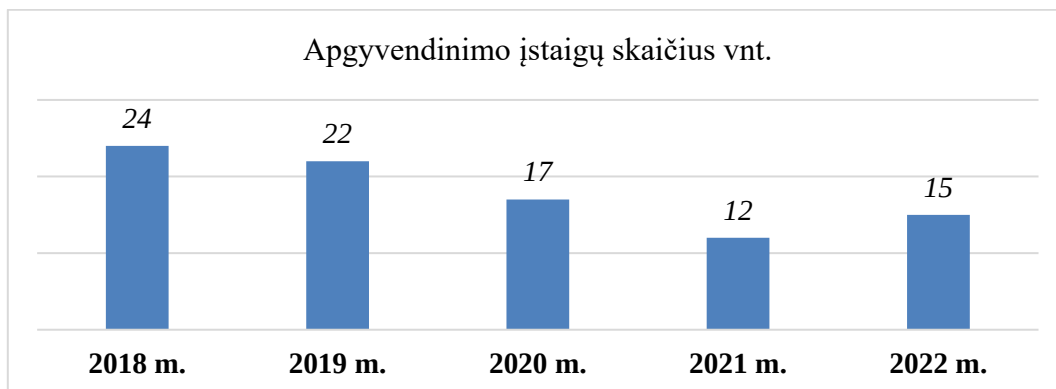
Bendruomenių projektinei veiklai 2022 m. įgyvendinti patvirtinta „Bendruomenių rėmimo programa“. Gautas 222 paraiškos lėšoms gauti, programai skirta suma 195 000 Eur. 62 Iš kitų savivaldybės programų bendruomenėms skirta daugiau kaip 129 500 Eur. Lėšos skirtos vaikų dienos centrų veiklai, jaunimo užimtumo, stovyklų, aplinkosaugos, sveikatos, sportinių bei kultūrinių renginių projektams įgyvendinti. Iš valstybės programų bendruomenės savo projektams įgyvendinti pritraukė 350 000 Eur. Lėšos gautos bendruomenių stiprinimui per kultūrinės, istorinės, socialinės, viešųjų erdvių puoselėjimo sveikatos ir sporto iniciatyvas, verslumo skatinimą bei vaikų dienos centrų veiklą ir plėtrą. Savivaldybėje patvirtinta programa skirta tik nevyriausybinį organizacijų veiklai remti, 2022 metais jai skirta 25 000 Eur., įgyvendinti 43 projektai. [14]

Statistikos departamento duomenimis [15] Tauragės r. sav., įskaitant ir Tauragės miestą, mažų ir vidutinių įmonių skaičius nuo 2018 m. iki 2022 m. padidėjo per 2,82 proc. Mažiausias fiksuotas mažų ir vidutinių įmonių skaičius buvo 2018 m. (922) ir 2019 m. (922) (žr. 12 Pav.)

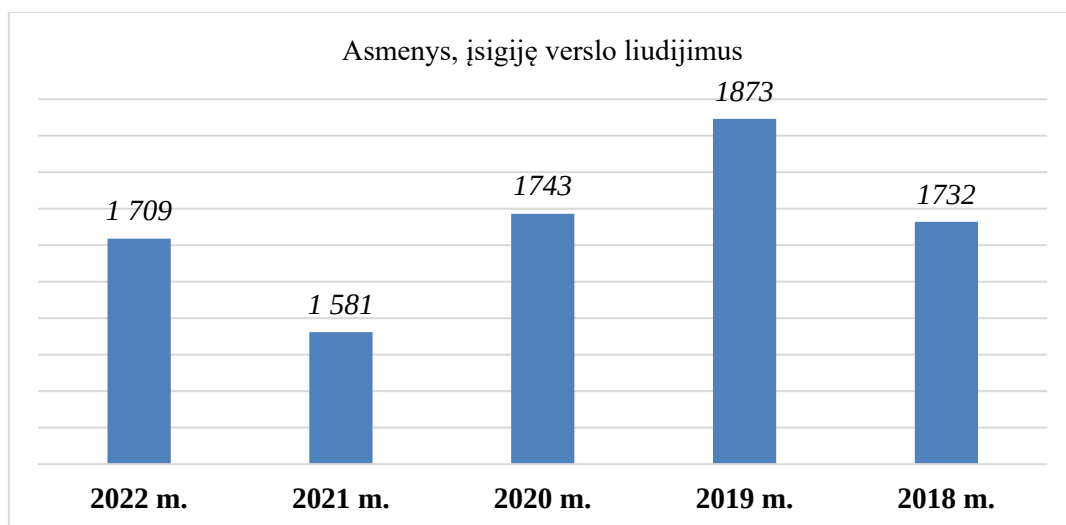
12 Pav. Tauragės r. sav. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius vnt. metų pradžioje

Statistikos departamento duomenimis [16], apgyvendinimo įstaigų skaičius Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) nuo 2018 m. iki 2022 m. sumažėjo 9 įstaigomis, t.y. -37,50 proc. Analizuojamu laikotarpiu mažiausiai apgyvendinimo įstaigų buvo 2021 m., tik 12, nuo šio laikotarpio iki 2022 m. atsidarė 3 apgyvendinimo įstaigos. (žr. 13 Pav.).

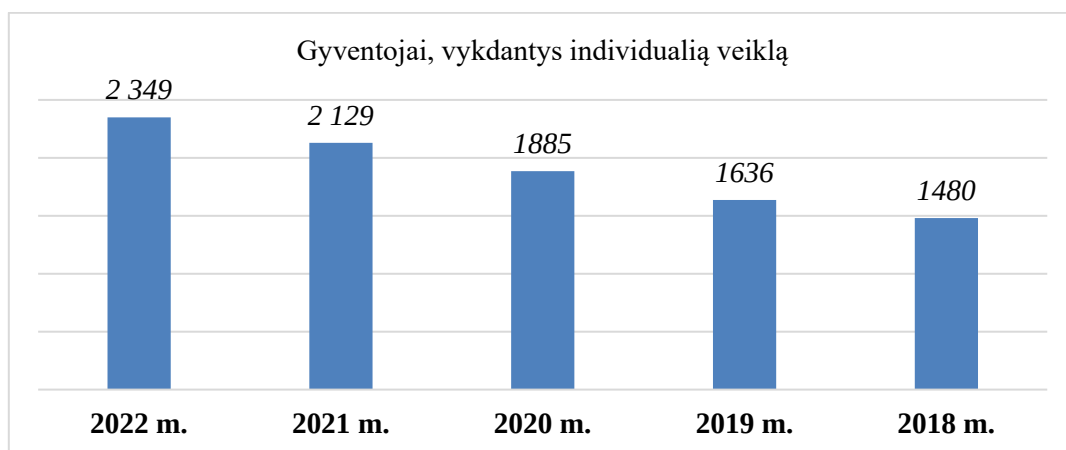
13 Pav. Tauragės r. sav. apgyvendinimo įstaigų skaičius vnt.

Remiantis valstybinės mokesčių inspekcijos statistiniais duomenimis [17] Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) nuo 2018 m. iki 2022 m. verslo liudijimą įgijo 23 gyventojais mažiau. Mažiausias įgijusių verslo liudijimų gyventojų skaičius buvo 2021 m., šiais metais įgytų verslo liudijimų buvo 1 581, šis skaičius 2022 m. pakilo 8,10 proc. iki 1 709 įgijusių verslo liudijimą. (žr. 14 Pav.)

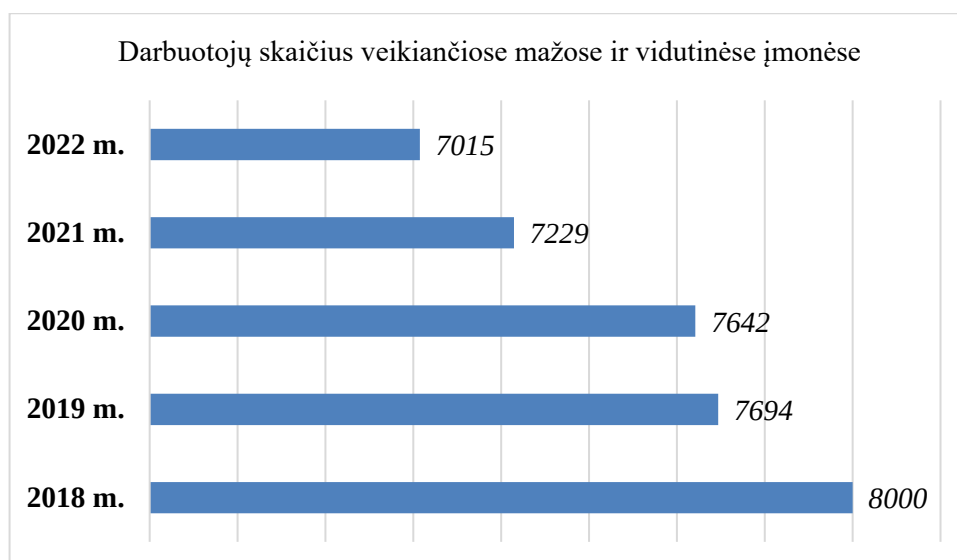
14 Pav. Tauragės r. sav. asmenys, įsigiję verslo liudijimus (2018 m. – 2022 m.)

Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis [17], Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) gyventojų vykdančių individualią veiklą nuo 2018 m. iki 2022 m. skaičius padidėjo 58,72 proc., nuo 1 480 iki 2 349. Mažiausias vykdančių individualią veiklą gyventojų skaičius buvo 2018 m., skaičius siekė tik 1 480. Didžiausias skaičius buvo 2 349, 2022 metais. Pastebima, kad analizuojamas rodiklis stabiliai kilo nuo 2018 m. iki 2022 m. (žr. 15 Pav.)

15 Pav. Tauragės r. sav. gyventojai, vykdančys individualią veiklą (2018 m. – 2022 m.)

Statistikos departamento duomenimis [18], Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) 2022 m. Tauragės r. sav. buvo 7 015 darbuotojai veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse, t.y. mažiausias rodiklis analizuojamu laikotarpiu. Analizuojant laikotarpį nuo 2018 m. iki 2022 m. darbuotojų skaičius kasmet mažėjo, 2018 m. darbuotojų buvo 8 000 ir iki 2022 m. šis skaičius sumažėjo per 12,31 proc. Ryškus pokytis matomas nuo 2020 m. iki 2021 m., kai rodiklis sumažėjo per 5,40 proc. (žr. 16 Pav.)

16 Pav. Tauragės r. sav. darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse 2018 m. – 2022 m.

Tauragės rajono susisiekimo pagrindas yra valstybinės reikšmės keliai, kurie kerta Tauragės rajoną. Rajoną kerta magistralinis kelias A12 (Ryga-Šiauliai-Tauragė-Karaliaučius, šis kelias priklauso trans – europiniam transporto koridoriui. Šis magistralinis kelias driekiasi per miesto centrą, tai susidaro intensyvaus eismo kamščiu ir triukšmą. Bet negalima paneigti ir atnešamos ekonominės naudos Tauragės rajonui, tai palanki infrastruktūra plėtojant tarptautinius ryšius, taip pat kelias sujungia ir pagreitina susisiekimą su aplinkiniais miestais [27].

Pagal statistikos duomenis [19] Tauragės r. sav. automobilių kelių su danga ilgis 2018 m. buvo 1 601 km. iki 2021 m. šis rodiklis išaugo iki 1 724 km., t.y. padidėjo 7,68 proc. Kelių su patobulinta danga ilgis taip pat padidėjo. Nuo 2018 m. iki 2021 m. rodiklis išaugo per 2,18 proc. Galima teigti, kad kelių infrastruktūra Tauragės r. sav. po truputi tobulėja. Vertinant kelių su danga ilgį Tauragės apskrityje 2021 m., savivaldybių atžvilgiu, Tauragės r. sav. turi daugiausiai kelių su danga. (žr. 1.6.2. Lentelė)

1.6.2. Lentelė. Automobilių kelių ilgis metų pabaigoje

		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Keliai su danga	Tauragės apskritis	4 902	5 046	5 034	5 032
	Jurbarko sav.	1 420	1 439	1 427	1 427
	Pagėgių sav.	661	665	665	664
	Šilalės r. sav.	1 219	1 218	1 218	1 218
	Tauragės r. sav.	1 601	1 724	1 724	1 724
Keliai su patobulinta danga	Tauragės apskritis	1 368	1 377	1 408	1 454
	Jurbarko sav.	407	423	434	444
	Pagėgių sav.	150	155	158	171
	Šilalės r. sav.	398	401	411	419
	Tauragės r. sav.	413	397	404	421
Žvyro kelių ilgis	Tauragės apskritis	3 533	3 669	3 626	3 578
	Jurbarko sav.	1 013	1 015	993	984
	Pagėgių sav.	511	509	506	493
	Šilalės r. sav.	821	818	807	798
	Tauragės r. sav.	1 188	1 327	1 320	1 303
Grunto kelių ilgis	Tauragės apskritis	1 449	1 033	1 043	1 017
	Jurbarko sav.	101	96	105	105
	Pagėgių sav.	71	69	69	43

	Šilalės r. sav.	856	855	856	856
	Tauragės r. sav.	421	14	14	14

Viešojo susisiekimo paslaugas Tauragės r. sav. teikia UAB „Tauragės autobusų parkas“. Pagrindinė UAB Tauragės autobusų parko vykdoma veikla – keleivių vežimas miesto, priemiesčio ir tolimojo susisiekimo reguliariais susisiekimo maršrutais, be pagrindinės veiklos bendrovė užsiima autobusų nuoma, bagažo ir siuntų gabenimu, bei saugojimu, automobilių remontu, teikia reklamos ir reklamos gamybos paslaugas, nuomoja patalpas. 2021 m. laikotarpio pabaigoje eksplotavo 32 autobusus, kurių vidutinis amžius 6,66 metai, iš jų: 21 autobusų skirti miesto ir priemiesčio maršrutams, 11 tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutams. Visi bendrovės autobusai yra naudojami užsakomiesiems reisams pagal poreikį. Bendra visų vietinio reguliaraus susisiekimo atliktų maršrutų rida, lyginant 2020 m. su 2021 m., padidėjo 19,91 proc. [20]

Vandens išgavimu, valymu ir tiekimu rūpinasi UAB „Tauragės vandenys“. Bendrovė taip pat atsakinga už buitinių, paviršinių nuotekų surinkimą, valymu ir dumblo surinkimu. Vartotojams tiekiamas tik požeminis vanduo iš giluminių gręžinių, aprūpinamas Tauragės miestas, Skaudvilės miestas bei Tauragės rajono gyvenvietės ir kaimai. [21] Vandentiekio tinklų ilgis nuo 2019 m. iki 2022 m. pailgėjo per 2 km, t.y. 0,62 proc. Gyventojų prisijungusių prie nuotekų tinklų nuo 2019 m. iki 2022 m. Tauragės aglomeracijoje padidėjo per 3 proc. Nuo 2019 m. iki 2022 m. geriamojo vandens nuostoliai sumažėjo per 5,20 proc. [22]

Šilumos ir (ar) karšto vandens gamyba ir tiekimą atlieka UAB „Tauragės šilumos tinklai“, taip pat priklauso ir atsiskaitomųjų karšto vandens ir apskaitos prietaisų montavimas ir aptarnavimas. 2019 m. bendrovė pagamino 66,8 tūkst. MWh šilumos energijos. Į šilumos tinklą pateikta – 64,9 tūkst. MWh. Naudingas pateikimas vartotojams – 54,5 tūkst. MWh kiekiui. Šilumos energijos gamybos procesui užtikrinti ir kitai ūkinei veiklai užtikrinti buvo sunaudota – 2,0 tūkst. MWh. Technologiniai nuostoliai šilumos tinkluose buvo 10,3 tūkst. MWh. Nuo 2017 m. technologinių nuostolių šilumos tinkluose iki 2019 m. buvo 0,37 proc. mažiau. [23]

Atliekų tvarkymo užduotis ir funkcijas atlieka UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“. Bendrovės veikla apima Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybių teritorijas. Tauragės regione yra išplėtotas pirminis rūšiavimas namų ūkiuose. Didžioji dalis t.y. 52 proc. atliekų priimtų į savartyną buvo pašalintos, 28 proc. kompostuojama, 20 proc. perdirbamos arba kitaip panaudojamos. [24].

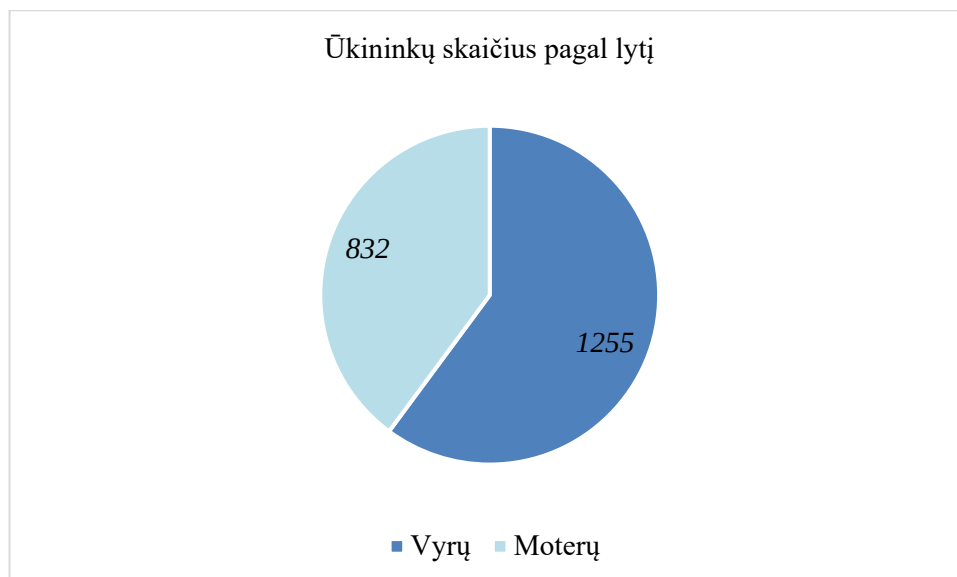
Remiantis savivaldybės žemės ūkio skyriaus pateiktais anketiniais duomenimis [2], daugiausiai ūkių yra kurių dydis nuo 6 iki 20 ha (įskaitytinai), tokių ūkių yra 852, per 3,40 proc. mažiau ūkių kurių dydis iki 5 ha (įskaitytinai) (852). Mažiausiai yra ūkių kurių dydis yra didesnis nei 101 ha, tokių ūkių yra 46. (žr. 1.6.3. Lentelė)

1.6.3. Lentelė. Bendras ūkininkaujančių skaičius pagal ūkio dydį, vnt.

Ūkio dydis:	Ūkininkaujančių skaičius
iki 5 ha (įskaitytinai)	824
6-20 ha (įskaitytinai)	852
21-50 ha (įskaitytinai)	287
51-100 ha (įskaitytinai)	78
Daugiau nei 101 ha	46

Pagal pateiktus anketinius duomenis [2] Tauragės vietos veiklos grupės teritorijoje, daugiausiai ūkininkaujančių yra nuo 40 iki pensinio amžiaus asmenų, 1 073. Iki 40 metų ūkininkaujančių asmenų yra 282, nuo pensinio amžiaus ūkininkaujančių asmenų yra 732.

Tauragės VVG grupės teritorijoje ūkininkauja 1 255 vyrai (žr. 17 pav.), lyginant skaičių su moterų ūkininkių skaičiumi, kurių yra 832, rodiklis didesnis 33,71 proc. [2].

17 Pav. Tauragės VVG ūkininkaujančių skaičius pagal lytį, 2022 m.

Vertinant ūkininkaujančius pagal ūkio specializaciją [2], didžioji dalis ūkių yra mišrūs (1346 ūkiai), augalininkystę užsiima 546 ūkiai, o gyvulininkystę – 192. Duomenų apie ekologiškai ūkininkaujančius ir užsiimančius žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu nėra.

APIBENDRINIMAS:

- ✓ Tauragės VVG teritorijoje užimti gyventojai dirbantys žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose 2021 m. užėmė 21,87 proc. (R23);
- ✓ Mažiausią dalį sudarė užsiimančios finansine ir draudimo veikla 2,94 proc. (R24);
- ✓ Tauragės rajono vietos veiklos grupės teritorijoje gyventojų dirbančių didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, varikliniu transporto priemonių ir motociklų remontas, buvo daugiausiai 1 516 gyventojų, ši sritis sudarė 24 proc. (R25);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2019 m. Tauragės r. sav. Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo DAG sumažėjo per 38 proc. (R26);
- ✓ Nuo 2014 m. iki 2022 m. Tauragės r. sav. Vidutinis metinis laisvų darbo vietų sk. padidėjo per 37 proc. (R27);
- ✓ Mažų ir vidutinių įmonių skaičius nuo 2018 m. iki 2022 m. padidėjo per 2,82 proc. (R28)
- ✓ Nuo 2018 m. iki 2022 m. įgijusių verslo liudijimą sumažėjo per 1,33 proc. (R29)
- ✓ Bendra visų vietinio reguliaraus susisiektimo atliktų maršrutų rida lyginant 2020 m. su 2021 m. padidėjo 19,91 proc. (R30);
- ✓ Tauragės r. sav. gyventojų, vykančių individualią veiklą, nuo 2018 m. iki 2022 m. skaičius padidėjo 58,72 proc. (R31);
- ✓ Darbuotojų veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse nuo 2018 m. iki 2022 m. sumažėjo 12,31 proc. (R32)
- ✓ Ūkininkaujančių nuo 40 iki pensinio amžiaus asmenų sudaro 51,41 proc. ūkininkaujančių amžiaus grupės. (R33);
- ✓ Iki 40 metų ūkininkaujančių asmenų yra 282, t.y. mažiausiai vertinant ūkininkaujančius pagal amžių (R34);
- ✓ Ūkininkaujančių vyrų 33,71 proc. daugiau nei moterų (R35);
- ✓ Daugiausiai ūkių yra, kurių dydis nuo 6 iki 20 ha (įskaitytinai), tokių ūkių yra 852 (R36);
- ✓ Didžioji dalis ūkių yra mišrūs (1346 ūkiai), augalininkystę užsiima 546 ūkiai, o gyvulininkystę – 192 (R37);
- ✓ Apgyvendinimo įstaigų skaičius Tauragės r. sav. (įskaitant miestą) nuo 2018 m. iki 2022 m. sumažėjo 9 įstaigomis, t.y. 37,50 proc. (R38);
- ✓ 2014 m. iki 2022 m. Europos struktūrinės paramos įgyvendintų projektų buvo 54, kurių bendra vertė siekė 25 443 676,92 Eur. (R39).

Remiantis VVG teritorijos gyventojų apklausos rezultatais, net 56,6 proc. apklaustųjų nurodė, kad svarbiausia sritis, kuriai reikia teikti paramą – darbo vietų kūrimas, ir 58,3 proc., respondentų nurodė, kad imtųsi smulkaus verslo, jei jo pradžiai būtų suteikta ES parama ir 41,7 proc., - nesiimtų. 40,6 proc. apklaustųjų mano, kad svarbu teikti paramą projektams, skirtiems inovacijų skatinimui ir diegimui kaimo vietovėse. Taip pat, anot respondentų, svarbu skirti paramą projektams, kurie skirti sveikatinimo priemonių aktyvinimo krypčiai (47,4 proc.) bei projektams, kurie skirti vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui (39,4 proc.) ir taip skatinti darbo vietų kūrimą.

Atsižvelgiant į tai, kad 44,6 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) (30,9 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą, jų buvo paklausta, ar pirkėtų šias paslaugas, jeigu jos būtų pradėtos teikti jų gyvenamojoje vietovėje. Net 93,1 proc. jų nurodė, kad pirkėtų ir tik 6,9 proc., kad nepirkėtų. Respondentų buvo pasiteirauta ar jie arba jų šeimos nariai prisidėtų savanorišku darbu, jei kaimo bendruomenė arba kita kuri nors nevyriausybinė organizacija organizuotų vietos gyventojams trūkstamas paslaugas. 88 proc. atsakė, kad „Taip“, o 12 proc. – „Ne“.

Siekiant išsiaiškinti respondentų nuomonę apie bendruomeninį verslą, jų buvo paklausta ar jie būtų linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus. 53,7 proc. atsakė, kad „Taip, būtų įdomu“, 23,4 proc. rinkosi atsakymą „Nežinau“, 12,6 proc. respondentų tokių projektų neplanuoja, o 5,7 proc. respondentų jau šiuo metu įgyvendina tokio tipo projektą.

Respondentų taip pat buvo paprašyta nurodyti, kaip mano, kokios ekonominės veiklos galėtų imtis jų kaimo bendruomenė, jei tokios veiklos pradžiai būtų skirta Europos Sąjungos parama. Didžioji dauguma, 21,5 proc., respondentų mano, kad tai galėtų būti įvairių paslaugų vietos gyventojams teikimas, 18,7 proc., apklaustųjų nuomone tai turėtų būti ūkininkų produkcijos realizavimas, o 14,8 proc. respondentų mano, kad bendruomenė galėtų imtis gamtos gėrybių (grybų, uogų, žolelių ir pan.) rinkimo, džiovavimo ir realizavimo.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Tauragės rajonas taptų vieta, kurioje didės kaimo gyventojų verslumas, augs ekonomika ir mažės nedarbas.

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Tauragės rajono savivaldybės administracijos duomenimis [25] Tauragės rajone veikia 35 kaimo bendruomenės. Daugiausia kaimo bendruomenių turi Tauragės ir Žygaičių seniūnijos, po 8. Mažiausiai kaimo bendruomenių yra Lauksargių ir Batakių seniūnijose. (žr. 1.7.1. lentelė)

1.7.1. lentelė. Tauragės r. kaimo bendruomenės

Eil. Nr.	Kaimo bendruomenės pavadinimas
Tauragės seniūnijos bendruomenės	
1.	Dacijonų kaimo bendruomenė
2.	Tauragės Dvaro bendruomenė
3.	Kaimo bendruomenė „Taurų žiburys“
4.	Pilaitės bendruomenės centras
5.	Juodpetrių kaimo bendruomenė
6.	Dauglaukio bendruomenė „Gimtinė“
7.	Pajūrio kaimo bendruomenė
8.	Kaimo bendruomenė „Joniškės klevai“
Skaudvilės seniūnijos bendruomenės	
9.	Bendruomenė „Skaudvilės kraštas“
10.	Adakavo bendruomenė
11.	Trepų kaimo bendruomenė
12.	Asociacija Vaidilų bendruomenė

Mažonų seniūnijos bendruomenės	
13.	Kaimo bendruomenė „Mažonų rytas“
14.	Pagramančio bendruomenės centras „Gramančia“
15.	Sungailiškių kaimo bendruomenė
16.	Kaimo bendruomenė „Galmėna“
17.	Lomių kaimo bendruomenė „Lomia“
18.	Šakviečio apylinkės bendruomenės centras
19.	Bendruomenė „Vaitimėnų šilas“
Gaurės seniūnijos bendruomenės	
20.	Gaurės bendruomenė „Gaurkiemis“
21.	Kaimo bendruomenė „Kunigiškietis“
22.	Eičių bendruomenė „Karšuva“
23.	Stragutės kaimo bendruomenė
24.	Baltrušaičių bendruomenė
Batakių seniūnijos bendruomenės	
25.	Batakių kaimo bendruomenė „Aukaja“
26.	Batakių geležinkelio stoties kaimo bendruomenė „Santakai“
Žygaičių seniūnijos bendruomenės	
27.	Žygaičių kaimo bendruomenė „Žygava“
28.	Kaimo bendruomenė „Sartupietis“
29.	Aukštupių kaimo bendruomenė „Aukštadabrupis“
30.	Kęščių kaimo bendruomenė „Elbenta“
31.	Būdviečių kaimo bendruomenė
32.	Šikšnių kaimo bendruomenė
33.	Bendruomenė „Draudežeris“
34.	Visbarų kaimo bendruomenė „Veringa“
Lauksargių seniūnijos bendruomenės	
35.	Lauksargių kaimo bendruomenė „Lauksargišķiai“

Tauragės rajono savivaldybėje jaunimo ir kultūros srities organizacijų yra 21, tik dvi organizacijos veikia Tauragės VVG teritorijoje. Asociacija – Tauragės rajono klubas „Vakarutė įsikūrusi Eičių k., Dailiųjų amatų gildos asociacija įsikūrusi Norkaičių k.

2014-2022 m. laikotarpyje NVO per VVG įgyvendino 27 projektus, kurių bendra vertė 1 092 832,50 Eur, t.y. daugiau nei 70 proc. 2014-2022 m. VPS lėšų įsisavino rajone veikiančios NVO.

Nacionalinės švietimo agentūros duomenimis [26] rajone veikia 13 švietimo įstaigų (žr. 1.7.2. lentelė). Iš jų 5 pagrindinės mokyklos, 3 gimnazijos, 2 ikimokyklinės-priešmokyklinės ugdymo grupės, 1 darželis ir 1 privatus darželis.

1.7.2. Lentelė. Švietimo įstaigos VVG teritorijoje

Seniūnija	Mokykla
Batačiai	Skaudvilės gimnazijos Batakių pagrindinio ugdymo skyrius
Gaurė	Jovarų pagrindinės mokyklos Gaurės filialas
Lauksargiai	Jovarų pagrindinės mokyklos Lauksargių skyrius Vaikų ikimokyklinė-priešmokyklinė ugdymo grupė „Berželis“
Mažonai	Tauragės r. Pagramančio pagrindinė mokykla Tauragės r. Lomių pagrindinė mokykla
Skaudvilė	Tauragės r. Skaudvilės gimnazija Skaudvilės ugdymo ir vaiko gerovės centras
Žygaičiai	Žygaičių gimnazija Sartininkų pradinio ugdymo skyrius
Tauragės kaimiškoji	Jovarų pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyriai Dacijonų ir Dauglaukio k.

	„Ąžuoliuko“ darželio Taurų skyrius
	Privatus darželis „Debesų vaikai“ Taurų k.

Bendras mokinių, besimokančių bendrojo ugdymo mokyklose 1–12 klasėse, skaičius mažėjo, jeigu 2019 m. rajone mokėsi 4 672 mokiniai, 2020 m. – 4 654 mokiniai, tai 2021 m. – 4 619 mokiniai. Per paskutinius metus mokinių skaičius sumažėjo 53 mokiniais arba 1.11 proc (žr. 1.7.3. lentelė).

1.7.3. Lentelė. Mokinių skaičius 2019 m. – 2021 m. Tauargės r. sav.

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
0 kl.	372	377	396
1 kl.	354	375	354
2 kl.	348	359	367
3 kl.	347	348	364
4 kl.	362	346	345
5 kl.	412	359	345
6 kl.	342	412	359
7 kl.	337	336	411
8 kl.	350	340	341
9 kl.	400	355	344
10 kl.	394	398	350
11 kl.	314	298	318
12 kl.	340	351	325

Socialinių paslaugų ir rūpybos veiklą Tauragės rajone iš viso vykdo 33 institucijos: 3 globos namai, 3 šeimynos, 12 dienos centrų ir 15 kitų organizacijų bei draugijų. Savivaldybėje socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas išsidėstęs netolygiai: Tauragės mieste – 22, Žygaičių seniūnijoje – 3, Mažonų, Skaudvilės ir Tauragės seniūnijose – po 2, Gaurės ir Lauksargių seniūnijose – po 1, tuo tarpu Batakių seniūnijoje atskiros specializuotos socialines paslaugas teikiančių įstaigų nėra [33]. Iš visų 33 įstaigų rajone veikia tik 9.

Tauragės rajono savivaldybėje veikia 6 pagrindiniai kultūros objektai – Tauragės kultūros centras, Tauragės rajono savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešoji biblioteka (su 26 filialais), Tauragės krašto muziejus „Santaka“, Skaudvilės krašto muziejus, Tremties ir rezistencijos muziejus ir Alfonso Čepausko dailės galerija. Tauragės kultūros centras, kurį sudaro 19 skyrių ir 2 centrai: Adakavo, Baltrušaičių, Batakių, Dacijonų, Dapkiškių, Dauglaukio, Eičių, Gaurės, Kėsčių, Kunigiškių, Lauksargių, Lomių, Mažonų, Pagramančio, Pilsūdų, Sartininkų, Skaudvilės, Taurų, Vaitimėnų skyriai, Norkaičių tradicinių amatų ir etnokultūros centras bei Žygaičių universalus daugiafunkcis centras. Tauragės rajono savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešoji biblioteka turi 26 filialus, iš jų 2 filialai miestuose (Augusto Vymerio filialas Tauragėje ir Skaudvilės filialas), kiti 24 filialai rajono kaimo teritorijose (Adakavo, Baltrušaičių, Batakių, Dacijonų, Dapkiškių, Dauglaukio, Eičių, Eidintų, Gaurės, Kėsčių, Kunigiškių, Lauksargių, Lomių, Mažonų, Norkaičių, Norkiškės, Pagramančio, Pilsūdų, Sartininkų, Šakviečio, Taurų, Trepų, Visbarų, Žygaičių). [33]

Tauragės rajone veikia 4 pagrindinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos, įsteigtos savivaldybės – VšĮ „Tauragės rajono pirminės sveikatos priežiūros centras“, VšĮ „Tauragės ligoninė“, VšĮ „Skaudvilės palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė“ bei „Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras“. Prie VšĮ „Tauragės rajono PSPC“ veikia dar 18 medicinos punktų kaimuose (Lauksargių, Kėsčių, Visbarų, Taurų, Kunigiškių, Baltrušaičių, Dacijonų, Sartininkų, Dauglaukio, Dapkiškių, Pagramančio, Eičių, Galmenų, Lomių, Mažonų, Šakių, Sungailiškių ir Šakviečio) ir 2 ambulatorijos Gaurės ir Žygaičių miesteliuose. [33]

Tauragės r. savivaldybės visuomenės saugumą užtikrina Tauragės apskrities vyriausiasis policijos komisariatas ir Tauragės rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba. Vietos veiklos grupės

teritorijoje nėra policijos rėmėjų, yra 4 priešgaisrinės apsaugos postai (Žygaičių, Kęsčių, Skaudvilės ir Gaurės seniūnijose). [25]

Sporto veiklas Tauragės rajone organizuoja Tauragės rajono sporto centras, įsikūręs Tauragės mieste. Centras organizuoja ugdymo procesą šiose sporto šakose: badmintonas, boksas, futbolas, graikų-romėnų imtynės, karatė, krepšinis, lengvoji atletika, orientacinis sportas, rankinis, sambo imtynės, svarsčių kilnojimas, šachmatai, tinklinis. Centras taip pat organizuoja tradicinius sporto renginius, tai „Nepriklausomybės“ ir „Atgimimo“ taurių krepšinio turnyrai, jie vyksta nuo 1988 metų ir yra populiarius tarp rajono krepšinio mėgėjų. [1]

Tauragės rajono savivaldybėje yra 16 valstybės institucijų: Tauragės r. savivaldybės civilinės metrikacijos skyrius, LK KASP Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė, Tauragės 307 pėstininkų kuopa, Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Tauragės ir Pagėgių skyrius, Klaipėdos apskrities valstybinė mokesčių inspekcija, padalinys Tauragėje, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Tauragės skyrius, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Tauragės departamentas, Lietuvos šaulių sąjunga, Tauragės apskrities LDK Kęstučio šaulių 7-oji rinktinė, Tauragės Karo prievolės ir komplektavimo poskyris, Registrų centras, Vakarų Lietuvos klientų aptarnavimo centro Tauragės padalinys, Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos, Klaipėdos teritorinio skyriaus Tauragės padalinys, Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos, Tauragės teritorinis skyrius, Sodra, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Šilalės skyriaus Tauragės poskyris, Žaliasis regionas, VŠĮ, Tauragės regiono plėtros taryba, Lietuvos kariuomenės Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados "Žemaitija" Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio pėstininkų batalionas. Visose VVG seniūnijose yra Tauragės rajono savivaldybės administracijos seniūnijos [36]

Visoje VVG teritorijoje gausu meno, teatro, muzikos ir dailės kolektyvų, kurie aktyviai organizuoja ir dalyvauja įvairiuose renginiuose. Ko gero daugiausiai kolektyvų turinti Skaudvilė, taip pat rengia ir didelį skaičių tradicinių renginių. Skaudvilės skyriaus vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Inkstiliuks“, ansamblio nariai mokosi groti žemaitiškais kanklėmis. Šis ansamblis dalyvauja beveik visuose svarbiausiuose kultūros ir švietimo folkloro, ir amatų renginiuose Tauragės rajone. Mažonų seniūnijoje, Norkaičių tradicinių amatų ir etnokultūros centre puoselėjami senieji amatai tokie kaip bitininkystė, pynimas iš vytelių, šiaudinių stogų vėrimas, žvakių liejimas, amatų mokoma klube „Antradienio vakarai su Romute ir Romu“. Norkaičių bendruomenė „Galmena“ siūlo duonos kepimo edukacijas. Batakių miestelyje kas met vyksta Šv. Onos atlidai ir šventė, kurios metus vyksta žvejų varžybos „Sugauk Onai žuvį“, antrąją šventės dieną vyksta Šv. Onos atlidai Šv. Onos bažnyčioje. (žr. 1.7.4. Lentelė) [2]

Remiantis statistikos duomenimis, nuo 2018 m. Tauragės r. sav., įskaitant ir Tauragės miestą, iki 2021 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius sumažėjo per 19,39 proc. [28]

1.7.4. Lentelė. Tauragės VVG teritorijos mėgėjų meno, teatro, muzikos, dailės ir kino kolektyvai, ir tradiciniai renginiai.

Seniūnija	Kolektyvas	Tradiciniai renginiai
Batakliai	Šokių kolektyvas „Trys kartos“	Oninės; Vokalinių ansamblių šventės-koncertai; Šv. Onos atlidai; „Ona ir vėl kviečia į Batakus“; Užgavėnės, Moliūgų šventė.
Gaurės	Vaikų teatro ir skaitovų būrelis; Folkloro ansamblis „Taduja“	Joninės; Oninės; Užgavėnės
Lauksargiai	Kaimo kapela „Gilanda“; Moterų šokių grupė „Laukstė“	Švento Martyno diena; Antaninės; Joninės; Oninės
Mažonai	Mažonų kultūros namų mišrus vokalinis ansamblis; Mažonų kultūros namų moterų vokalinis ansamblis; Mažonų kultūros namų mišrus vokalinis duetas.	Vokalinių ansamblių šventės-koncertai; Joninės; Užgavėnės

Skaudvilė	„Skaudvilės bendruomenės teatras“; Skaudvilės skyriaus vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Inkstiliuks“; liaudiškos muzikos kapela „Dobilas“; Mėgėjų teatras „Atodanga“; Skaudvilės literatų klubas „Laiko lašai“; Jaunimo šokių grupė „Žvorūna“	„Alio, talentai!"; Jaunasis talentas; Skaudvilės miesto šventė -mugė; teatro šventė „Veidrodis“; „Kurianti šeima-Lietuvai“; poezijos ir muzikos šventė „Žodžio artumas“; Šv. Agotos šventė „Pakelk duonelę ji šventa!“.
Žygaičiai	Moterų ansamblis; Kaimo kapela; Dramos ratelis; liaudiška kapela „Ringė“; Žygaičių kultūros namų moterų vokalinis ansamblis	Jurginės; Antaninės; Petrinės; Aplankymo šventė; Žolinė; Vokalinių ansamblių šventės-koncertai
Tauragės kaimiškoji	Moterų rankdarbių būrelis; „Šurum burum“; Žaislų gamybos studija	Dauglaukio „Žolinės“; „Dacijoninės“; Joninių šventė.

Pagal tautinio paveldo portalo duomenis, Tauragės rajone yra 3 amatininkai, Jadvyga Urbutienė gamina apeiginius dekoratyvinius gaminius – skutinėti kiaušiniai. Snieguolė Šliogerienė, amato rūšis – statybinė medžiaga, produktas – stogų malksnos. Vytauto Juškio IĮ gamina plikytą duoną [29]. Tradicinių amatininkų skaičius Tauragės r. yra 3, tradicinių amatų meistrų nėra. Sertifikuotų tautinio paveldo produktų yra 3. Tradicinių amatininkų skaičius 10 000 gyventojui tenka 0,8 [37]

Tauragės VVG teritorijoje yra dvi kultūros paveldo vietovės, tai Batakių miestelis, Batakių seniūnijoje ir Skaudvilės miestelis, Skaudvilės seniūnijoje. Saugomų objektų yra Žygaičių seniūnijoje, tai koplytstulpis su ornamentuotu kryželiu, Skaudvilės seniūnijoje, Rygos-Tilžės kelio Puželių sarginės pastatas, Gaurės seniūnijoje kultūros paveldo objektas, Gaurės žydų senųjų kapinių vieta. Tauragės r. sav. Iš viso kultūrinių vertybių objektų yra 119 [30]. Tauragėje veikia Kultūros centras, kultūros namai veikia Skaudvilėje, Eičių, Lauksargių ir kituose kaimuose. Tauragės pilyje veikia krašto muziejus ir fotografijos meno galerija, Skaudvilėje veikia kraštotyros muziejus, Gaurėje veikia „Varpo“ muziejus ir Kraštotyros muziejus. Nuo 2011 m. veikia Taurų nuotykių parkas (laipynės, pojūčių takas, batutai, užsiėmimai ir stovyklos vaikams, XI–XIII a. lietuvių pilies kopija, visureigių safaris), žygiai žirgais Rambyno regioniniame parke, pažintiniai takai Pagramančio regioniniame parke, Virtualios realybės arena, baidarių, vandens dviračių ir pramoginių laivų nuoma prie vandens telkinių (Jūros upė, Draudenių ežeras, Balskų tvenkinys), Norkaičių tradicinių amatų ir etnokultūros centras. [1]

Pagal Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenis [31] Tauragės r. sav. saugomų teritorijų sąrašė yra Visbarų biosferos poligonas, kurio plotas užima 661,26 ha. Buveinių apsaugai svarbios teritorijos užima 27 540 ha, didžiąją dalį šio ploto sudaro Karšuvos giria, užimanti 12 306,32 ha, t.y. 44 proc., antras pagal užimamą plotą yra Pagramančio regioninis parkas 7 273,23 ha, sudaro 26,41 proc. buveinių apsaugai svarbių teritorijų dalį. Savivaldybėje taip pat yra 11 draustinių, Tauragės r. sav. didžiausias yra Jūros ichtiologinis draustinis užimantis 1 070,27 ha. Paukščių apsaugai svarbios teritorijos Tauragės r. sav. Užima 825,470 ha., tai Šešuvės ir Jūros upių slėniai (164,21) ir Visbarų žuvininkystės tvenkiniai (661,26 ha). Iš viso valstybinių saugomų teritorijų Tauragės r. sav. yra 66.

APIBENDRINIMAS:

✓ Tauragės rajone veikia 35 kaimo bendruomenės. Daugiausia kaimo bendruomenių turi Tauragės ir Žygaičių seniūnijos, po 8. Mažiausiai kaimo bendruomenių yra Lauksargių ir Batakių seniūnijose (R40);

✓ Tauragės rajone jaunimo ir kultūros srities organizacijų yra tik dvi: Asociacija – Tauragės rajono klubas „Vakartė įsikūrusi Eičių k., Dailių amatų gildos asociacija įsikūrusi Norkaičių k. (R41);

✓ 2014-2022 m. laikotarpyje NVO per VVG įgyvendino 27 projektus, kurių bendra vertė 1 092 832,50 Eur, t.y. daugiau nei 70 proc. 2014-2022 m. VPS lėšų įsisavino rajone veikiančios NVO (R42);

- ✓ Rajone veikia 13 švietimo įstaigų. Iš jų 5 pagrindinės mokyklos, 3 gimnazijos, 2 ikimokyklinės-priešmokyklinės ugdymo grupės, 1 darželis ir 1 privatus darželis (R43);
- ✓ Bendras mokinių, besimokančių bendrojo ugdymo mokyklose 1–12 klasėse, skaičius sumažėjo per 1,11 proc. (R44);
- ✓ Iš visų 33 socialinės globos ir rupybos įstaigų esančių Tauragės r. sav., rajone veikia tik 9 (R45);
- ✓ Vietos veiklos grupės teritorijoje yra 4 sveikatos priežiūros įstaigos (R46);
- ✓ Nuo 2018 m. Tauragės r. sav. iki 2021 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius sumažėjo per 19,39 proc. (R47);
- ✓ Tradicinių amatininkų skaičius Tauragės r. yra 3, tradicinių amatų meistrų nėra. Sertifikuotų tautinio paveldo produktų yra 3 (R48);
- ✓ Tauragės r. sav. kultūrinių vertybių objektų yra 119 (R49);
- ✓ Tauragės r. sav. yra 11 draustinių (R50);
- ✓ Tauragės r. sav. yra 66 valstybinės saugomos teritorijos (R51).

Gyventojų poreikių tyrimas, parodė, kad kaimo žmonėms šalia ekonominių problemų sprendimo taip pat aktuali socialinė, kultūrinė aplinka. 47,4 proc. kaip pirmąsias svarbias kaimo plėtros sritis įvardino sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis (dviračiai, aktyvus sportas, sveikamityba), 48,6 proc. svarbios bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos, o 25,1 proc. savanorystę skatinančios veiklos. Tai sietina su bendruomenės narių nepakankamo aktyvumo problemos sprendimo aktualumu. Šią problemą 12,4 proc. apklaustų kaimo gyventojų vertino kaip vieną iš svarbiausių.

Dar viena ne mažiau opi rajono problema – bloga rajono infrastruktūra, kurią įvardijo 13 proc. respondentų, to pasekoje net 44,6 proc. jų mano, kad viešosios infrastruktūros (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.) plėtra turėtų būti prioritetas skiriant ES paramą. Respondentai taip pat kaip opiausias problemas išskyrė jaunų šeimų (7,3 proc.) problemas, paslaugų trūkumą (4,9 proc.), bei kaimo mokyklų, med. punktų, pašto, bibliotekų uždarymą – 4,5 proc.

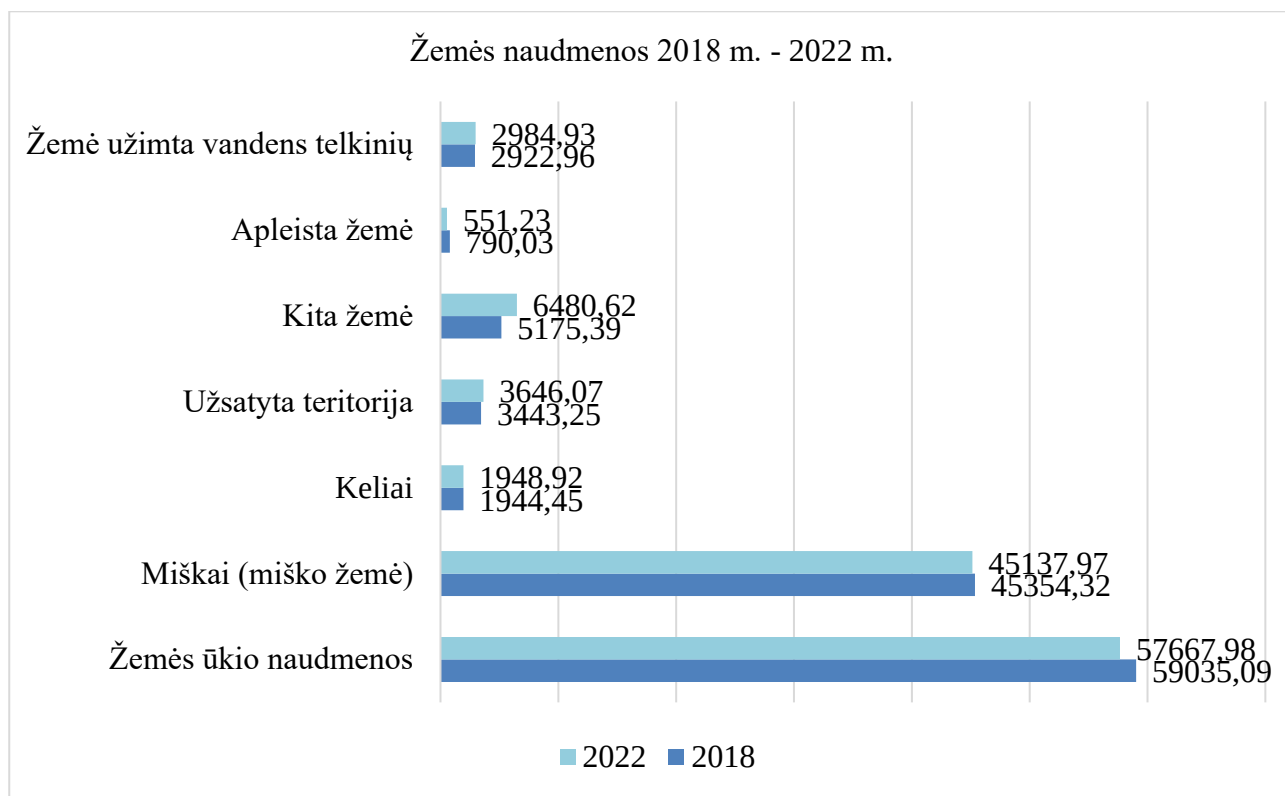
Atsižvelgiant į tai, kad būtina pradėti teikti įvairias paslaugas rajone, buvo siekiama išsiaiškinti problemas, kurios gali trukdyti bendruomenei organizuoti savo verslą ir/arba teikti savo nariams būtiniausias paslaugas. Didžioji dauguma respondentų, 23,3 proc., kaip pagrindinę problemą išskyrė tai, jog bendruomenė neturi kapitalo ūkinei veiklai vykdyti. 18,9 proc. respondentų mano, kad bendruomenėje daugelis nenori rizikuoti ir vengia atsakomybės, 13,8 proc., respondentų nurodo, kad bendruomenei trūksta žinių ir paslaugų organizavimo patirties, o 11,4 proc. mano, kad bendruomeninė organizacija yra per silpna organizaciniu požiūriu, kad galėtų sėkmingai imtis ūkinės veiklos.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Tauragės rajonas taptų vieta, kurioje: patogų jame gyvenantiems ir atvykstantiems; didės kaimo gyventojų verslumas, augs ekonomika ir mažės nedarbas; didės socialinė įtrauktis ir pilietiškumas, tvirtės bendruomenės, žmonės aktyviau dalyvaus kaimo plėtroje, o jauni žmonės mieliau liks gyventi kaime.

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Nacionalinės žemės tarnybos duomenimis [32] Tauragės apskrities bendras plotas yra 440 830,02 km², Tauragės r. bendras plotas yra 117 866,49 km², tai sudaro 26 proc. užimamo Tauragės apskrities ploto (2022 m.). Didžiąją dalį Tauragės r., įskaitant ir Tauragės miestą, ploto sudarė žemės ūkio naudmenos, t.y. 48,93 proc. bendro Tauragės r. ploto., antrasis rodiklis pagal užimamą plotą, yra miškai (miško žemės), kurie užima 38,30 proc. žemės naudmenų ploto. Tauragės apskrities žemės ūkio naudmenos sudaro 11 593,17. Žemė užimta vandens telkinių, Tauragės r. sudaro 2 972,53 ha. Nenaudojamos žemės Tauragės r. yra 606,70 ha, tai sudaro 31,47 proc. Tauragės apskrities nenaudojamų žemės naudmenų ploto.

Vertinant 2018 m. ir 2022 m. žemės naudmenų duomenis, pastebima, kad žemės ūkio naudmenų rodiklis per analizuojamą laikotarpį pakito tik per 1,16 proc., per 0,02 proc. sumažėjo miško (miško žemės). Padidėjo užstatytos teritorijos užimamas plotas, per 0,17 proc. (žr. 16 Pav.) [38]

16 Pav. Žemės naudmenos 2018 m. – 2022 m.

Tauragės rajonas yra palankus ūkininkauti, nes jame nėra vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių.

Žemės ūkio naudmenų plotas kuriame ūkininkaujama ekologiškai Skaudvilėje užima 1 174 ha., kitų seniūnijų duomenys apie ekologiškų ūkių dydį nepateikti [2].

Mišakai kaip gamtinės teritorijos yra svarbūs rekreaciniai ištekliai. Šių išteklių Tauragės rajone yra daug, kadangi rajono miškingumas yra didesnis už šalies vidurkį. Didžiausi rajono miškai: Karšuvos giria, Tauragės- Batakių Norkiškės-Petkaitynės, Tyrelių, Ringių, Gryblaukio, Jovainės, Maldynalio, Treinauskinės, Pagramančio ir Balskų miškai.

Tauragės savivaldybės teritorijoje teka Jūra (70,7 km iš 177 km viso upės ilgio) su savo intakais Akmena, Šunija, Šešuvimi, Ežeruona. Tauragės rajone yra 10 ežerų, 5 dideli tvenkiniai, didžiausias jų – Balskų, 10 pagal dydį Lietuvoje. Savivaldybėje plyti kelios nemažos pelkės – Plynoji, Artoji, Laukėsa, Leoniškės Plynoji, pastarosios dvi – išeksploatuoti ar tebeeksploatuojami durpynai, yra ir daug mažesnių pelkių, kurios anksčiau buvo durpynai, bet dabar užžėlusios miškais. Auga daugiausia eglynai, yra mišriųjų miškų, beržynų, drebulynų.

Savivaldybės teritoriją kerta Jūros upės nacionalinė vandens turizmo trasa – viena iš aštuonių įvardintų Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiajame plane. Jūros upės vandens trasa galima plaukti nemotorizuotomis transporto priemonėmis visą šiltąjį sezoną, t. y. nuo gegužės iki spalio. Jūros vandens trasa labiausiai vystoma vandens turizmo trasa Tauragės rajone. Joje yra daugiausiai maudyklų vietų, poilsiaviečių ir stovyklaviečių bei atokvėpio aikštelių. Jūros slėnyje nuo Balskų iki Tauragės taip pat gausu kultūros paveldo objektų – piliakalnių, atodangų ir vietų, tinkamų apžvalgos aikštelėms. [1]

Tauragės rajonas pasižymi archeologinio paveldo objektų gausa, rajono teritorijoje yra 23 piliakalniai ir senkapiai, gausu senų neveikiančių kapinių, kurios gali būti priskirtos tiek prie archeologinių objektų, tiek prie sakralinio paveldo [1].

Tauragės rajone gaminama elektra, Balskų užtvankoje veikia antra pagal dydį šalyje – Balskų hidroelektrinė. Jos galia – 2,9 MW. Tauragės rajone, Griežpelių kaime, taip pat įrengtas vėjo jėgainių parkas, Ignitis duomenimis šiame parke veikia 5 vėjo jėgainės, kurių bendra galia 10MW. [34] Ant viešųjų įstaigų stogų veikia ir įrengiamos naujos saulės elektrinės. 2021 m. saulės fotovoltinės elektrinės įrengtos ant 7 savivaldybės biudžetinių įstaigų pastatų stogų. [33]

APIBENDRINIMAS:

- ✓ Tauragės r. užima 26 proc. Tauragės apskrities bendro ploto (R52);
- ✓ Tauragės r. žemės ūkio naudmenos sudarė 48,93 proc. bendro ploto (R53);
- ✓ Žemės ūkio naudmenų ploto rodiklis didesnis už Tauragės apskrities per 6,29 proc. (R54);
- ✓ Tauragės rajonas yra palankus ūkininkauti, nes jame nėra vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (R55);
- ✓ Rajono miškingumas yra didesnis už šalies vidurkį. Didžiausi rajono miškai: Karšuvos giria, Tauragės- Batakių Norkiškės-Petkaitynės, Tyrelių, Ringių, Gryblaukio, Jovainės, Maldynalio, Treinauskinės, Pagramančio ir Balskų miškai (R56);
- ✓ Tauragės savivaldybės teritorijoje teka Jūra (70,7 km iš 177 km viso upės ilgio) su savo intakais Akmena, Šunija, Šešuvimi, Ežeruona. Tauragės rajone yra 10 ežerų, 5 dideli tvenkiniai, didžiausias jų – Balskų, 10 pagal dydį Lietuvoje (R57);
- ✓ Savivaldybės teritoriją kerta Jūros upės nacionalinė vandens turizmo trasa – viena iš aštuonių įvardintų Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiajame plane (R58);
- ✓ Jūros slėnyje nuo Balskų iki Tauragės taip pat gausu kultūros paveldo objektų – piliakalnių, atodangų ir vietų, tinkamų apžvalgos aikštelėms (R59);
- ✓ Tauragės rajonas pasižymi archeologinio paveldo objektų gausa, rajono teritorijoje yra 23 piliakalniai ir senkapiai, gausu senų neveikiančių kapinių, kurios gali būti priskirtos tiek prie archeologinių objektų, tiek prie sakralinio paveldo (R60);
- ✓ Tauragės rajone gaminama elektra, Balskų užtvankoje veikia antra pagal dydį šalyje – Balskų hidroelektrinė (R61);
- ✓ Tauragės rajone, Griežpelių kaime, įrengtas vėjo jėgainių parkas, šiame parke veikia 5 vėjo jėgainės (R62).

Rajono gyventojams taip pat svarbios jų gyvenamosios vietovės aplinkosauginės ir ekologinės problemos, 28,6 proc. respondentų nurodė, kad turėtų būti skatinama žiedinė bioekonomika, remiamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais. Beveik ketvirtadalis, 25,1 proc., respondentų nurodė, kad pagrindinės paramos sritys turėtų būti susijusios su didelės gamtinės vertės ūkininkavimu ir kraštovaizdžiu būkle. 17,7 proc. apklaustųjų mano, kad taip pat turėtų būti remiama biologinės įvairovės atkūrimo, išsaugojimo ir didinimo veikla. Ne ką mažiau svarbu remti ir turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrą – 26,3 proc.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Tauragės rajono kaimiškos vietovės – tai darniai besivystantis kraštas, kuriame subalansuotai tenkinami materialiniai ir socialiniai gyventojų poreikiai. Dėl geros geografinės situacijos, sukurtos verslui palankios aplinkos, plėtojamo viešosios infrastruktūros prieinamumo bei aktyvių žmonių Tauragės rajonas taps vieta, kurioje: patogų jame gyvenantiems ir atvykstantiems.

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

	Stiprybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	Susijusių VVG teritorijos poreikių skaičius
1 stiprybė	Rajonas geografinis apskrities centras, kurio teritorija suskirstyta tolygiai, o didžioji dalis gyventojų gyvena nedidelėse gyvenvietėse	R1; R2; R3; R4	2
2 stiprybė	Dėl didelio darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus bei pigios darbo jėgos rajone palanki aplinka verslui vystyti ir plėtoti	R7; R14	1
3 stiprybė	Aktyvios kaimo bendruomenės, kurios rengia ir įgyvendina projektus, efektyviai įsisavina ir panaudoja ES paramos lėšas kaimo plėtrai	R39; R42; R40	2
4 stiprybė	Palankios gamtinės sąlygos žemės ūkiui plėtoti ir vystyti	R53; R54; R55	1
5 stiprybė	Vertingos saugomos gamtinės teritorijos ir kraštovaizdžio kompleksai, palankios sąlygos turizmui plėtoti	R49; R50; R51; R56; R57	2
6 stiprybė	Didėjantis gyventojų užimtumas	R23; R25; R26; R27	2
	Silpnybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	
1 stiprybė	Mažėjantis rajono gyventojų skaičius, įtakotas senėjimo ir migracijos procesų	R8; R10; R11	1
2 stiprybė	Mažas rajono gyventojų aktyvumas darbo rinkoje	R26; R27; R28; R32	1
3 stiprybė	Nepakankamas nestacionarių socialinių paslaugų teikimas rajono gyventojams	R21; R45; R46	1
4 stiprybė	Dominuoja smulkūs ūkiai, trūksta stambių prekinų ūkių, dauguma ūkininkų vyresnio amžiaus	R33; R34; R35; R36; R37	1
5 stiprybė	Rajone trūksta aktyvaus jaunimo, dalyvaujančio visuomeninėje ir nevyriausybinėse organizacijų veikloje	R41	1
6 stiprybė	Mažai išplėtoti turizmo infrastruktūra	R25; R38	2
	Galimybės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Augantis turizmo paslaugų poreikis sudarys galimybės išnaudoti vietos kultūros ir rekreacinius išteklius	R49; R50; R51; R56; R57	2
2 stiprybė	Augantys vartotojų poreikiai bei gamtinės sąlygos sudaro potencialą ekologinio ūkininkavimo plėtrai, žemės ūkio produkcijos realizavimo perspektyvai	R33; R34; R35; R36; R37	1
3 stiprybė	Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą bei skatinti kaimo žmonių	R26; R27; R28; R32	1

4 stiprybė	perorientavimą prie alternatyvios žemės ūkiui veiklos Senstanti visuomenė ir socialinių paslaugų trūkumas, sudaro sąlygas naujiems verslo subjektams atsirasti	R21; R45; R46	1
	Grėsmės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Nesivystanti rajono ekonomika, lėtas naujų darbo vietų kūrimas ir toliau didins nedarbą, skatins emigracija ir migraciją į kitas šalies vietas	R26; R27; R28; R32	1
2 stiprybė	Neplėtojant esamų socialinių paslaugų pasiūlos ir kokybės didės rajono socialinė atskirtis	R21; R45; R46	1
3 stiprybė	Papildomų pajamų gavimo ir gyventojų užimtumo galimybių, susijusių su turizmo sektoriaus plėtojimu, neišnaudojimas	R25; R38	1
4 stiprybė			0

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

1	2
Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą
2 poreikis	Didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	VVG teritorijoje didžioji dalis gyventojų – darbingo amžiaus, kurie turi potencialo gerinti verslo aplinką ir stiprinti rajono ekonominę situaciją, kurdami naujas darbas ir plėsdami įvairių paslaugų spektrą, ypatingą dėmesį skirdami socialiai sričiai. Rajonas taip pat palankus žemės ūkio sektoriaus vystymui, jo skaitmeninimui ir inovacijų diegimui, kas palengvintų vartotojų poreikio, ekologiškam maistui, patenkinimą, prisidėtų prie bendros rajono ekonominės situacijos gerėjimo.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Netaikoma

Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Šis poreikis kilo ne iš problemos, o iš rajono stiprybių, kurias tinkamai išnaudojus galima pasiekti teigiamo pokyčio ir patenkinti vietos gyventojų poreikius. R6-nežymiai augo gyventojų skaičius, R7-57,4 proc. – darbingo amžiaus gyventojai, R18-mažėjantis bedarbių sk., R21-daugėja soc paslaugų reikalaujanti asm. sk., R55-rajonas palankus ūkininkauti, R36-vyrauja vidutinio dydžio, mišrūs ūkiai; beveik pusę rajono ploto sudaro žemės ūkio naudmenos.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Sąsajos pateiktos VPS 5 priede.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Taip, atsižvelgta. Buvo vykdoma anketinė rajono gyventojų, kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovų, jaunimo apklausa. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus ir susitikimų metu išsakytus poreikius, buvo suformuoti VPS poreikiai, priemonės ir galimas biudžetas.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.5. Skatinti bioekonomikos verslus
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	2 poreikis
Poreikis	Didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas

Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	VVG teritorijoje gausu kaimo bendruomenių, kurios turi gebėjimų spręsti vietos žmonių problemas, skatinti vietos gyventojų užimtumą ir didinti socialinę įtraukti, organizuodamos įvairias švietėjiškas ir kultūrines veiklas, bei kuriant naujas paslaugas. Taip pat geba turimą materialinę bazę panaudoti vietos gyventojų poreikiams tenkinti, užimtumui didinti, bei socialinei įtraukčiai skatinti, taip prisidėdamos prie rajono ir vietos gyventojų socialinio ir kultūrinio augimo.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Šis poreikis kilo ne iš problemos, o iš rajono stiprybių, kurias tinkamai išnaudojus galima pasiekti teigiamo pokyčio ir patenkinti vietos gyventojų poreikius. R40-rajone gausu kaimo bendruomenių, kurios geba įsisiavinti paramos lėšas-R42; didžioji dalis rajono gyventojų turi vidurinį išsilavinimą – R14; R25-didžioji dalis rajono gyventojų užimti didmeninėje ir mažeminėje prekyboje; rajone veikia mėgėjų meno kolektyvai ir vietos amatininkai-R47, R48
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Sąsajos pateiktos VPS 5 priede.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Taip, atsižvelgta. Buvo vykdoma anketinė rajono gyventojų, kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovų, jaunimo apklausa. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus ir susitikimų metu išsakytus poreikius, buvo suformuoti VPS poreikiai, priemonės ir galimas biudžetas.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	3
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Netaikoma.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2005-02-08
5.1.2. VVG būstinės adresas	V. Kudirkos g. 9, Tauragė
5.1.3. VVG narių skaičius	45 VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	12 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 3 Etatų skaičius: 4 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Laima Šveikauskienė
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Indrė Macijauskaitė
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Laima Šveikauskienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	12	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	2	16,67
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	4	33,33
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	6	50,00
Kita	0	0,00
Iš viso:	12	100,00
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	7	58,33
Vyrai	5	41,67
Iš viso:	12	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	2	16,67
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	3	25,00
Asmenys nuo 41 m.	7	58,33
Iš viso:	12	100

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☐ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☒ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.4. VVG vertybės

Tauragės rajono VVG turi daugiau nei 10 metų VVG darbo patirtį. Įgyvendinant *LEADER* metodą, Tauragės rajono VVG sudėtis keitėsi, tačiau buvo išlaikytas tęstinumas ir naudojamosi jau sukaupta patirtimi, įgyta įgyvendinant VPS. Dar tik pradėję savo veiklą Tauragės rajono VVG apibrėžė visiems grupės nariams priimtinas **vertybes**:

- ✓ tolerancija;
- ✓ pagarba kito nuomonei;
- ✓ savo nuomonės išsakymas „čia ir dabar“;
- ✓ pareigingumas, įsipareigojimų vykdymas;
- ✓ sąžiningumas;
- ✓ lygiavertiškumas;
- ✓ patirtis;
- ✓ pasitikėjimas komandiniu sprendimu;
- ✓ idėjinis pasišventimas;
- ✓ kūrybiškumas;
- ✓ naujas požiūris;
- ✓ optimizmas, pozityvus požiūris;
- ✓ savarankiškumas, papildomumas;
- ✓ viešumas, atskaitomybė ir skaidrumas.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Tauragės rajono kaimiškos vietovės – tai darniai besivystantis kraštas, kuriame subalansuotai tenkinami materialiniai ir socialiniai gyventojų poreikiai. Dėl geros geografinės situacijos, sukurtos verslui palankios aplinkos, plėtojamo viešosios infrastruktūros prieinamumo bei aktyvių žmonių Tauragės rajonas taps vieta, kurioje: patogų jame gyvenantiems ir atvykstantiems; didės kaimo gyventojų verslumas, augs ekonomika ir mažės nedarbas; didės socialinė įtrauktis ir pilietiškumas, tvirtės bendruomenės, žmonės aktyviau dalyvaus kaimo plėtroje, o jauni žmonės mieliau liks gyventi kaime.

5.6. VVG misija

Inicijuoti ir organizuoti kaimo bendruomenių ir veiklos partnerių veiklą, sprendžiant vietos socialines, gamtosaugos, kultūros paveldo ir kitas problemas, atstovauti Tauragės rajono kaimo gyventojų interesams.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)	
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)	
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Ne
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Ne
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)	
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	2
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	17
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1730
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	184
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus)	31
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	3
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	0
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0
C.2	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	5
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	3
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	2
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	7
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	7
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):</i>	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	105
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	411
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	26
E	VPS rodikliai (produkto, rezultato):	

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
TAUR -P.1		0
TAUR -P.2		0
TAUR -P.3		0
TAUR -P.4		0
TAUR -P.5		0
TAUR -P.6		0
TAUR -P.7		0
TAUR -P.8		0
TAUR -P.9		0
TAUR -P.10		0

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

1	2	3	4	5	6
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	2	1	0	1
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17,00	6,00	5,00	6,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	17	6	5	6
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 730	580	570	580
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	184	62	60	62

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

- ☒ Netaikoma
☐ Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi kuriant naujus verslus bus stiprinamas rajono ekonominis potencialas, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras gerins rajono verslo aplinką. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.		
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Statistikos duomenimis Prienų r. sav. 2022 m. pradžioje veikė 948 MVĮ, siekiama, kad pasinaudojus paramą bus sukurti bent jau 2 nauji verslo subjektai. Įvertinus tai, kad pareiškėjai gali būti ir fiziniai asmenys (Statistikos departamento duomenys)	948	2022	950
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				

2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi plečiant esamus verslus bus stiprinamas rajono ekonominis potencialas, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras gerins rajono verslo aplinką. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.		
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sumažėjęs nedarbas rajone (Užimtumo tarnybos duomenys)	8,4	2022	8,2
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi skatinant žemės ūkio sektoriaus pokyčius bus paskatinta ir rajono ekonominė plėtra, skaitmeninimas ir inovacijų diegimas, sukurtos naujos darbo vietos. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.		
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Paskatintos teritorijos inovacijos ir plėtojamas ūkių skaitmenizavimas, 2 ūkiai gavę paramą rajone savo	0	2023	2

	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	veikloje įdiegs skaitmenines technologijas	
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 1	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi kuriant naujus ar plečiant esamus socialinius verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų socialinių paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
	Susijusių poreikių skaičius	1 poreikis. Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą	
	Susijęs poreikis 1		
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Gyventojų skaičius, kuriems pagerėjo sąlygos naudotis socialinės paslaugomis (Statistikos departamento duomenys apie gyv. sk.)	16051 2021 1 proc.
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
5 priemonė	Priemonės pavadinimas	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra 2	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi kuriant naujus ar plečiant esamus NVO verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
	Susijusių poreikių skaičius		
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą,	

	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Gyventojų skaičius, kuriems pagerėjo sąlygos naudotis paslaugomis (Statistikos departamento duomenys apie gyv. sk.)	16051 2021 5 proc.
6 priemonė	D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – didinti vietos gyventojų socialinę įtraukti, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrinės veiklas – tenkinimo, kadangi kuriant organizuojant įvairias kultūrinės, sportines ir kitas veiklas, būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūriniame, socialiniame ir visuomeniniame gyvenime.
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Didinti vietos gyventojų socialinę įtraukti, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrinės veiklas	
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Gyventojų skaičius, kurie projektų įgyvendinimo metu įsitraukė į organizuojamas veiklas, renginius, kitas veiklas, proc. (Statistikos departamento duomenys apie gyv. sk.)	16051 2021 30 proc.

7 priemonė	Priemonės pavadinimas	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas – tenkinimo, kadangi organizuojant mokymus ir gerosios patirties išvykas, būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, įgyta žinių, kaip padidinti teikiamų paslaugų spektrą, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūriniame, socialiaame ir visuomeniniame gyvenime.		
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas			
	Susijęs poreikis 2				
	Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Projektų įgyvendinimo metu suorganizuoti mokymai apie inovacijų diegimą, skaitmeninimą	0	2023	2
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				

9. Apibendrinta informacija apie VPS

Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė VVG teritorijos poreikių skaičius	Ne
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	2
VPS priemonių skaičius	7
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	2
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,06
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojančių pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	17
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 730
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	10,78
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	184
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	1,15
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	3 373
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	16 051

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10.VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	Ne žemės ūkio verslo pradžia	3	165 000,00
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	Ne žemės ūkio verslo plėtra	3	165 000,00
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	Žemės ūkio verslas	2	150 000,00
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Socialinis verslas	3	255 000,00
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	Bendruomeninis verslas	6	324 000,00
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	Veiklos projektai	12	60 000,00
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	Mokymų projektai	2	49 400,00
	Visos VPS priemonės, iš viso		31	1 168 400,00
	VVG bendradarbiavimo projektams skirtos priemonės, iš viso		0	0,00
	Vietos projektams skirtos priemonės, iš viso		31	1 168 400,00

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	1	Taip	Ne
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	1	Taip	Ne
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	1	Ne	Taip
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	1	Taip	Ne
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	1	Taip	Ne
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	1	Taip	Ne
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	1	Taip	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis
			Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą	Didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	1	Taip	Ne
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	1	Taip	Ne
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	1	Taip	Ne
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	1	Taip	Ne
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	2	Taip	Taip
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	1	Ne	Taip

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis
			Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą	Didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	1	Ne	Taip

10.4. VPS priemonių aprašymas

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo pradžia
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti naujų verslo iniciatyvų kaime kūrimą, didinant paslaugų, vietos gyventojams, prieinamumą bei gerinant užimtumo galimybes ir kuriant bioekonomikos verslus. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Šia priemone siekiama prisidėti prie rajono ekonominio potencialo skatinimo, naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo subjektų, įskaitant bioekonomikos, kūrimo (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) VVG teritorija turi poreikį įgyvendinti šią priemonę, nes didžioji dalis rajono gyventojų – darbingo amžiaus, kaimo vietovėse jaučiamas įvairių paslaugų trūkumas, o VVG teritorijos gyventojai išreiškė poreikį – remti naujų verslo subjektų atsiradimą, darbo vietų kūrimą ir užimtumo skatinimą.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi kuriant naujus verslus bus stiprinamas rajono ekonominis potencialas, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras gerins rajono verslo aplinką. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Pagal priemonę parama skiriama ekonominės veiklos, apimančios įvairius ne žemės ūkio, įskaitant bioekonomikos, verslus, pradžiai, taip pat įvairių socialinių paslaugų kūrimui.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Parama teikiama ekonominei veiklai pradėti; 2. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (juridinio asmens) registracijos vieta turi būti VVG teritorijoje; 3. Kuriamos naujos darbo vietos.
Projektų atrankos principai	1. Didesnis naujai sukurtų darbo vietų skaičius; 2. Darbo vietos kuriamos asmenims iki 40 m. amžiaus; 3. Projektu diegiamos inovacijos teritorijos (arba) rajono lygiu
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	55000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	165 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	3
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 3 VP, o seniūnijų yra - 7.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai

Pasirinkimo pagrindimas	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas „Projekte diegiamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu“. Inovacija bus vertinama pagal ZUM paruoštą inovacijų vertinimo metodiką. Skaičius nurodytas įvertinus gyventojų išsakytą poreikį ir bendrą projektų skaičių pagal priemonę.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas reikalavimas, kad naujos darbo vietos būtų kuriamos asmenims iki 40 m.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne
TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne

TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne

	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti vietos verslo iniciatyvų plėtrą ir naujų darbų vietų kūrimą. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinama vietos plėtra kaimo vietovėse, bioekonomikos verslų kūrimąsis, bei gyventojų užimtumas. Šia priemone siekiama prisidėti prie rajono ekonominio potencialo augimo, naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo sričių, įskaitant bioekonomikos verslus, kūrimo (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) VVG teritorija turi poreikį įgyvendinti šią priemonę, nes didžioji dalis rajono gyventojų – darbingo amžiaus, kaimo vietovėse jaučiamas įvairių paslaugų trūkumas, o vietos gyventojai išreiškė poreikį kurti naujas darbo vietas, didinant gyventojų užimtumą. VVG teritorijoje yra nemažai veiklą vykdančių privačių fizinių ir juridinių asmenų, kurie galėtų plėtoti savo verslo iniciatyvas ir prisidėti prie VPS tikslų ir rajono poreikių įgyvendinimo.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi plečiant esamus verslus bus stiprinamas rajono ekonominis potencialas, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras gerins rajono verslo aplinką. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Pagal priemonę parama skiriama smulkių kaimo verslo įmonių ir veiklą vykdančių fizinių asmenų ekonominio aktyvumo didinimui ir veiklos plėtrai. Parama teikiama smulkiam verslui, nesusijusiam su žemės ūkio veikla, kaime plėtoti.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Parama teikiama ekonominei veiklai plėtoti; 2. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (juridinio asmens) registracijos vieta turi būti VVG teritorijoje; 3. Kuriamos naujos darbo vietos.
Projektų atrankos principai	1. Didesnis naujai sukurtų darbo vietų skaičius; 2. Versle įgyvendinami žiedinės bioekonomikos principai; 3. Projekto veiklomis (rezultatais) kuriamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	

Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	55000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	165 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	3
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 3 VP, o seniūnijų yra - 7.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas „Projekte diegiamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu“. Inovacija bus vertinama pagal ZUM paruoštą inovacijų vertinimo metodiką. Skaičius nurodytas įvertinus gyventojų išsakytą poreikį ir bendrą projektų skaičių pagal priemonę.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
<i>Jaunimas:</i>	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne
TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne
TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai
Priemonės rūšis	Žemės ūkio verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti gyventojų užimtumą, kartų kaitą ūkiuose, bei naujų technologijų ir skaitmeninimo procesų diegimą ūkio veikloje. Priemonė prisideda prie kompleksinio tikslo XCO įgyvendinimo, nes priemone bus remiamos veiklos, kurios skatina modernizuoti žemės ūkio sektorių, diegti inovacijas, bei skaitmeninimo technologijas juose. Priemone siekiama prisidėti prie ūkių skaitmeninimo ir šio sektoriaus modernizavimo (R.3), bei ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo (R.37). VVG teritorija turi poreikį įgyvendinti šią priemonę, nes R7-57,4 proc. – darbingo amžiaus gyventojai, R55-rajonas palankus ūkininkauti, R36-vyrauja vidutinio dydžio, mišrūs ūkiai; beveik pusę rajono ploto sudaro žemės ūkio naudmenos.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi skatinant žemės ūkio sektoriaus pokyčius bus paskatinta ir rajono ekonominė plėtra, skaitmeninimas ir inovacijų diegimas, sukurtos naujos darbo vietos. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama teikiama įvairių žemės ūkio verslų kūrimui ir plėtrai, produktų gamybai, apdorojimui, perdirbimui, jų pardavimui, taip pat inovacijų diegimui ir ūkių skaitmeninimui
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Ūkininkai, įregistravę ūkį ir žemės ūkio valdą savo vardu
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas yra registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 2. Įgyvendinus projektą bus sukurta naujų darbo vietų; 3. Paraiškos pateikimo metu pareiškėjas ūkininkas (fizinis asmuo) įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu);
Projektų atrankos principai	1. parama skirta investicijoms į ŽŪ skaitmeninimą; 2. Paraišką teikia fizinis asmuo jaunesnis kaip 40 metų 3. Investuojama į žemės ūkio produkcijos perdirbimą ir rinkodarą
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietoj projektui, Eur	75000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	150 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontalių principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 2 VP, o seniūnijų yra - 7.

Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas „parama skirta investicijoms į ŽŪ skaitmenimą“. Skaičius nurodytas įvertinus gyventojų išsakytą poreikį ir bendrą projektų skaičių pagal priemonę.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Vienas iš atrankos kriterijų numatytas "paraišką teikia fizinis asmuo, jaunesnis kaip 40 m."
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Taip
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne

TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne
TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra
Priemonės rūšis	Socialinis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – didinti socialinę įtrauktį kaimo vietovėse skatinant NVO ekonomines veiklas orientuotas į socialinį poveikį. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Bus siekiama kurti ir plėtoti vietos gyventojams reikalingas paslaugas, ypatingai socialinės pagalbos, bei kitus verslus, didinančius paslaugų prieinamumą. Šia priemone siekiama prisidėti prie naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslų kūrimo (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtrauktį (R.42) Atlikta VVG teritorijos statistinė analizė parodė, kad rajone sparčiai daugėja asmenų, kuriems reikalinga socialinė globa ar rūpyba, taip pat vienišų asmenų skaičius, rajone veikiančių socialinės srities organizacijų skaičius nėra pakankamas patenkinti šį, didėjantį poreikį.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi kuriant naujus ar plečiant esamus socialinius verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų socialinių paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Priemonė yra skirta skatinti ekonominę veiklą, kuria siekiama socialinės naudos ir atskirties mažinimo, bendradarbiavimo skatinimo. Remiamos veiklos: Paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms kūrimas ir plėtra; įvairių socialinių paslaugų kūrimas ir plėtra.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Juridiniai asmenys - NVO, VŠĮ

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtą patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Parama teikiama ekonominei veiklai kurti ir plėtoti, kuria siekiama socialinio poveikio; 2. Pareiškėjas yra registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 3. Pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis)
Projektų atrankos principai	1. Didesnis potencialių naudos gavėjų skaičius 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis 3. Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	85000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	255 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	3
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 3 VP, o seniūnijų yra - 7.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne

Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Taip
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne
TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne
TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip

Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra
Priemonės rūšis	Bendruomeninis verslas

VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – stiprinti NVO ekonominį konkurencingumą, skatinant partnerystės ir bendradarbiavimo ryšius tarp sektorių, bei didinant vietos produktų ir paslaugų kokybę ir savitumą, taip užtikrinant pridėtinės vertės kūrimą. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtos kaimo vietovėse. Bus siekiama kurti ir plėtoti vietos gyventojams reikalingas paslaugas, bei kitus verslus, didinančius kaimo vietovių patrauklumą bei skatinančius vietos ekonomikos plėtrą ir gyventojų užimtumą. Šia priemone siekiama prisidėti prie naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo šakų kūrimo ir plėtos (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtrauktį (R.42) Vietos gyventojai kaip problemą iškėlė nedarbą ir paslaugų trūkumą, tokių kaip įvairios buitinės paslaugos, specialios paslaugoms sodyboms, aplinkos tvarkymo ir kt.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą – tenkinimo, kadangi kuriant naujus ar plečiant esamus NVO verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Paslaugų, teikiamų kaimo gyventojams kūrimas ir plėtra; Veiklų ir paslaugų, susijusių su turiningo laisvalaikio ir aktyvaus poilsio, kūrimas ir plėtra; Turizmą skatinančių veiklų kūrimas ir plėtra, įskaitant edukacinių programų vykdymą, kulinarinio paveldo ir tradicijų puoselėjimą
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtį patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas yra registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 2. Įgyvendinus projektą bus sukurta naujų darbo vietų; 3. pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis)
Projektų atrankos principai	1. Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; 2. projekto rezultatai skirti ne tik 1 teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, gyventojų poreikiams tenkinti 3. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	

Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	54000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	324 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	6
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 6 VP, o seniūnijų yra - 7.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
<i>Jaunimas:</i>	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Taip
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne
TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne
TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	6 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – vienyti įvairių amžiaus grupių ir socialinių grupių kaimo žmones ir organizacijas, skatinti jų bendravimą ir bendradarbiavimą, didinant socialinę įtrauktį ir tuo pačiu sukurti gyvenimui ir poilsiui patrauklią aplinką Tauragės rajone. Priemonė prisideda prie pagrindinio BŽŪP tikslo SO8, kadangi bus skatinamas vietos žmonių užimtumas, vieto plėtra, bei socialinė įtrauktis rajone. Priemonė siekiama prisidėti sudarant palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis bei infrastruktūra (R.41) ir skatinti socialinę įtrauktį rajone (R.42). Gyventojų poreikių tyrimas, parodė, kad kaimo žmonėms šalia ekonominių problemų sprendimo taip pat aktuali socialinė, kultūrinė aplinka. 47,4 proc. kaip pirmosios svarbos kaimo plėtros sritį įvardino sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba), 48,6 proc. svarbios bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos, o 25,1 proc. savanorystę skatinančios veiklos.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas – tenkinimo, kadangi kuriant organizuojant įvairias kultūrines, sportines ir kitas veiklas, būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūrinėje, socialinėje ir visuomeninėje gyvenime.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Veiklos, kurios skatina vietos gyventojų užimtumą, sudaro palankesnes sąlygas naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, t.y. patrauklių laisvalaikio, kultūros veiklų organizavimas, naujoviškų, netradicinių užimtumo galimybių sudarymas; renginių organizavimui, investicijoms į žmogiškuosius išteklius
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtį patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje 2. vietos projektas atitinką numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas 3. projekto idėja išvystyta ir aptarta pareiškėjo visuotiniame narių susirinkime ir (arba) valdymo organo
Projektų atrankos principai	1. Didesnis potencialių naudos gavėjų skaičius 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis 3. Projekto rezultatai skirti ne tik 1 teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, gyventojų poreikiams tenkinti
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	5000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	60 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	12
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.

D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontalių principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojama, kad visose seniūnijose bus įgyvendintas bent 1 VP ir vietos gyventojai pajus tiesioginę naudą
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Ne

R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne
TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne
TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne

Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	7 priemonė
Priemonės pavadinimas	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas
Priemonės rūšis	Mokymų projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – stiprinti Tauragės rajono bendruomenių, nevyriausybinių ir kitų organizacijų narių ir kaimo gyventojų kompetencijas ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą. Ši priemonė siejasi su pagrindiniu BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus stiprinamas socialinis ir kultūrinis kapitalas, didinamas vietos gyventojų užimtumas, skatinama socialinė įtrauktis. Šia priemone siekiama prisidėti prie VVG teritorijos gyventojų žinių apie skaitmeninimą įgijimą ir tobulinimą (R3), didinant viešųjų paslaugų prieinamumą ir įgūdžių apie jų teikimą formavimą (R.41), bei įvairių įgūdžių ir kompetencijų ugdymą mažiau galimybių turintiems asmenims (R.42). Gyventojų poreikių tyrimas, parodė, kad 47,4 proc. kaip pirmosios svarbos kaimo plėtros sritį įvardino sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba), 48,6 proc. svarbios bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos, o 25,1 proc. savanorystę skatinančios veiklos
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrinės veiklas – tenkinimo, kadangi organizuojant mokymus ir gerosios patirties išvykas, būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, įgyta žinių, kaip padidinti teikiamų paslaugų spektrą, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūriniame, socialiniame ir visuomeniniame gyvenime.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Mokymų organizavimas; gerosios patirties konferencijų, išvykų ir kitų veiklų, kuriomis siekiama susipažinti su kitų rajonų gerąją patirtimi organizavimas

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtį patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje 2. vietos projektas atitinką numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas 3. bent 1-i mokymai per projekto įgyvendinimo laikotarpį turi būti skirti gyventojų žinių apie skaitmeninimą įgijimą ir tobulinimą
Projektų atrankos principai	1. pareiškėjas turi patirties mokymų organizavime ir (arba) projektų rengime ir įgyvendinime 2. didesnis projekto naudos gavėjų skaičius
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	24700
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	49 400,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 2 VP, o seniūnijų yra - 7.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
TAUR -P.1	Ne
TAUR -P.2	Ne
TAUR -P.3	Ne
TAUR -P.4	Ne
TAUR -P.5	Ne
TAUR -P.6	Ne
TAUR -P.7	Ne
TAUR -P.8	Ne
TAUR -P.9	Ne
TAUR -P.10	Ne

F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	2024 m.				2025 m.			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	0,00	55 000,00	0,00	0,00	0,00	55 000,00	0,00	0,00
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	0,00	55 000,00	0,00	0,00	0,00	55 000,00	0,00	0,00
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	0,00	75 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0,00	85 000,00	0,00	0,00	85 000,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	108 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	108 000,00	0,00	0,00
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	20 000,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	24 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	152 700,00	270 000,00	0,00	0,00	105 000,00	218 000,00	0,00	0,00

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	2026 m.				2027 m.			

		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	0,00	55 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	0,00	55 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	75 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	85 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	0,00	108 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	24 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	204 700,00	218 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pastaba: Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje.

12.VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	1	165 000,00	14,1	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	1	165 000,00	14,1	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	1	150 000,00	12,8	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	1	255 000,00	21,8	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	1	324 000,00	27,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	1	60 000,00	5,1	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	1	49 400,00	4,2	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	292 100,00	100,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 168 400,00	80,0	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				292 100,00	20,0	
Iš viso				1 460 500,00	100	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 168 400,00	422 700,00	323 000,00	422 700,00	0,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	292 100,00	105 681,78	80 736,44	105 681,78	0,00	0,00	0,00

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	1 460 500,00	528 381,78	403 736,44	528 381,78	0,00	0,00	0,00
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	36,18	27,64	36,18	0,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	100,00	36,18	27,64	36,18			
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	100,00	36,18	27,64	36,18	0,00	0,00	0,00

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

2023 – 2027 metų vietos plėtros strategijos formavimo procese VVG rėmėmės samprata, kad tikslinė šio principo įgyvendinimo sritis yra nedidelė, vienalytė, socialiai nesusiskaldžiusi teritorija, dažnai siejama bendrų tradicijų, vietos ypatumų, kurioje vyrauja gyventojus siejantis bendrumo jausmas ar bendri poreikiai bei lūkesčiai.

Įgyvendinant šį principą galima lengviau atpažinti vietos pranašumus ir trūkumus, galimas grėsmes ir galimybes, vidinį vietos veikėjų potencialą ir nustatyti didžiausias galimas tvariojo vystymosi kliūtis.

Tauragės rajono gyventojus sieja bendrumo jausmas, bendri poreikiai ir lūkesčiai. Tauragės rajono VVG atstovaujama teritorija yra vientisa geografinė, ekonominė ir socialinė prasmėmis:

- ✓ VVG atstovaujama teritorija sutampa su Tauragės rajono (išskyrus miestą) teritorija;
- ✓ bendra rajono infrastruktūra;
- ✓ socialinės ir ekonominės paslaugos yra teikiamos rajono lygmenyje.

Tauragės rajono socialinį vientisumą lemia vietos gyventojų gyvenimo būdo ypatybės, kurioms turi įtakos istoriškai susiformavusi rajono socialinė ir demografinė būklė, gyventojų laisvalaikio ir vartojimo įpročiai.

Siekiant nustatyti atskirų socialinių, ekonominių ir aplinkosauginių sektorių situaciją buvo apklausti skirtingų sektorių atstovai bei išnagrinėta viešai prieinama informacija. Buvo bendradarbiaujama su visų Tauragės rajone esančių sektorių atstovais, išanalizuotos galimybės.

Atsižvelgiant į gautą informaciją ir siekiant daugiasektorinio pagrindo buvo suformuotos vietos plėtros strategijos priemonės, kurios skirtos įvairių interesų grupių projektams remti.

Atliekant teritorijos situacijos analizę nustatytų elementų ir esminių ypatybių tyrimas suteikė galimybę apibrėžti galimas vietos plėtros kryptis iki 2030 m. Teritorijos analizavimas paskatino vietos subjektus susikurti trumpalaikių veiksmų planą ir ilgalaikę vietovės įvaizdžio viziją, tačiau svarbu, kad pasirinktas būdas sulauktų visuomenės pritarimo ir atstovautų visų vietos gyventojų interesus ir sutelktą vietos bendruomenę siektų bendrų tikslų, įgyvendinant vietos plėtros strategiją 2023–2027 m. laikotarpiu.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Vietos gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir vietos valdžios atstovų bendradarbiavimas ir darbas kartu užtikrina tolygią, integruotą VVG teritorijos plėtrą. Siekiant tinkamai panaudoti vietos išteklius, bei užtikrinti vietos interesų grupių bendradarbiavimą, parengtoje VPS numatyta skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą, tokiu būdu mažinant kaimo gyventojų, ypač jaunų žmonių, nedarbą ir emigraciją (vidinę ir tarptautinę); gerinti viešųjų ir kitų paslaugų prieinamumą kaime, vykdant bendruomeninio verslumo ir socialinius projektus; skatinti vietos gyventojų aktyvumą, užimtumą, bei socialinę įtrauktį.

VVG skatins visos savo teritorijos potencialius pareiškėjus teikti vietos projektus, panaudojant vietos išteklius, teritorijos išskirtinumą, pranašumą ir sieks, kad vietos projektai tolygiai pasiskirstytų visoje VVG teritorijoje. Tam pasiekti planuojama organizuoti prioritetų ir priemonių pristatymo renginius. Renginių metu kaimo gyventojams, vietos valdžios atstovams, vietos verslininkams ir kitiems potencialiems vietos projektų vykdytojams bus pristatomi VPS prioritetai, priemonės. Renginiai bus organizuojami visose Tauragės rajono seniūnijose, taip pat susitinkant su vietos valdžios atstovais. Taip bus užtikrinamas VPS prioritetų ir priemonių viešinimas,

informuojami gyventojai apie galimybes gauti paramą, taip pat tinkamas lėšų panaudojimas rajone ir užtikrinant Tauragės VVG teritorijos didesnės vertės kūrimą ir plėtrą apimant visas seniūnijas.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant vietos plėtros strategiją buvo laikomasi „iš apačios į viršų“ principo. Informacijai gauti buvo naudojami skirtingi metodai aprašyti 1.4. vietos plėtros strategijos punkte:

- ✓ darbas grupėse-informaciniai renginiai;
- ✓ kaimo gyventojų apklausa;
- ✓ anketinė seniūnijų apklausa;
- ✓ viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.

Į vietos plėtros strategijos rengimą, bei esamos situacijos analizės ir poreikių nustatymo procesą buvo stengtasi įtraukti kuo daugiau Tauragės rajono gyventojų, kurie dalyvavo visuose Tauragės VVG 2023-2027 metų vietos plėtros strategijos rengimo etapuose. VPS buvo pradėta rengti 2022 metų antroje pusėje. Per visą laikotarpį buvo organizuojami įvairūs susitikimai, diskusijos, apklausos, kurių metu buvo išklaunami gyventojų poreikiai, planai, atliekama teritorijos ir jų poreikių SSGG analizė ir pagal tai nustatomi vietos plėtros strategijos prioritetai bei priemonės. Visa surinkta informacija buvo susisteminta ir pagal tai nustatyti vietos plėtros strategijos prioritetai ir priemonės.

Tauragės rajono situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiskai ir nuosekliai. Buvo organizuojami informaciniai renginiai, kuriuose dalyvavo visų kaimo bendruomenių, mokyklų, kultūros centrų, seniūnijų, jaunimo ir kitų organizacijų atstovai, smulkūs kaimo verslininkai. Jie buvo skirti išsiaiškinti vietos problemas bei gyventojų poreikius. Susitikimų metu buvo naudojami įvairūs darbo metodai.

Rengiant vietos plėtros strategiją buvo organizuotas ne vienas Tauragės VVG valdybos posėdis, kuriame buvo aptarti vietos plėtros strategijos prioritetai, priemonės, finansinis planas, teritorijos SSGG ir plėtros poreikiai.

Rengiant VPS buvo įgyvendintos dvi pagrindinės principo „Iš apačios į viršų“ sudėtinės dalys:

- ✓ vietos gyventojų informavimas, mokymas, dalyvavimas ir telkimas siekiant nustatyti vietos privalumus ir trūkumus;
- ✓ įvairių interesų grupių dalyvavimas rengiant vietos plėtros strategiją.

Parengta vietos plėtros strategija buvo pristatyta ir patvirtinta Tauragės VVG visuotiniame narių susirinkimą, kurį sudaro pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir vietos verslo atstovai.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

„Iš apačios į viršų“ principo bus taip pat laikomasi ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Strategijos įgyvendinimo metu bus bendradarbiaujama su skirtingais sektoriais visuose strategijos įgyvendinimo etapuose:

- ✓ rengiant dokumentaciją kvietimams teikti vietos projektų paraiškas;
- ✓ viešinant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas;
- ✓ tvirtinant vietos projektus;
- ✓ pristatant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus ir vykdant vietos plėtros strategijos stebėseną;
- ✓ vykdant Tauragės VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas.

Tauragės VVG valdyba ir administracija bus atsakingos už tai, kad projektų vykdytojams ir potencialiems pareiškėjams būtų suteikta pagalba rengiant ir įgyvendinant suplanuotas veiklas.

Tauragės VVG užtikrins, kad kvietimai teikti vietos projektų paraiškas būtų skelbiami atsižvelgiant į kaimo gyventojų užimtumą, nustatyto laiko pakaktų konsultacijoms, iškilusioms problemoms spręsti ir parengti kokybiškas vietos projektų paraiškas. Visa kvietimams teikti vietos projektų paraiškas reikalinga dokumentacija bus parengta Tauragės VVG administracijos darbuotojų ir svarstoma bei tvirtinama valdyboje. Dokumentai, vietos projektų paraiškų reikalavimai bus

pristatomi vykdant Tauragės VVG teritorijos aktyvinimo veiklas: mokymus, konsultacijas, informacinius renginius.

Skelbimai apie planuojamus kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bus publikuojami vietos spaudoje, Tauragės VVG internetinėje svetainėje www.tauragesvvg.lt bei nacionalinės mokėjimo agentūros tinklalapyje www.nma.lt.

Tęstinės vietos projektų teikimo procedūros bus derinamos atsižvelgiant į visų Tauragės VVG socialinių-ekonominių partnerių poreikius, tuo pačiu nenukrypstant nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo plano.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatai bus pristatomi konferencijose, aptariami per susitikimus, kuriuose bus kviečiami dalyvauti visų sektorių, kurie numatyti kaip potencialūs vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai, atstovai, t.y. nevyriausybinių organizacijų (bendruomeninės, viešosios įstaigos, jaunimo ir kitos organizacijos), smulkūs verslo subjektai, ūkininkai; vietos valdžios atstovai.

Įgyvendinant VPS, kaip viena iš teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklų potencialiems projektų vykdytojams planuojama organizuoti mokymus, kurie užtikrins, kad laikotarpis, skirtas projektų paraiškų teikimui, būtų efektyvus ir pakankamas tam procesui pasiruošti, projektai parengti kokybiškai, bei būtų vykdoma VPS stebėseną ir pristatomi įgyvendinimo rezultatai. Planuojama į mokymus kviešti rajono bendruomenines ir kitas nevyriausybines organizacijas bei kitus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus.

Vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną bus pasitelkiamas Tauragės VVG valdyba ir visuotinis narių susirinkimas, kurį sudaro fiziniai ir juridiniai asmenys, atstovaujantys įvairias organizacijas, įmones ir įstaigas veikiančias Tauragės rajone, ir kuriam VPS administravimo vadovas teikia kasmetines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metu bus bendraujama su visais sektoriais, kurie numatyti kaip potencialūs vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai:

- ✓ Nevyriausybėmis organizacijomis (bendruomenėmis, viešosiomis įstaigomis, jaunimo ir kitomis organizacijomis);
- ✓ Smulkiais verslo subjektai, ūkininkais
- ✓ Vietos valdžios atstovais, t.y. savivaldybės ir jos biudžetinių įstaigų darbuotojais, atsakingais už skirtingų sričių kuravimą rajone.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Tauragės VVG rengdama vietos plėtros strategiją bei priimdama sprendimus dėl jos priemonių, veiklos sričių ir finansinio plano didelį dėmesį skyrė partnerystės principo laikymuisi tarp pilietinės visuomenės, verslo ir valdžios sektoriaus.

VVG yra atvira naujiems nariams, užtikrina lygias galimybes naujų narių priėmimo tvarkoje. Tauragės VVG veikia partnerystės, grindžiamos trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, principu. Tauragės VVG šiuo metu vienija 45 nariai, atstovaujantys Tauragės rajone veikiančius privačius juridinius ir fizinius asmenis, kaimo bendruomenes ir kitas nevyriausybines organizacijas, vietos valdžios atstovus. Pagal sektorius nariai pasiskirstę taip: 35 nariai priklauso pilietinės visuomenės sektoriui (77,78 proc.), 7 – verslo sektoriaus atstovai (15,55 proc.) ir 3 – vietos valdžios atstovai (6,67 proc.).

Tauragės VVG valdybą sudaro 12 valdybos narių, kurie atstovauja: 6 valdybos nariai, t.y. 50 proc. atstovauja pilietinės visuomenės sektorių; 4 valdybos nariai, t.y. 33,33 proc. atstovauja verslo sektorių ir 2 valdybos nariai, t.y. 16,67 proc. atstovauja vietos valdžios sektorių. VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių pusiausvyrą: 5, t.y. 41,67 proc. valdybos sudaro vyrai ir 7, t.y. 58,33 proc. valdybos sudaro moterys. 6 valdybos nariai, t.y. 50 %, yra iki 40 m. amžiaus.

Efektyvų Tauragės rajono VVG strategijos rengimą ir valdymą užtikrina VVG nariai, valdyba, VVG pirmininkas ir administracijos darbuotojai.

Rengiant vietos plėtros strategiją, aprašant jos priemones, poreikius bei sudarant finansinį planą, buvo reguliariai organizuojami Tauragės VVG susirinkimai, gauti rezultatai aptarti valdybos

susirinkimuose. Rengiant VPS buvo laikomasi partnerystės principo, taip pat išlaikomi 2023-2029 metų programos priemonės keliama reikalavimai.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją partnerystės principo bus laikomasi išlaikant tokia pat Tauragės VVG struktūra ir sprendimų priėmimo metodus. Privaloma valdybos narių rotacija vyks kas 3 metai, keičiant 1/3 valdybos narių proporcingai atstovaujama sektoriui, taip užtikrinant lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią Tauragės VVG veiklą.

Taip pat, siekiant sumažinti konfliktų tikimybę ir palengvinti sprendimų priėmimą, dėl projektų finansavimo Tauragės VVG administracijos ir valdybos nariai, vykdantys funkcijas numatytas tiesioginiuose pareiginiuose nuostatuose ar susitarimus tarp atskirų valdybos narių, organizuos susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais ir ūkininkais. Susitikimų metu bus aptariamos projektų idėjos, ieškoma bendrų plėtros kryptų ir galimybių pasinaudoti jau turimais išteklių bei infrastruktūra. Dar vienas svarbus šių susitikimų uždavinys – įgyvendinant partnerystės principą, kartu įgyvendinti ir teritorinį, t.y. siekti, kad VPS lėšos bendru sutarimu būtų paskirstytos tolygiai ir tikslingai visoje Tauragės VVG teritorijoje.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Tauragės VVG yra aktyvi Lietuvos VVG tinklo narė, nuolat dalyvauja tinklo susirinkimuose, kuriuose teikia pasiūlymus tinklo veiklos gerinimui, taip pat aktyviai dalyvauja teikiant pastabas ŽŪM rengiamų LEADER priemonei taisyklių projektams arba inicijuojant įgyvendinamų taisyklių pakeitimus.

Tauragės VVG administracijos darbuotojai taip pat nuolat dalyvavo Lietuvos VVG tinklo susirinkimuose, pasitarimuose ir darbo grupėse kai buvo svarstomi vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos, administravimo taisyklių projektai, 2023-2029 m. strategijų rengimo aktualijos, pasiūlymai ir pastabos VVG įstatų keitimui ir pan. Tauragės r. VVG yra Lietuvos kaimo tinklo narė.

2014-2022 m. laikotarpyje taip pat dalyvauta šiose renginiuose:

Socialinio verslo forumuose ir socialinio verslo pusryčiuose ir dienos, kur buvo kalbama apie investicinį lauką, pristatomi Lietuvos ir užsienio gerieji pavyzdžiai, jaunimo socialinės iniciatyvos, socialinio poveikio skaičiavimą, verslo tvarumą ir kt.

Vilniaus r. VVG organizuotame susitikime – diskusijoje dėl galimybių rengti Teritorinį bendradarbiavimo projektą.

Sūduvos r. VVG organizuotame susitikime – diskusijoje „Sumanaus kaimo link“, pasidalinimas patirtimi.

VVGT organizuotoje konferencijoje Birštone „LEADER 20. Partneriai. Projektai. Patirtis. Rezultatai. Sumanumas“

Sūduvos r. VVG organizuotame susitikime dėl patirties pasidalijimo vykdant socialinius ir bendruomeninius projektus.

VVG įgyvendino šiuos teritorinio bendradarbiavimo projektus:

VO „Ukmergės rajono vietos veiklos grupė“ kartu su partneriais „Tauragės rajono vietos veiklos grupė“ bei „Alytaus rajono vietos veiklos grupė“ įgyvendindano projektą „Lėtojo turizmo skatinimas Ukmergės, Tauragės ir Alytaus rajonuose“ Nr.: 44TT-KV-19-2-08613-PR001;

Tauragės rajono vietos veiklos grupė (koordinatorių) partnerystėje su Šilutės rajono vietos VVG „Lamatos žemė“ bei Šilutės žuvininkystės regiono VVG „Žuvėjų kraštas“ įgyvendino teritorinio bendradarbiavimo projektą „Pažangaus kaimo koncepcijos kūrimas ir vystymas Tauragės ir Šilutės rajonuose“.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Tauragės VVG ir toliau sieks bendradarbiavimo ryšių užmezgimą su kitomis Lietuvos vietos veiklos grupėmis, organizuos patirties mainus, dalinsis patirtimi, organizuos mokymus, skirtus

socialinio ir bendruomeninio verslo vykdytojams. Bendradarbiavimo projektų tęstinumo ir naujų projektų idėjų sieksime ateityje, numatydami tolimesnius kaimo plėtros veiksmus ir bendradarbiaudami per vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpį. Visas veiklas vykdysime atsižvelgiant į turimą biudžetą.

Kaip ir iki šiol taip ir ateityje Tauragės rajono VVG planuoja būti aktyvi kaimo plėtros dalyvė, teikianti pasiūlymus Lietuvos VVG tinkui veiklos ir LEADER priemonės taisyklių rengimo bei keitimo klausimais bei būti aktyvi dalyvė inicijuojant kitų teisės aktų rengimo klausimais.

Ieškoti tiek vietos, tiek užsienio VVG partnerių įgyvendinant LEADER priemonės projektus, bei puoselėti ir plėtoti per projektinę veiklą jau užsimezgusią partnerystę su kai kuriomis VVG. Taip pat bendradarbiaus su Tauragės miesto VVG.

Visus aukščiau išvardintus veiksmus VVG inicijuos pati visą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpį. Atitinkamų veiksmų įgyvendinimas priklausys nuo finansavimo dydžio vietos plėtros strategijai, taip pat siekiant įgyvendinti kompleksinio finansavimo principą sieksime ieškoti kitų finansavimo šaltinių minėtiems veiksams įgyvendinti.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Tauragės VVG, kaip ir visų Lietuvoje veikiančių vietos veiklos grupių, valdymo ir sprendimų priėmimų struktūra yra novatoriška lyginant su kitomis Lietuvoje veikiančiomis asociacijomis. Rengiant vietos plėtros strategiją Tauragės VVG sudarė tik „Leader“ programą įgyvendinančioms asociacijoms būdingą valdymo struktūrą bei į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukė įvairių socialinių grupių partnerius, kartu įgyvendindama novatorišką „Iš apačios į viršų“ bei partnerystės principą.

Naujovėms kaimo vietovėse diegti gali prireikti perkelti ir pritaikyti kitur sukurtas naujoves, modernizuoti tradicinių formų žinias arba rasti naujus ilgalaikių kaimo problemų sprendimus, kai tinkamo ar ilgalaikio tų problemų nebuvo rasta kitokiomis strateginio poveikio priemonėmis.

Vadovaudamasi šia nuostata ir siekdama inovatyviai įgyvendinti pasirengimą naujam finansavimo laikotarpiui, VVG organizavo susitikimus – diskusijas, su kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovais, jaunimo ir verslo atstovais, seniūnais, VVG valdybos nariais, administracijos darbuotojais, kurios buvo orientuotos į verslumo skatinimą, projektinių idėjų, susijusių su pajamų generavimu išgryninimu ir inovacijų diegimu rajone.

2014-2022 m. laikotarpiu VVG teritorijoje buvo įgyvendinti du projektai, kurie savo veikloje diegė inovacijas.

Rengiant vietos plėtros strategiją Tauragės VVG formuojant prioritetus ir priemones numatė naujovių diegimą kaimo vietovėse, suprantant šią sąvoką kaip naujo produkto ar proceso pristatymą, naujos rinkos sukūrimą ar tiesiog pritaikant naujoves naudoti kaimo vietovėse.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS įgyvendinimo metu VVG yra numačiusi daug dėmesio skirti darbui su potencialiais pareiškėjais, padedant generuoti vietos projektų idėjas, šiems tikslams pasiekti VVG ketina diskusijas ir konsultacijas vykdyti ne tik susitikimuose, bet pasitelkti informacines technologijas (on-line). Tokiu būdu skatins gyventojus naudotis informacinėmis technologijomis bendradarbiaujant tarpusavyje. Be to, VPS įgyvendinimo metu potencialiems projektų rengėjams bei vykdytojams bus organizuoti inovatyvūs mokymai, susiję su netradicinių sprendimų paieška, daugiau dėmesio skiriant ne techniniams mokymams, bet gyventojų gebėjimams bendradarbiauti ir dalintis patirtimi, komandiniam darbui skatinti.

VPS priemonės taip pat orientuotos į novatoriškų vietos projektų įgyvendinimą, bei naujų paslaugų bei marketingo būdų diegimą. Šių tikslų bus siekiama įgyvendinant skirtingų sektorių partnerystės vietos projektus, jungiant mokslo, vietos verslo ir vietos bendruomenių potencialą, bei plėtojant socialinio kapitalo vystymąsi skatinančias socialinio verslo priemones. Projektuose bus numatyta galimybė bendradarbiauti, taikyti naujus būdus, priemones, investuoti į naujas technologijas, rinkas ir pan.

Atrenkant vietos projektus, pagal tam tikras priemones, naudojant balų atrankos kriterijus pirmumas bus taikomas tiems projektams, kurie įgyvendina inovacijas šalies ir (arba) teritorijos mastu.

Taip pat VPS įgyvendinimo metu sieksime organizuoti kuo daugiau praktinių susitikimų su inovaciją jau įgyvendinusiais projektų rengėjais.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant vietos plėtros strategiją buvo didelis dėmesys skiriamas jaunimo poreikių nustatymui. Jau formuojant Tauragės VVG valdybą buvo laikomasi jaunimo įtraukimo principų. 50 procentų (6 nariai) valdybos nariai yra jauni asmenys. Iš jų 2 iki 29 m. ir 4 – iki 40 m.

Rengiant vietos plėtros strategiją buvo vykdomi informaciniai renginiai, kuriuose taip pat dalyvavo ir jaunimas iki 40 metų. Taip pat ši amžiaus grupė dalyvavo anketinėje apklausoje, t.y. pildė situacijos ir poreikių tyrimo anketas. Pagal anketų rezultatų apibendrinimą matyti, kad apklausoje dalyvavo jaunimas nuo 18 iki 29 metų (10,3 proc. respondentų) ir asmenys nuo 30 iki 45 metų (50,9 proc.).

Atsižvelgdami į jaunimo ir jaunų žmonių situacijos analizę ir poreikius nustatėme VVG teritorijos plėtros poreikius prioritetine tvarka, taip pat numatėme vietos plėtros strategijos priemones, kuriose pirmumas bus taikomas jauniems asmenims.

Įvertinus tai, kad dalis VVG valdybos narių yra jauni asmenys, o VVG valdyba nuolat dalyvavo visuose VPS rengimo etapuose, darytina išvada, kad jaunimo interesai rengiant VPS buvo atstovaujami visuose VPS rengimo etapuose.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Kviečiant teikti paraiškas visuose etapuose yra suplanuotos atskiros jaunų žmonių inicijuojamų projektų priemonės.

Organizuojant Tauragės VVG valdymo organo darbą. Tauragės VVG valdyboje išrinkti 6 asmenys iki 40 metų amžiaus, t.y. 50 proc. visų valdybos narių. Šį skaičių sieksime išlaikyti visą VPS įgyvendinimo laikotarpį.

Vykdamas veiklas, susijusias su vietos gyventojų aktyvinimu į planuojamus organizuoti informacinius, konsultacinius renginius ir mokymus įtrauksime ir jaunimą iki 29 metų, ir jaunus asmenis iki 40 metų. Jaunimą taip pat įtrauksime ir į apklausas dėl mokymų poreikio ir atsižvelgiant į išsakytą poreikį organizuosime mokymus atskiroms amžiaus grupėms aktualiais klausimais.

Taip pat jaunimą ir jaunus asmenis kviesime į visus Tauragės VVG organizuojamus renginius, konferencijas, sieksime, kad organizuojant gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones būtų įtraukta kuo daugiau jaunų žmonių.

Vykdamas VPS įgyvendinimo stebėseną bus pasitelkiamas VVG visuotinis narių susirinkimas, kurį taip pat sudaro ir jauni asmenys, ir kuriam VPS administravimo vadovas teikia kasmetines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

Vietos projektų įgyvendinimo procese jaunimui bus suteikta galimybė gauti visapusišką paramą ir pagalbą projektų įgyvendinimo laikotarpiu. Numatomas jaunų žmonių mokymas, konsultavimas projektų įgyvendinimo procese.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Lyčių lygybės ir nediskriminavimo principas buvo taikomas kiekviename VPS rengimo etape. Visuose vietos plėtros strategijos rengimo etapuose ypatingas dėmesys buvo skiriamas lyčių lygybės poreikių ir iniciatyvų analizei. Tuo tikslu buvo suorganizuoti susitikimai, kurių metu buvo renkamos idėjos, sudarančios galimybes tiek moterims tiek vyrams pilnavertiškiau įsitraukti į Tauragės rajono teritorijoje įsikūrusių bendruomenių ir kitų organizacijų veiklą. Organizuojant susitikimus su pareiškėjas visuomet buvo stengiamasi formuoti grupes taip, kad jose būtų kiek galima

įtraukta mišrių asmenų, tiek moterų tiek ir vyrų, stengiamasi, kad būtų kiek galima mažesnės lyčių proporcijos, ieškomi įvairūs būdai, kaip įtraukti vyrus, bedarbius ir kitas gyventojų grupes į aktyvesnę veiklą, ieškomos naujos dalyvavimo formos ir pan.

Formuojant Tauragės VVG valdybą taip pat buvo išlaikomas principas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontaliojo principo.

Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etape

✓ organizuojant Tauragės VVG administracijos darbą: darbuotojai nebus diskriminuojami dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

✓ organizuojant Tauragės VVG valdymo organo darbą: bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei valdymo organo narių nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

✓ kviečiant teikti vietos projektų paraiškas: bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei pareiškėjų nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

✓ tvirtinant vietos projektus: bus užtikrinamas pareiškėjų nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

✓ pristatant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus: bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę dalyvauti pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus;

✓ vykdant vietos plėtros strategijos teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas: bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę jose dalyvauti.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo visuose etapuose ypač didelis dėmesys bus skiriamas teigiamo poveikio šio principo įgyvendinimo planavime. Prioritetuose yra numatytas kryptingas išteklių ir priemonių panaudojimas esamai lyčių lygybės padėčiai rajone keisti.

14.VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Įgyvendinant 2023-2027 m. VPS suplanuoti šie viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiksmai:

Viešinimo priemonė ir jos aprašymas	Dažnumas
Reguliaros	
Aiškinamasis stendas	1 vnt. įrengtas VVG būstinėje
Įgyvendinamos VPS viešinimas interneto svetainėje http://www.tauragesvvg.lt/; nuolatinis duomenų atnaujinimas. Interneto svetainėje bus skelbiama ši informacija: kvietimai teikti vietos projektus ir su kvietimais susiję dokumentai, vietos projektų vertinimo rezultatai, vietos	Informacija bus atnaujinama nuolat

projektų tvirtinimo rezultatai, informacija apie įgyvendinamus vietos projektus ir įgyvendintus vietos projektus, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos ir pan. Taip pat visa informacija, susijusi su VVG veikla, jos nariais, jų priėmimo tvarką, valdyba ir pan.	
Socialinio tinklo „Facebook“ paskyros administravimas ir informacijos kėlimas. VVG paskyroje bus skelbiama visa informacija susijusių su planuojamais, vykstančiais kvietimais, apie įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus, informacija apie VVG vykdomus renginius ir kita aktuali informacija, dalinamasi įvairiomis aktualios informacijos nuorodomis, tiesiogiai komunikuojama su vietos gyventojais, atsakant į žinutes ar komentarus.	Informacija bus atnaujinama nuolat
Gyventojų aktyvinimo renginiai. Tokio pobūdžio renginiai bus organizuojami prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektus. Rengiai bus vykdomi VVG biure, seniūnijose arba elektroninėmis ryšių priemonėmis. Renginių metu suinteresuotiems asmenims bus pristatomas planuojamas kvietimas, jo atrankos balai, privalomi reikalavimai, bei teikiamos bendrojo pobūdžio konsultacijos apie paraiškos pildymą, pridedamus dokumentus ir pan.	1-2 renginiai per ketvirtį (arba pagal paskelbtus kvietimus)
Mokymai-informaciniai seminarai Šie renginiai skirti potencialiems pareiškėjams ir projektų vykdytojams jiems aktualiomis temomis, susijusiomis ne tik su vietos projektų paraiškų ir susijusių dokumentų rengimu (pvz.: verslo plano), bet ir suteikiant žinių apie sėkmingą vietos projektų įgyvendinimą ir veiklą vykdymą.	1 renginys per pusmetį
Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, siuntimas turimais kontaktais (el. paštu)	Prieš kiekvieną kvietimą ir planuojamą renginį
Vienkartinės	
Konferencija skirta pristatyti įgyvendintų projektų rezultatus, bei likusius kvietimus. Jos metu taip pat dalyviams būtų pristatomi gerosios patirties kitų rajonų pavyzdžiai, jie supažindinami su teisės aktų naujovėmis ir pan.	1 k. per VPS įgyvendinimą
VPS eigos viešinimo pristatymas dalyvaujant NVO, VVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose , kuriuose VVG pristato savo veiklą, pateikia informaciją apie įgyvendinamą VPS, planuojamus kvietimus ir įvykdytus rezultatus. Šių renginių dažnumas tiesiogiai nuo VVG nepriklauso, nes juose organizacija dalyvauja, kaip svečias	Pagal gautus kvietimus dalyvauti

Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas, vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo rezultatai bus viešinami naudojant VVG interneto svetainę, taip pat socialinio tinklo „Facebook“ paskyrą, bei siunčiant informaciją turimais kontaktais elektroniniu paštu. Be šių veiksmų kvietimai ir kita informacija bus pristatoma per gyventojų aktyvinimo renginius.

VVG administracija nuolat teiks pagalbą potencialiems pareiškėjams paraiškų rengimo metu juos konsultuodama bendraisiais ir techniniais vietos projektų paraiškų pildymo klausimais, bei teiks

kitą metodinę pagalbą. Įgyvendinant vietos projektus pareiškėjai bus konsultuojami jų įgyvendinimo klausimais ir mokėjimo prašymų rengimo klausimais, taip pat jiems bus teikiama reikalinga metodinė pagalba.

Įvertinus 2014-2020 m. patirtį ir atliktus viešinimo veiksmus, buvo nuspręsta, kad vykdyti viešinimo veiksmai buvo pakankami ir padėjo pasiekti norimas tikslines grupes ir rezultatus, todėl naujų veiksmų šiame laikotarpyje neplanuojama, toliau bus naudojamos tos pačios viešinimo priemonės, kurių veiksmingas jau patikrintas. Pagal ankstesnių metų patirtį efektyviausi buvo įvairūs susitikimai su rajono žmonėmis ir tiesioginė komunikacija. VVG yra atvira organizacija ir sulaukdavo nemažai suinteresuotų asmenų, kurie pamatę informaciją elektroninėje erdvėje, atvykdavo į VVG biurą pasikonsultuoti, užduoti jiems rūpimus klausimus. VVG ir toliau bus atvira ir lauks visų atvykstančių, taip pat ir pati vyks pas galimus pareiškėjus, jeigu tik bus išreikštas toks poreikis.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

VPS įgyvendinimo laikotarpiu, Tauragės VVG nariai vadovaujasi nustatytomis Tauragės VVG vertybėmis ir įstatais.

Tauragės VVG nariai siekdami efektyviai organizuoti savo darbą bei vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymą ir stebėseną priėmė bendras darbo taisykles:

- ✓ Tauragės VVG valdyba į susirinkimus renkasi ne rečiau nei 1 kartą į ketvirtį. Susirinkimai protokoluojami, o protokolai saugomi Tauragės VVG biure.

- ✓ Tauragės VVG valdybos nariai nedalyvavę susirinkime supažindinami su priimtais sprendimais, tačiau jie negali reikalauti pakeisti priimtus sprendimus.

- ✓ Tauragės VVG valdybos susirinkimų metu yra taikomi komandinio darbo principai – vykdomas darbas grupėse, išklausoma kiekvieno nuomonė, sprendimus stengiamasi priimti konsensuso būdu išdiskutavus visus pasiūlymus.

- ✓ siekiant išvengti interesų konflikto kiekvienas Tauragės VVG valdybos narys ir administracijos darbuotojas deklaruoja viešus ir privačius interesus.

- ✓ VVG valdyba yra atsakinga už vietos projektų tvirtinimą. Siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą tvirtinant vietos projektus, Tauragės VVG valdybos nariai, kurių interesai galimai susiję su interesais projekte, nuo vietos projekto svarstymo nusišalina. Įgyvendinant VPS ir siekiant išvengti klaidų, kylančių įgyvendinant vietos projektus, užtikrinant jų tęstinumą, Tauragės VVG valdybos nariai atlieka vietos projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį).

- ✓ VVG valdybos pirmininkas yra atsakingas už VVG valdybos narių darbą. Valdybos pirmininkas organizuoja valdybos darbą ir valdybos vardu teikia pasiūlymus bei pastabas VVG administracijai.

- ✓ VVG valdyba yra atsakinga už vietos projektų paraiškų tvirtinimą.

- ✓ VVG nariai renkasi į Visuotinį narių susirinkimą ne rečiau kaip kartą į metus, tvirtina metines Asociacijos pirmininko, darbuotojų ataskaitas.

- ✓ Administravimo vadovas prižiūri, kad VPS įgyvendinimas vyktų kaip numatyta. Administravimo vadovas organizuoja administracijos darbuotojų darbą, vertina jų darbo rezultatus, teikia pastabas ir siūlymus dėl darbo optimizavimo. Administravimo vadovas yra atskaitingas VVG valdybai. Administravimo vadovas teikia pasiūlymus valdybai dėl administracijos darbuotojų skatinimo, nuobaudų skyrimo. Už kiekvienus metus VPS administravimo vadovas teikia kasmetines vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas valdybai ir visuotiniam narių susirinkimui. Administravimo vadovas teikia visą reikalingą informaciją valdybos nariams sprendimams priimti.

- ✓ VPS finansininkas yra tiesiogiai pavaldus administravimo vadovui. VPS finansininkas yra atsakingas už finansinius dokumentus ir teisingą jų apskaitymą apskaitoje, už metinių finansinių ataskaitų paruošimą ir pristatymą VVG nariams metinio ataskaitinio susirinkimo metu. VPS

finansininkas prižiūri, kad teisingai būtų naudojamos VPS įgyvendinimo lėšos, teikia pasiūlymus administravimo vadovui dėl lėšų optimalaus panaudojimo.

✓ VPS administratorius yra atsakingas už vidaus ir vietos projektų tinkamą bylų formavimą, registrą, administruoja vietos projektus, atlieka kitus su VPS įgyvendinimu susijusius darbo pavidimus, teikia pasiūlymus administravimo vadovui dėl darbo optimizavimo.

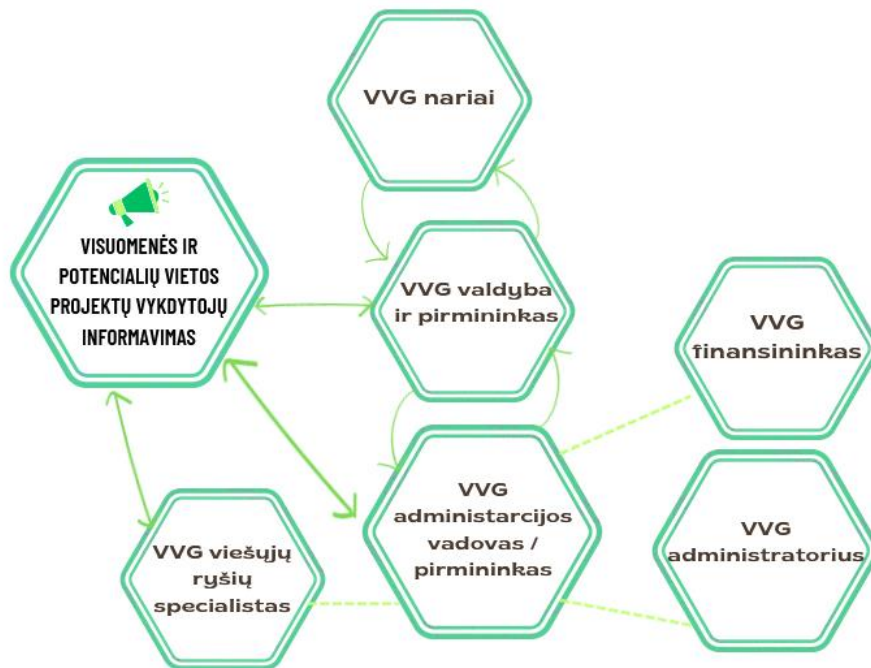
✓ VPS viešųjų ryšių specialistas yra atsakingas už potencialių vietos projektų vykdytojų konsultavimą, aktyvinimą ir mokymą, jis teikia metinius veiklos planus ir veiklos ataskaitas VPS administravimo vadovui ir teikia VVG valdybai tvirtinti.

✓ Administracijos darbuotojai tiesiogiai yra atskaitingi administravimo vadovui ir jam teikia visą informaciją apie vietos projektus gautą iš vietos projektų vykdytojų ir savo darbo rezultatų ataskaitas.

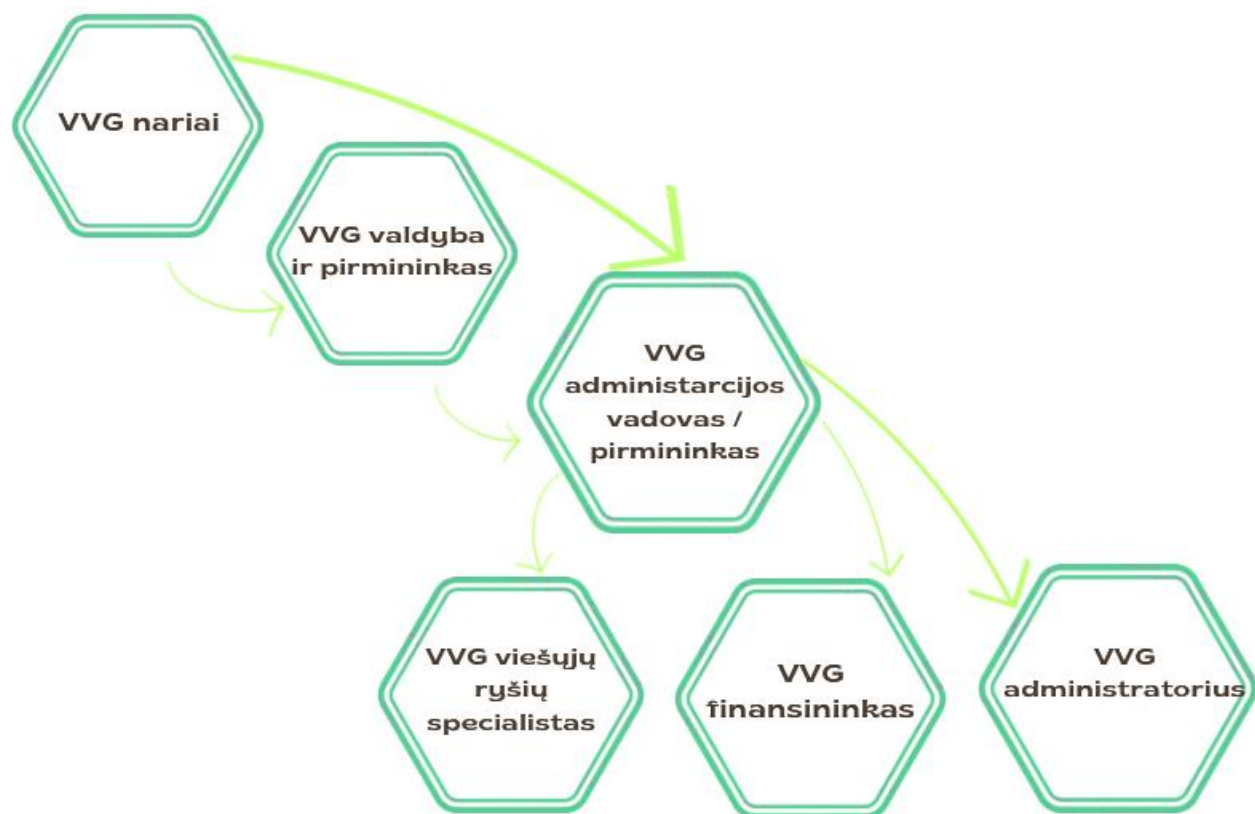
✓ Vietos projektų vykdytojai teikia informaciją apie projektų įgyvendinimo eigą VPS administracijos darbuotojams, sudaro sąlygas atliekamai vietos projektų kontrolei ir priežiūrai.

VPS įgyvendinimo eigą, kaip tai aprašyta aukščiau prižiūri administracijos vadovas. Pastebėjus, kad atsilieka nuo veiksmų plano, nustatomi tam tikri darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejai ir pan. administracijos vadovas kreipiasi į Asociacijos pirmininką, kuris inicijuoja valdybos susirinkimą dėl darbuotojų vertinimo atsakingų už atitinkamų veiksmų plano įgyvendinimą.

Informacija apie VPS įgyvendinimo eigą teikiama pagal šią schemą:

Atsakomybės sistemą, taikomą įgyvendinant VPS, įgyvendinama subordinacijos principu vadovaujantis Tauragės VVG įstatais.

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	✓ tvirtina parengtą vietos plėtros strategiją; ✓ vertina ir tvirtina kasmetinę vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; ✓ vykdo Tauragės VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; ✓ tvirtina vietos plėtros strategijos pakeitimus; ✓ įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	✓ vadovauja Tauragės VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; ✓ priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje; ✓ priima ir atleidžia vietos plėtros strategijos administracijos vadovą, finansininką (-us), administratorių (-ius), viešųjų ryšių specialistą (-us); ✓ tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ✓ priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo; ✓ priima sprendimus dėl dalyvavimo VVG tinklo veikloje; ✓ atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); ✓ įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	✓ atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; ✓ rengia ir Tauragės VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ✓ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ✓ rengia Tauragės VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ✓ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ✓ administruoja vietos plėtros strategiją: <i>pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai;</i> ✓ atstovauja Tauragės VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; ✓ dalyvauja „Leader“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	✓ vykdo Tauragės VVG apskaitos politiką; ✓ organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; ✓ vykdo Tauragės VVG finansinių dokumentų registrą; ✓ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ✓ administruoja vietos plėtros strategiją: <i>pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai;</i> ✓ administruoja vietos projektus: <i>priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus; atlieka vietos projektų patikras vietoje.</i>
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	✓ vykdo Tauragės VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą;

		✓ rengia Tauragės VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ✓ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ✓ administruoja vietos projektus: <i>atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina viešųjų pirkimų dokumentus; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus;</i> ✓ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); ✓ kviečia Tauragės VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus.
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	✓ vykdo nuolatinį Tauragės VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; ✓ vykdo Tauragės VVG gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; ✓ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; ✓ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; organizuoja mokymus Tauragės VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ✓ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų;

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
8 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Dauglaukio bendruomenė „Gimtinė“	Kristina Vismerienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	
2.	Juodpetrių kaimo bendruomenė	Aušra Kulikauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	
3.	Pilaitės bendruomenės centras	Eglė Ravickaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	
4.	Kaimo bendruomenė „Taurų žiburys“	Laineda Ašmontienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	
5.	Dacijonų kaimo bendruomenė	Andžela Jakienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	
6.	Pajūrio kaimo bendruomenė	Zita Balčytienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	
7.	Eičių bendruomenė „Karšuva“	Simas Gaidelionis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	
8.	Kaimo bendruomenė „Kunigiškietis“	Mindaugas Lukošaitis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	
9.	Baltrušaičių bendruomenė	Gintarė Meškauskė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
10.	Gaurės bendruomenė „Gaurkiemis“	Kęstutis Balašaitis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	
11.	Stragutės kaimo bendruomenė	Vilija Mockaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	
12.	Batakių kaimo bendruomenė „Aukaja“	Rita Grinienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Batakių sen.	
13.	Adakavo bendruomenė	Ilona Šaliutė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Skaudvilės sen.	
14.	Trepų kaimo bendruomenė	Jolanta Skrodenienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Skaudvilės sen.	
15.	Skaudvilės bendruomenė	Nerijus Lukošius	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Skaudvilės sen.	
16.	Bendruomenė „Skaudvilės kraštas“	Vidas Bičkus	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Skaudvilės sen.	
17.	Vaidilų bendruomenė	Giedrė Jankauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Skaudvilės sen.	
18.	Kaimo bendruomenė „Mažonų rytas“	Laima Šveikauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	
19.	Lomių kaimo bendruomenė „Lomiaiai“	Rasa Laurinaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
20.	Šakviečio apylinkės bendruomenės centras	Reda Pudžvelienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	
21.	Kaimo bendruomenė „Galmėna“	Birutė Globienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	
22.	Pagramančio bendruomenės centras „Gramančia“	Raselė Stružekienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	
23.	Bendruomenė „Vaitimėnų šilas“	Erika Jocienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	
24.	Sungailiškių kaimo bendruomenė	Remigija Rudienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	
25.	Lauksargių kaimo bendruomenė „Lauksargiškis“	Elvyra Grombergienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Lauksargių sen.	
26.	Žygaičių kaimo bendruomenė „Žygava“	Jolanta Vaitiekėnė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
27.	Aukštupių kaimo bendruomenė „Aukšadabrupis“	Dijana Mozūrienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
28.	Kęščių kaimo bendruomenė „Elbenta“	Sandra Pakalniškienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
29.	Būdviečių kaimo bendruomenė	Jurgita Kleinaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
30.	Kaimo bendruomenė „Sartupietis“	Saulius Musvydas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
31.	Tauragės gaisrininkų asociacija	Vladas Liekis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
32.	Tauragės aeroklubas	Kostas Bastakys	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
33.	Visbarų kaimo bendruomenė „Veringa“	Regina Šeputienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
34.	Batakių gel. Stoties kaimo bendruomenė „Santakai“	Vaida Laugalienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Batakių sen.	
35.	Bendruomenė „Draudežeris“	Viktorija Merkelienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	
36.	UAB „Gaurės medis“	Algirdas Macijauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Gaurės sen.	
37.	Aleksas Skirmantas Ūkininkas	Aleksas Skirmantas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Gaurės sen.	
38.	UAB "Ferti BIO"	Modesta Kavoliūnienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Taurų sen.	
39.	Tauragės kredito unija	Jurgita Austrevičienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Tauragės sen.	
40.	Tauragės apskrities verslininkų asociacija	Marius Jucikas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Tauragės sen.	
41.	UAB „Brolenta“	Vytautas Remeikis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Mažonų sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
42.	UAB „INDREMA“	Indrė Macijauskaitė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Gaurės sen.	
43.	Tauragės Žygaičių gimnazija	Daiva Gabietaitė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Žygaičių sen.	
44.	Tauragės rajono savivaldybės administracija	Petras Kulikauskas	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Tauragės r.	
45.	Tauragės kultūros centras	Iridija Mockaitienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Tauragės r.	

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Pagramančio bendruomenės centro „Gramančia“	Laura Mėlinavičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Mažonų sen.	2021-12-02	
2.	Dacijonų kaimo bendruomenė	Andžela Jakienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Tauragės sen.	2021-12-02	
3.	Bendruomenė „Skaudvilės kraštas“	Dalia Milašienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Skaudvilės sen.	2021-12-02	
4.	Kaimo bendruomenė „Sartupietis“	Saulius Musvydas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žygaičių sen.	2021-12-02	
5.	Eičių bendruomenė „Karšuva“	Simas Gaidelionis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	2021-12-02	
6.	Kaimo bendruomenė „Kunigiškietis“	Ernesta Flederžinskytė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Gaurės sen.	2023-02-13	
7.	Tauragės Žygaičių gimnazija	Dijana Mozūrienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Žygaičių sen.	2022-06-15	
8.	Tauragės rajono savivaldybės administracija	Petras Kulikauskas	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Tauragės sen.	2021-12-02	
9.	UAB „Indrema“	Indrė Macijauskaitė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Gaurės sen.	2021-12-02	Valdybos pirmininkė

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
10.	UAB "Fert BIO" direktorė	Modesta Kavaliūnienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Tauragės sen.	2021-12-02	
11.	Deleguotas verslininkų asociacijos TAVA	Vidutis Šeštokas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Tauragės sen.	2021-12-02	
12.	UAB „Brolenta“	Vytautas Remeikis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Mažonų sen.	2021-12-02	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.	✓ atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; ✓ rengia ir Tauragės VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ✓ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ✓ rengia Tauragės VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ✓ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ✓ administruoja vietos plėtros strategiją: <i>pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai;</i> ✓ atstovauja Tauragės VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; ✓ dalyvauja „Leader“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje.	Laima Šveikauskienė
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje (šis reikalavimas taikomas, jeigu VPS finansų valdymui	✓ vykdo Tauragės VVG apskaitos politiką; ✓ organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; ✓ vykdo Tauragės VVG finansinių dokumentų registrą; ✓ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą;	Dalia Petrošienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		pasitelkiama buhalterinės apskaitos paslaugas teikianti įmonė).	✓ administruoja vietos plėtros strategiją: <i>pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai.</i>	
3.	VPS administratorius	turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	✓ vykdo Tauragės VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; ✓ rengia Tauragės VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ✓ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ✓ administruoja vietos projektus: <i>atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina viešųjų pirkimų dokumentus; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus;</i> ✓ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); ✓ kviečia Tauragės VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus.	Dalia Petrošienė
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	✓ vykdo nuolatinį Tauragės VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; ✓ vykdo Tauragės VVG gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą	Jurgita Žymantaitė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; ✓ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; ✓ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; organizuoja mokymus Tauragės VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ✓ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų.	

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:								
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	2	0	0	2	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17,00	3,00	3,00	2,00	3,00	6,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	17	3	3	2	3	6	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 730	300	300	0	150	600	360	20
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	184	0	0	0	60	60	60	4

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

☒ Netaikoma

☐ Taikoma

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	0	
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	0	
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	2	Pagal priemonę planuojama paremti 2 vietos projektus. Planuojama, kad vieną projektą įgyvendins vienas ūkis, todėl 2 projektai yra 2 ūkiai
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0	
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	0	
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	0	
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	0	
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	3	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 3 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl 3 VP po 1 darbo vietą, viso 3 DV

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	3	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 3 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl 3 VP po 1 darbo vietą, viso 3 DV
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	2	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 2 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl 2 VP po 1 darbo vietą, viso 2 DV
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	3	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 3 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl 3 VP po 1 darbo vietą, viso 3 DV
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	6	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 6 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl 6 VP po 1 darbo vietą, viso 6 DV
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	0	
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	0	
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	3	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 3 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	3	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 3 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	2	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 2 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	3	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 3 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	6	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 6 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	0	
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	0	
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	300	Pagal priemonę planuojama paremti 3 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 100 žm., viso 300.

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	300	Pagal priemonę planuojama paremti 3 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 100 žm., viso 300.
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	0	
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	150	Pagal priemonę planuojama paremti 3 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 50 žm., viso 150.
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	600	Pagal priemonę planuojama paremti 6 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 100 žm., viso 600.
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	360	Pagal priemonę planuojama paremti 12 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 30 žm., viso 360.
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	20	Pagal priemonę planuojama paremti 2 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 10 žm., viso 20.

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	0	
2 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	0	
3 priemonė	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	0	
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	60	Seniūnijų duomenimis 2022 m. buvo 3598 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 5 proc. jų įtraukti, t.y. 180. Skaičiuojama, kad 3 VP po 20, viso 60.
5 priemonė	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	60	Seniūnijų duomenimis 2022 m. buvo 3598 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 5 proc. jų įtraukti, t.y. 180. Skaičiuojama, kad 6 VP po 10, viso 60.
6 priemonė	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	60	Seniūnijų duomenimis 2022 m. buvo 3598 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 5 proc. jų įtraukti, t.y. 180. Skaičiuojama, kad 12 VP po 5, viso 60.
7 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	4	Seniūnijų duomenimis 2022 m. buvo 3598 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 5 proc. jų įtraukti, t.y. 180. Skaičiuojama, kad 2 VP po 2, viso 4.

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

☐ Netaikoma

☒ Taikoma

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	N.37	1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė

	Iš viso	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas
Kiekybinis tikslas iki 2029 m. (rodiklis R.37)	17	3	3	2	3	6	0	0
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal lytį?		Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal amžių?		Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
Sukurtų DV pasiskirstymas pagal lytį:	0	0	0	0	0	0	0	0
Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų DV pasiskirstymas pagal amžių:	5	3	0	2	0	0	0	0
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	3	2	netaikoma	1	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0	0	netaikoma	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	2	1	netaikoma	1	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas	
1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	Tauragės VVG 2023-2027 vietos plėtros strategija	Tauragės rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021-2030 metams
		I poreikis: Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti Priemonė: Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra Priemonė: Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	I prioritetas Žaliausia savivaldybė Lietuvoje 1.1. tikslas. Užtikrinti švarią aplinką ir tvarų gamtos išteklių naudojimą, siekiant nuo 2025 m. 100 proc. naudoti švarią energiją ir tapti CO2 neutralia savivaldybe. <i>1.1.1 uždavinys.</i> Skatinti gaminti ir naudoti atsinaujinančiąją energiją. <i>1.1.5 uždavinys.</i> Skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos. II prioritetas Ekonomiškai stiprus rajonas 2.1 tikslas. Pritraukti į rajoną šalies ir užsienio investuotojus <i>2.1.3 uždavinys.</i> Skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo kūrimąsi, augimą ir plėtrą; <i>2.1.4 uždavinys.</i> Užtikrinti tvaraus žemės ūkio plėtrą. 2.2 tikslas. Stiprinti rajono turistinį potencialą: <i>2.2.1 uždavinys.</i> Plėtoti turizmo infrastruktūrą; <i>2.2.2 uždavinys.</i> Vystyti kompleksines turizmo paslaugas
		II poreikis: Didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrines veiklas Priemonė: Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	III prioritetas Patraukus gyventi ir bendruomeniškas rajonas 3.1 tikslas. Gerinti savivaldybės teikiamų viešųjų paslaugų kokybę: <i>3.1.3 uždavinys.</i> Didinti sporto ir kultūros paslaugų įvairovę; <i>3.1.4 uždavinys.</i> Didinti socialiai pažeidžiamų gyventojų socialinę įtrauktį;

			3.1.5 uždavinys. Gerinti sveikatos paslaugų aprėptį ir kokybę 3.3 tikslas. Skatinti gyventojų bendruomeniškumą: 3.3.1 uždavinys. Sudaryti sąlygas jaunimo saviraiškai.				
		Aukščiau pateikiama Tauragės rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021-2030 metams ir Tauragės VVG 2023-2027 metų vietos plėtros strategijos poreikiai ir priemonės. Tauragės VVG vietos plėtros strategijos poreikiai ir priemonės siejasi su Tauragės rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu 2021-2030 metams. Iš pateiktų poreikių ir priemonių matyti, kad Tauragės rajono savivaldybės administracija ir Tauragės VVG numatytais poreikiais ir priemonėmis siekia tų pačių tikslų.					
2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	Žemiau pateikiama sąsaja tarp Tauragės VVG 2023-2027 metų vietos plėtros strategijos poreikių ir priemonių ir Tauragės regiono plėtros plano 2022-2030 metams tikslų ir uždavinių. Tauragės VVG vietos plėtros strategija prieš ją pateikiant buvo išsiųsta elektroniniu paštu Tauragės regiono plėtros tarybai. <table><tr><th>Tauragės VVG 2023-2027 vietos plėtros strategija</th><th>Tauragės regiono plėtros planas 2022-2030 metams</th></tr><tr><td> I poreikis: Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti Priemonė: Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra Priemonė: Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra </td><td> I tikslas: Skatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų steigimą 1.1. Uždavinys: Padidinti regiono investicinį patrauklumą; 1.2. Uždavinys: Padidinti regiono turistinį patrauklumą; II tikslas: Gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą: 2.1. Uždavinys: Tolygiai išplėtoti viešąsias paslaugas, ypatingai orientuotas į pažeidžiamas visuomenės grupes, pagerinti jų kokybę, padidinti įvairovę; 2.2. Uždavinys:Paskatinti bendrų, kompleksinių viešųjų paslaugų teikimą. </td></tr></table>		Tauragės VVG 2023-2027 vietos plėtros strategija	Tauragės regiono plėtros planas 2022-2030 metams	I poreikis: Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti Priemonė: Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra Priemonė: Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	I tikslas: Skatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų steigimą 1.1. Uždavinys: Padidinti regiono investicinį patrauklumą; 1.2. Uždavinys: Padidinti regiono turistinį patrauklumą; II tikslas: Gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą: 2.1. Uždavinys: Tolygiai išplėtoti viešąsias paslaugas, ypatingai orientuotas į pažeidžiamas visuomenės grupes, pagerinti jų kokybę, padidinti įvairovę; 2.2. Uždavinys:Paskatinti bendrų, kompleksinių viešųjų paslaugų teikimą.
Tauragės VVG 2023-2027 vietos plėtros strategija	Tauragės regiono plėtros planas 2022-2030 metams						
I poreikis: Gerinant verslo aplinką stiprinti Tauragės rajono ekonominį potencialą, bei skatinti kaimo žmonių užimtumą, didinti įvairių paslaugų jiems prieinamumą Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti Priemonė: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti Priemonė: Parama žemės ūkio verslo kūrimui ir plėtrai Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra Priemonė: Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra	I tikslas: Skatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų steigimą 1.1. Uždavinys: Padidinti regiono investicinį patrauklumą; 1.2. Uždavinys: Padidinti regiono turistinį patrauklumą; II tikslas: Gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą: 2.1. Uždavinys: Tolygiai išplėtoti viešąsias paslaugas, ypatingai orientuotas į pažeidžiamas visuomenės grupes, pagerinti jų kokybę, padidinti įvairovę; 2.2. Uždavinys:Paskatinti bendrų, kompleksinių viešųjų paslaugų teikimą.						

		II poreikis: Didinti vietos gyventojų socialinę įtraukti, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrinės veiklas Priemonė: Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir socialinės įtraukties skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, kompetencijų tobulinimas	
3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	Sąsajų nėra.	
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	Tauragės VVG teritorijoje nėra patvirtintos žuvininkystės Tauragės VVG vietos plėtros strategijos	

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

7 priedas.

8 priedas.

9 priedas.

10 priedas.

11 priedas.

12 priedas.

13 priedas.

14 priedas.

15 priedas.
